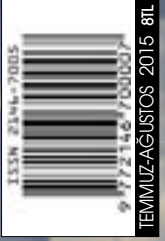

47. SAYI

ŞALOM

Dergi

Tezatlär Ülkesi
Şili

TÜNELİN
BAŞINDAKİ
adam **İzel**
Rozental

**ÇAN, EZAN
VE HAZAN
SESLERİYLE**
Kuzgunçuk

**TEVYE'NİN
OSMANLI
KIZI**

SİYAH/BEYAZ
60'lar

**ORTA DOĞU
LİDERLERİNİN
GÖZ BEBEGİ**

**ERIC
ROULEAU**

Bennu Gerede

**ÇOK'LARIN
VE EN'LERİN
İNSANI**

TOYOTA

İYİNİN DE İYİSİ

Yeni Avensis. Prestij.

Yeni Toyota Avensis yenilenen tasarımı ve **1.6 diesel** seçeneğiyle şimdi çok daha prestijli.

İlanda yer verilen modelin CO₂ salımı 109-144 gr/km ve birleşik yakıt tüketimi 4.2-6.2 lt/100 km değerleri arasındadır.

**Gözlem Gazetecilik Basın
ve Yayın A.Ş. adına sahibi**

Av. Yakup Barokas

Genel Yayın Yönetmeni

İvo Molinas

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Işık Sivil Karakoç

**Editör ve Yan Yayınlar
Koordinatörü**

Nelly Barokas

**Reklam Planlama
Koordinatörü**

İsak Behar

Sayfa Tasarımı

Semra Öner

Bella Parlakşımşek

Kapak Tasarımı

Bella Parlakşımşek

Yazı Kurulu

Nelly Barokas, Gila Erbeş,

Tuna Saylağ,

Suzan Nana Tarabulus,

Aylin Yengin

İdari Koordinatör

Anet Pase

Yönetim Yeri

Atiye Sok. Polar Apt. 12/6

Teşvikiye - İstanbul

T: (0212) 231 92 82 - 240 41 34

F: (0212) 231 92 83

www.salomdergi.com

Basıldığı Yer

Gezegen Basım Ltd.Şti

Yüz Yıl Mahallesi, Matbaacılar Sitesi, 2.

Cadde, No:202/A Bağcılar İstanbul

Tel: (0212) 325 7125

www.gezegenbasim.com.tr

Yayın Türü

Yaygın - Süreli

Seçkin kitapçılarda
satılmaktadır.

**ŞALOM GAZETESİ'NİN EKİDİR
ABONELERE ÜCRETSİZDİR**

Editörden...

Yine dopdolu bir Şalom Dergi sizlere ulaştı. Fotoğraf sanatçısı *Bennu Gere*de bu kez objektifin arkasında değil, önünde durdu ve dergimizin kapağına konuk oldu. Kendisi aynı zamanda, *Atatürk*'ün silah arkadaşı, yıllardır oturduğum caddeye adını veren *Hüsrev Gere*de'nin de torunu. Birçoğunuzun izledinizse eğer, *Survivor* yarışmasından tanıdığınız *Bennu Gere*de'nin verdiği söyleşiyi keyifle okuyacaksınız.

Diğer bir söyleşi konuğumuz, Şalom'un editöryal çizeri *İzel Rozental*. Yirmi yılı aşkın bir süredir *Rozental*, *'Tünelin Ucu'* başlığı altında çok şey anlatan sade çizgisi ile güncel ve siyasi olayları güçlü bir mizah anlayışı içinde yorumluyor. Bu söyleşi ile onu daha yakından tanıma olanağını buluyoruz.

"*Tevye'nin Osmanlı kızı...*" Dergi kapağımızdaki bu başlık eminim ilginizi çekmiş, merakınızı uyandırmıştır. Bu yazı aslında bir doktora öğrencisinin tez konusu ile ilgili bir söyleşi. Baş-

lıktan da anlaşılacağı üzere, 1900'lü yılların başlarında Rusya'dan göç ederek İstanbul'da kalmayı tercih eden Rus kökenli Yahudiler ve onların torunlarını konu edinen yazıda belki de tanıdıklarınıza rastlayacaksınız.

Eskilerden biraz daha günümüze yaklaşalım... "*60'larda*" başlıklı yazı 1960'lı yılları yaşayanlarımız için nostaljik, daha genç olan kimilerimiz için de fotoğrafların siyah/beyaz karelerinde yer alan bir dönemin yaşamını siyasi, kültürel, sanatsal, örf ve adet boyutları ile sergileyen bir çalışmadır...

Bu yıl *Le Monde* gazetesi çok değerli bir yazarını, *Eric Rouleau*'yu kaybetti. *Rouleau*, aynı zamanda diplomat sıfatıyla Türkiye'de büyükelçi olarak iki yıl görev yaptı. Orta Doğu liderlerinin gözbebeği Kahireli asıllı bu Yahudi gazeteci-yi buyurun birlikte tanıyalım.

Bir ucunda dünyanın en kuru çöllerinden biri, diğer ucunda ise buzullar...

Gezi yazımızda, her yönü ile tam bir tezatlar ülkesi olan *Şili*'deyiz bu ay.

Veya İstanbul sınırları içinde kalıp Türk Yahudileri için farklı bir anlam taşıyan *Kuzguncuk*'ta geziniyoruz. Boğaz'ın kıyısında keşmekeşten uzak, mahalle kültürünün her adımda hissedildiği *Kuzguncuk*'ta...

Şalom Dergi'nin Temmuz sayısı siz okurlarına, bayram tatili öncesinde, yaz rehabetine girdiğiniz günlerde ulaşıyor. Kimimiz bu fırsatı evimizde, kimimiz de bir tatil yoresinde dinlenerek değerlendireceğiz. Her iki durumda da Dergi'yi yanınızda bulundurun, sayfalarını çevirmeye başlayın derim.

Ramazan Bayramını kutlarken, huzurlu bir yaz diliyorum.

Nelly BAROKAS

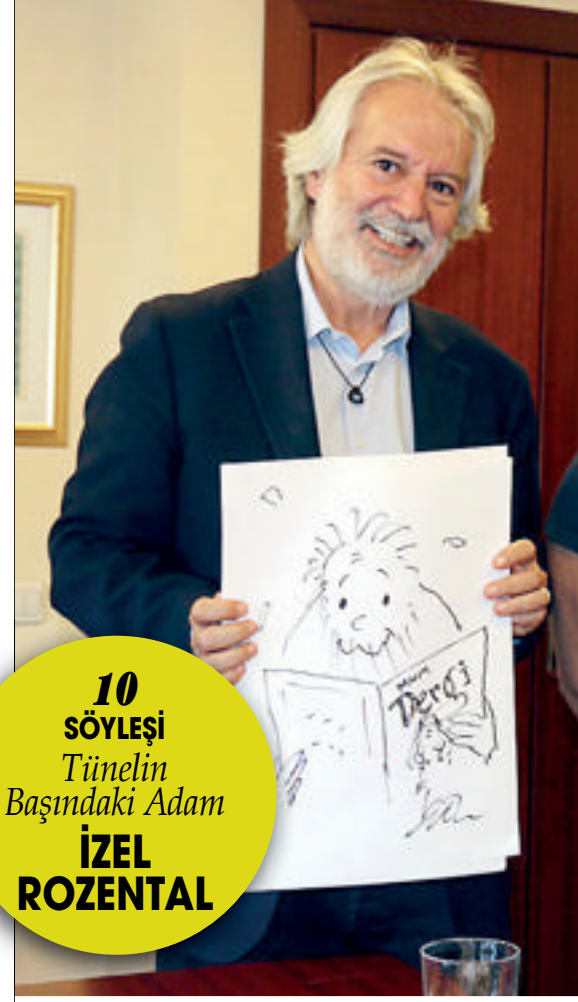
ÇİZGİ DİŞİ

İRVIN MANDEL

İSPANYA'DA SEFERDOLARCI KİTAPÇILIK HAKKI TANINMIŞ YASA ZEMİNİ GAZETEDEN YAYIMLANDI.

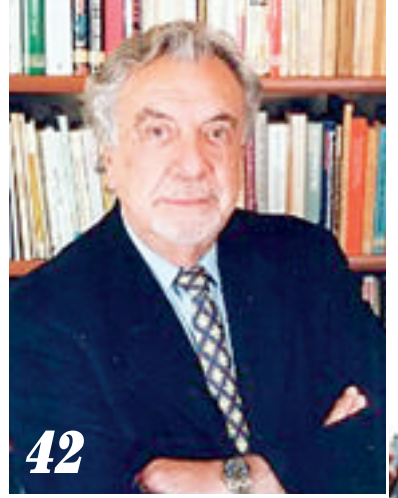
içindekiler

10
SÖYLEŞİ
Tünelin
Başındaki Adam
İZEL
ROZENTAL

32

42

6
**KİM, NASIL,
NEREDE?**
Aviv Alush,
İsa olacak

18 KÖKLER Tevye'nin Osmanlı'daki kızı

32 ANI 60'larda... İdim, idik, idiler...

42 TEMMUZ PORTRESİ Orta Doğu liderlerinin göz bebeği
Kahireli Yahudi Eric Rouleau

48 ROTA DIŞI Çan, Ezan ve Hazan sesleriyle Kuzguncuk

52 NİTELİK+KİTAPLIK Sanatta çeşitlilik

62 GEZİ NOTLARI Francis Alys ve kardeşlik

70
STİL
Plaj modası -2
Bikini

48

64

GURME

İşini seven
arkamda
sıraya geçsin

84

SANAT AJANDASI

Müzik tınlarıyla
yaz ayları bizleri
bekliyor

24

SÖYLEŞİ

Çok'ların ve En'lerin
insanı

**BENNU
GEREDE**

60

54 SEYAHAT TUTKUSU

Fotoğraflarla Latin
Amerika Günlüğü-5 Tezatlar
ülkesi Şili

58 MÜZİK Ölüm tekildir

60 AKTÜEL Yeni trend
girişimcilik

74 SINEMA Dünya
Sinemaları - İsrail Sineması - 5

82 ASTROLOJİ Çalışkan
ve tedbirli Yengeç, cesur ve
cömert Aslan

18

KİM, NEREDE, NASIL?

Nelly BAROKAS

BİR YAHUDİ ÇİN'DE STAND-UP YAPARSA...

24 yaşındaki Jesse Appell adlı bir Yahudi komedyen üç yıl önce Massachusetts'den göç ettiği Çin'de lisansı öğrendi ve 1 milyar 350 milyon nüfuslu bu ülkenin önde gelen stand-up sanatçılarından biri oldu. Jesse Appell JTA'a yaptığı açıklamada; "Batı dünyasında Yahudilere yapıştırılan bütün stereotipler Çin'de çok olumlu nitelikler olarak algılanıyor. Örneğin Çinliler, 'Yahudilerin medyayı ve bankaları yönetmeleri harika bir şey!' demekteler. Yahudi olduğumu öğrendiklerinde, 'Çince'yi niçin bu kadar iyi konuştuğunu şimdi anladık. Çünkü Yahudiler süper zekidir' diyorlar."

30 YAŞININ KEYFİNİ SÜRÜYOR

Geçtiğimiz ay doğum gününü kutlayan Bar Refaeli, Avrupa başkentlerinde çıktığı iş gezisinde eğlenceye de zaman ayırdı. Paris'te bulunduğu günlerde bir parkta pargende atarken görüntülenen ünlü manken, birkaç gün sonra Londra'da bir etkinlikte görüldü.

Londra'nın ardından Milano'ya geçen Bar Refaeli, TV sunucusu ve işkadını arkadaşı Valentina Micchetti ile birlikte alışverişe çıkınca kıyafeti ile dikkatleri üzerine topladı.

GABRIELLE GIFFORDS GEMİSİ

2012 yılının Ocak ayında uğradığı silahlı saldırı sonucunda yaşamını yitiren ABD Temsilciler Meclisi üyesi Gabrielle Giffords'un adının verildiği bir savaş gemisi haziran ayı ortasında denize indirildi. Bir NASA astronotu Mark Kelly ile evli olan 40 yaşındaki ABD'li Temsilciler Meclisi üyesi Gifford, Demokratların yükselen yıldızlarından biri olarak niteleniyordu. Gabrielle Giffords Arizona'dan Temsilciler Meclisi'ne seçilen ilk Yahudi olma özelliğini de taşıyordu. Alabama'da gerçekleşen bir törende Gabrielle Giffords savaş gemisi, Başkan Yardımcısı Joe Biden'in eşi Jill Biden'in gemi gövdesinde bir şişe kırmasının ardından suya indirildi.

DAVID BECKHAM KAMBOÇYA'DAYDI

Eski futbolcu David Beckham, UNICEF'in İyiniyet Elçisi olarak, bu yıl fakir ve savunmasız çocukları korumak amacıyla bir yardım fonu oluşturdu. Beckham bu amaçla gittiği Kamboçya'da fiziksel ve duygusal açıdan ezilmiş cinsel istismara uğramış çocuklarla bir araya geldi.

Kamboçya ziyareti sırasında Beckham; "Şiddete maruz kalmış çocukların anlattıklarını dinlemek ve UNICEF yetkililerinin bu çocukları güvende tutmak için neler yaptıklarını görmek için bu ülkeye geldim. Dünyada her beş dakikada bir şiddete maruz kalan bir çocuğun yaşamını yitiriyor olması çok üzücü. Buna bir son vermek gerekir" dedi.

NİÇİN İBRANİCE DÖVMESİ VAR?

Amerikan Basketbol Ligi (NBA) en güçlü takımı Golden State Warriors'unsezonun en değerli oyuncusu seçilen Stephen Curry'nin kolundaki dövme ilgi çekti. Curry'nin sağ kolunda yer alan dövmede Yeni Ahit'in bir bölümünden "aşk hiçbir zaman kaybetmez" şeklinde bir alıntı var. Bu alıntının niçin İbranice harflerle yazılmış olduğu merak konusu. Stephen Curry'nin annesi Sonya'nın dört yıl süresince İbranice öğrendiği biliniyor. Stephen'e İbranice okumayı bilip bilmediği sorulduğunda: "Okuyamıyorum, fakat çalışıyorum" yanıtını verdi.

KIM KARDASHIAN'DAN VAFTİZ GÖRÜNTÜLERİ

ABD'nin medyatik TV yıldızı Kim Kardashian eşi Kanye West ile Nisan ayında gittiği Kudüs görüntülerini twitter'da paylaştı. Kardashian bu ziyareti sırasında kızı North'u Kudüs Eski Kent'teki bir Ermeni kilisesinde vaftiz ettirmişti. St. James Katedrali'nde gerçekleşen törenin görüntüleri ile birlikte "Burası, İsa'nın ölümünün ardından Meryem'in onu yıkamaya götürdüğü mekandı" şeklinde bir tweet attı.

PORTMAN BU KEZ BİR AŞK ÖYKÜSÜNDE...

Aralık ayında vizyona girecek 'Knight of Cups' filminde, son yıllarda oyunculuk ve yönetmenlik yetenekleri ile gündeme gelen Natalie Portman'ı seyretme olanağını bulacağız. Şubat ayında Berlin Uluslararası Film Festivali'nde ilk kez gösterilen 'Knight of Cups' senaryosu gerçek aşk arayışına odaklanıyor. 'The Thin Red Line', 'Badlands', 'The New World' ve 'The Tree of Life' gibi unutulmaz başyapıtlara imzasını atan ABD'li yönetmen Terrence Mallick'in bu filmi, diğer filmlerinden aşına olduğumuz insan olma, ölüm ve aşk gibi temaları yoğun bir şekilde işliyor. Filmin birbirinden ünlü oyuncularından oluşan kadrosunda Natalie Portman, Christian Bale, Cate Blanchett ve Antonio Banderas'ı göreceğiz.

82 YIL SONRA BİTİRİLEN KONÇERTO

Grammy Ödüllü ABD'li keman virtüozu Eugene Drucker, İsrail'de Ranana Senfoni Orkestrası ile birlikte verdiği konserde babasının Naziler yüzünden çalmayı yarım bıraktığı Brahms'ın D Majör Opus 77 Keman Konçertosu'nu 82 yıl sonra çaldı. 1933 yılında baba Ernest Drucker Köln'de bu konçerto çalarken salonda bulunan Nazi subayları ayağa kalkarak Yahudi sanatçıyı dışarı çıkartmış, konser yarım kalmıştı. Aşırı ırkçı Nazi görüşünün hızla tabana yayıldığı 1933 Almanya'sında, Yahudi sanatçılar dışlanıyor, Nazi yöneticiler Yahudi sanatçılar tarafından oluşturulan 'Judischer Kulturbund'ın (Yahudi Kültür Birliği) Alman saf ırkına uygun olmadığını belirtiyorlardı. Ernest Drucker'in şansı olmuş, 1938'de Almanya'dan ABD'ye kaçmayı başarmıştı.

OLIVER'İN FAĞIN'I YAŞAMINI YITİRDİ

Charles Dickens'ın ünlü romanı Oliver Twist'ten uyarlanan Oliver! filmiyle hafızalara kazınan Ron Moody, Londra'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. Menajeri Moody'nin bir süredir hasta olduğunu belirlerken eşi Therese Blackburn Moody, BBC'ye yaptığı açıklamada ailesinin ve daha birçok insanın neşe kaynağı olan ünlü aktörün son anına kadar şarkılar söylediğini dile getirdi. Oliver filminde Fagin rolü ile Altın Küre kazanan Ron Moody, Akademi Ödülü'ne de aday gösterilmişti. Doğu Avrupa göçmeni bir ailenin çocuğu olarak İngiltere'de dünyaya gelmiş, aile Moodnick soyadını Moody şeklinde değiştirse de Yahudilik Ron Moody'nin yaşamında önemli bir yer tutmuştu.

İSRAİLLİ AKTÖR AVIV ALUSH, İSA OLACAK

İsraili aktör Aviv Alush, Kanadalı yazar William P. Young'ın "The Shack" adlı romanının sinemaya uyarlanmasında İsa rolünü canlandıracak. Octavia Spencer ile Sam Worthington'un da oyuncular arasında yer alacağı filmin yönetmenliğini Stuart Hazeldine yapıyor. 2007'de yayınlanan "The Shack" romanı ABD'de 2008'in Haziran ayından 2010 ortalarına dek En Çok Satanlar listesinde kalmayı başarmıştı. İsrail'de dizi film oyuncusu olarak ünlenen 33 yaşında iki çocuk babası Aviv Alush, İsrail'in dünyaca ünlü Habima Tiyatrosu'nun aktörlerindendir.

SADECE KADINLAR İÇİN BİR FİLM

Londra'da düzenlenen İsrail Film Festivalinde Yahudi dindarları konu alan 'The gift of fire' adlı filmin yönetmeni Rechy Elias, filmin gösterimine erkeklerin alınmaması gerektiğini belirtince, festival komitesi filmin gösterimini iptal etti. Yönetmen Elias, filmi erkeklerin izlemesinin Yahudi dini yaşam kurallarına uygun bulmadığını söylemesi İngiltere film endüstrisi çevrelerinde şaşkınlık yarattı. 'Seret 2015' adlı film festivalinde İsrail ordusundaki kadın askerleri konu alan 'Zero Motivation', 'Sacred Sperm' ve 'The Kindergarden Teacher' gibi filmler dikkat çekti.

SARAH JESSICA PARKER, JEANS REKLAM MANKENİ

Üç çocuk annesi, 50 yaşındaki Sarah Jessica Parker, Jordache jean'leri reklam kampanyasının yeni yüzü oldu. Parker, bu firmanın yeni koleksiyonu vintage anne jean'in tanıtımını yapmakta. Firmanın daha önceki reklam kampanyalarında Liz Hurley ve Heidi Klum yer almıştı.

Sex and the City dizisinin aktrislerinden olan Sarah Jessica Parker bu reklam çekimleriyle kendini bir kez daha kanıtlamış oldu.

JOHN TURTURRO, KUDÜS FİLM FESTİVALİNDE

Sık sık Coen kardeşlerle çalışan ABD'li aktör John Turturro, İtalyan yönetmen Nanni Moretti'nin 'Mia Madre' filminin 9 Temmuz'da açılışı gerçekleşecek 32. Kudüs Uluslararası Film Festivali gösteriminde hazır bulunmak üzere İsrail'e gidecek. Nanni Moretti'nin yazıp yönettiği son film, bir yönetmenin kişisel buhranından yola çıkarak çarpıcı bir yüzleşme öyküsü anlatıyor. Filmin başrollerini Moretti'nin yanı sıra Margherita Buy ve John Turturro paylaşıyor. Turturro İtalya'ya gidip bir aile krizine karışan ABD'li bir aktörü canlandırıyor.

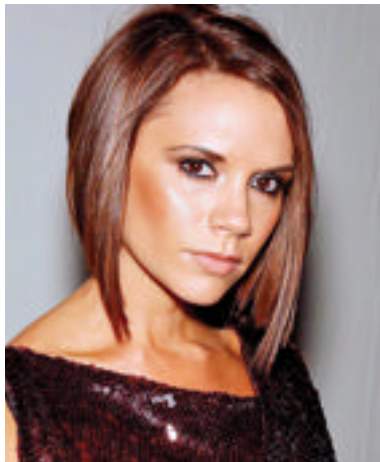

SCHWARZENEGGER NAVİGASYONUN SESİ OLDU

Arnold Schwarzenegger bir İsrail aplikasyonu olan Waze navigasyon programında sesli yönlendirme yapacak. Terminator filmi ile kariyerinin zirvesine tırmanan Schwarzenegger'in sesli yönlendirme yapmayı kabul etmesinin sebebinin çok yakında gösterime girecek Terminator Genisys filminin reklamını yapmak olduğu belirtildi.

2008'de İsrail'de kullanıma sürülen Waze, 2013'te Google'a satıldı ve günümüzde tüm dünyada 50 milyon kullanıcısı var. Çeşitli lisanslarda yönlendirme yapılan Waze'de Terminatör'ün sesi Temmuz ayı ortalarına dek geçerli olacak.

VICTORIA BECKHAM DÖVMELERİNİ SİLDİRİYOR

Geçmişte eşi David Beckham'la olan ilişkisinin önemli dönüm noktaları ve çocuklarının doğumları şerefine vücuduna bir dizi dövme yaptıran ünlü modacı Victoria Beckham'ın bu dövme silme kararı aldığı açıklandı.

Victoria Beckham bir bileğine kocası ile nikah tazeledikleri 8 Mayıs 2006 tarihini Roma rakamları ile yazdırmış ve altına da Latince "Yeniden başlamak" yazdırmıştı. Diğer bileğine ise 10. evlilik yıldönümünde kocasının isminin ilk harflerini ve İbranice "Sonsuza dek birlikte" sözünü dövme yaptırmıştı. Beckham'ın sırtında da çocuklarını ve eşini temsil eden 5 yıldız dövmesi ve eşine hitaben yaptırdığı İbranice "Ben sevdiğime aitim ve sevdiğim de bana" yazılı bir dövme bulunuyor.

larger than life...

Vazgeçilmez bir keyfi yeniden hissetmek. Dünya çapında bir mutfağın zengin lezzetlerini keşfetmek. Ve günün her saatini yeni bir enerjiyle yaşamak...

Revisiting an essential pleasure. Discovering the riches of a world-class kitchen. And living every hour of the day with a brand new energy...

swissôtel THE BOSPHORUS
ISTANBUL

Detaylı bilgi için / For detailed information: (0212) 326 1100 / 3305
www.swissotel.com.tr/istanbul www.swissotel.com/istanbul

CAFÉ
SWISS

Tünelin başındaki adam

İzel Rozental

Mizah hayatımızın rengi, tuzu biberi, özgürlüğümüzün ifade şekli. Karikatür ise mizahın en muhalif ama en sanatsal dili. İyi ve özgün mizah yapmak ince iş, zor zanaat... Zekâ ister, duyarlılık ister, samimiyet ve olan biteni ters köşe yorumlayacak eleştirel bir bakış açısı ister. Bu niteliklerin hakkını fazlasıyla veren Şalom'un değerli çizeri İzel Rozental, sade çizgisiyle çok söz söyleyen bir usta. İçindeki fırlama çocuk, 25 yıldan beri her hafta sorguluyor, güncel ve siyasal olayların 'ağlarınız gülünecek' hallerini komik ama vurucu kalemikle gözlerimizin önüne seriyor. Bize de acı acı gülümseyip derin derin düşünmek kalıyor. Huzurlarınızda **İzel Rozental**...

İzel Rozental'ın Şalom gazetesindeki 'Tünelin Ucu' başlıklı köşesini her hafta, olayları acaba nasıl yorumladı merakıyla sabırsızlıkla beklerim. Cesur yorumları beni şaşırtır, düşündürür, adeta zihnimi yeniler. Az ve öz hatlarla çalışmasına rağmen karikatürlerindeki barışçı, hümanist ve muzip İzel'i her zaman görmek mümkündür. Pratik zekâsı, daima sorgulayan aklı ve tepkilerden beslenen çizimleri önüne farklı pencereler açar. Bir koltuğa bir kasa karpuz sığdırabilen İzel'in; iş hayatı, dernek faaliyetleri, Schneidertempel'deki sorumlulukları, yazarlık ve seyahatleri derken çok yoğun bir yaşamı var, ama her şeyin altından da başarıyla çıkmasını biliyor. Nadir de olsa Şalom'a uğradığında getirdiği rengârenk kalemler, biz Şalom kızlarını çok mutlu eder. Hepimizin çantasında mutlaka bir 'Scrikss' vardır.

Trajikomik Bir Röportaj

Sevgili okurlar; bu satırları bugün bu dergide okuyabiliyorsanız bunu tamamen İzel'in anlayışına ve hoşgörüsüne borçluyuz. Hiçbir şeyden çekmedi İzel, bu söyleşiden çektiği kadar. Pişmiş röportajın başına gelenleri şöyle özetleyebilirim: Demin sözünü ettiğim gibi yoğun bir çalışma programı ve kısıtlı vakti olan İzel ile röportaj yapmak üzere Şalom'da bir araya geldik. Arkadaşlarımızın sık sık "bunu artık müzeye kaldır" tavsiyelerine kulak asmayarak evde birkaç kez test ettiğim, yaşı ne-redeyse benle muadil emektar kasetli teybimi masaya koydum. Daha önce birkaç kez aksilik yaptığı olmuş ama bir kez hariç beni hiç yarı yolda bırakmamıştır. Ama içim de pek rahat değil. "Acaba telefonuma da kaydetsem? Bu akıllı telefonların da çok ustası değilim. Neyse ya bir şey olmaz." Kayıt cihazımın tuşuna basıp röportaja başladık. Gözüm sürekli, dönen mini kasette. Sohbet harika gidiyor, soru ve cevaplar birbirini kovalarken 5. soruda dayanamayıp İzel'den bir mola rica ettim.

Kaseti başa aldım, ama o da ne... Çok uzaktan gelen anlaşılmaz seslerden ve uğultudan başka bir şey duyamadım. Yarı panik bir vaziyette koşuşturarak pilleri değiştirdim ama nafile... Mahcup bir vaziyette, İzel'den, aynı şeyleri bir daha anlattırmama adına, ilk beş soruyu yazılı yanıtlamasını rica ettim ve söyleşimize telefonum eşliğinde devam ettik.

Bitti mi? Hayır, bitmedi! Bir hafta sonra İsrail'e gittim. İkide bir, bir yere kaçacakmış gibi telefonumdaki röportajı kontrol ediyorum, çok şükür yerinde. Birkaç kez tedbir olarak mailime göndermeyi deniyorum ama gitmiyor, sanırım kayıt çok uzun. Olsun, başta bir tatsızlık yaşasak da İzel ile gerçekleştirdiğimiz bu güzel röportaj, akıllı cihazıma mıhlı! Ama insanın aklına gelmeyen ne yazık ki başına geliyor. Tel Aviv'de bir tren istasyonunda kızımı beklerken görünmez bir el çantama süzülerek 4S telefonumu alıyor ve benim ruhum bile duymuyor, ta ki, 5 dakika sonra trene binip çantamın açık fermuarını

görene kadar. Beyhude çırpınışlarım fayda vermiyor ve cihazdaki önemli birçok içeriğin yanı sıra İzel ile yaptığımız söyleşi de kuş olup uçuyor. Bütün seyahat burnumdan geliyor, en çok da giden röportaja üzülüyorum. Sonrasında mı? Tabii ki, iş yine çizerimize düşüyor. Böylece İzel, aynı röportajı iki kez, birini konuşarak diğerini yazarak sayemde, sabrını test ediyor.

Bitti mi? Hayır bitmedi! Röportajı dergi editörümüze teslim etmeden bir, iki gün önce son rötuşları yapmak üzere masaya oturdum. İzel'in cevaplarını okurken bir yandan da Şalom'daki görüşmemizde anlattığı anekdotları anımsamaya çalışıyorum. Hatırlayabilsem, yazı sanki daha renkli olacak. Nereden aklıma estiyse emektarı tekrar çalıştırdım. Akabinde İzel'in net sesi odayı doldurdu. İnanamadım... Kayıt cihazım yeniden dile gelmişti. Nasıl oldu diye sormayın, inanın bilmiyorum. Bütün kaseti sorunsuz dinledim ve sizin bir, iki anekdotu kaleme aldım.

Şimdi buyurun röportajımızı okumaya...

Yıllardan beri özellikle günlük siyaseti konu alan karikatürler çiziyorsun; oldukça da yalın bir çizgin var. Bir karikatürde mizah, eleştiri ve çizgi dengesi nasıl sağlanır?

Zor bir soru! Öğretmenim buradan çalışmadım desem? Aslında karikatürde temel amaç eleştiridir. Mizah ve çizgi onun olmazsa olmaz araçlarıdır. Çizgi mizahın önüne geçmemelidir, aksi halde mizah anlaşılmayabilir, asıl amaç olan eleştiri de güme gider! Belki o yüzden yalın çiziyorum. Demek oluyor ki, önce zihnimize bir tutam eleştiri yüklüyorsunuz, onu dozunda bir mizahla iyice yoğuruyorsunuz, bir müddet sonra beyninizde oluşturduğunuz bu bulamacı, siyah mürekkepli bir kalem yardımıyla kâğıda döküyorsunuz...

Kendinde ilk neyi keşfederek karikatüre başladın, çizmeye olan yeteneğini mi yoksa mizah gücünü ve muhalif yönünü mü?

Karikatür çizmeye çok küçükken başladım. İtiraf etmem gerekirse, ben kendimde hiçbir şey keşfetmedim. Hepsi kendiliğinden oluştu. Evde en çok anneannemi çizerdim, yaşlılık nedeniyle yüz hatları keskindi, çizimi kolaydı. Okulda ise öğretmenlerimin karikatürlerini yapardım. Ama öyle sırf portre karikatürü değildi yaptıklarım. Hepsinde bir öykü, bir komik unsur mutlaka vardı. Öğretmenlerimin bazıları çizdiklerimden hoşlanırdı, bazıları ise hiç sevmeyiz, tepki verirdi. Muhalif yönüm herhalde onların sayesinde gelişti.

Dünya ülkeleri ile Türkiye'yi karşılaştırsak sence Türk çizerler dünya mizahının neresindeler?

Çok iyi konumdadılar! Hatta zirvedeler diyebilirim. Uluslararası yarışmalarda pek çok ödülümüz var. Karikatür dergileri iyi satıyor. Karikatürcülerimiz yurt dışında çok saygı görüyor. Bunun nedenini Türkiye'nin son yarım yüzyıldaki siyasi gelişimine bağlayabilirsin, ama unutmayalım ki, bu topraklarda taşlama ve mizah yüzyıllardan beri vardır. Yine de asıl formül bu galiba: Ne kadar baskı, o kadar mizah!

Mizah insanın hayata bakışını, yaşam şeklini, ilişkilerini nasıl etkiler?

İlaç gibidir! Mizah duygusu olan kişi kendiyle barışıktır. Kendiyle barışık bir kişinin insan ilişkileri de iyidir, yaşam şekli de... Ama böyle bir insanı, mizahtan hiç anlamayan, mizah duygusu hiç gelişmemiş bir topluluğun içine koy, kısa sürede bunalıma girer...

Karikatürün dünyadaki gücünü nasıl tanımlarsın?

Karikatür bir yumruk gibidir, vurdu mu acıtır! İletişim araçlarının teknoloji ile birlikte gelişmesi, hız kazanması karikatürün de önemini çok artırdı. Gerçi gazetelerde karikatürlere giderek daha az yer veriliyor ama basılı gazeteler de süratle kan kaybediyor. İyi ve etkili bir karikatür, yayınlandığı andan itibaren sosyal ağlar aracılığıyla milyonlarca izleyiciye ulaşıyor. Karikatürün dili de evrensel olduğundan hiçbir sınır tanımıyor. Haliyle otorite bu işe bozuluyor. Totaliter rejimler karikatürü de, onu ileten sosyal kaynakları da engellemeye çalışıyorlar. Ama bu akıntıya karşı kürek çekmek gibi bir şey. Aslında pek haksız da değiller, Çarlık Rusya'sında el ilanları olarak dağıtılan karikatürlerin Bolşevik Devrimi'ne katkısı herkesçe biliniyor.

Ülkeden ülkeye gülünen konular değişir mi?

Evet, hem de çok değişiyor. Aslında gülünen konu ülkeden ülkeye değil de, coğrafyadan coğrafyaya değişiyor diyebilirim. Yani yöreden yöreye tıpkı müzik, tıpkı

Karikatürlerim yüzünden okulda çok ceza aldım, Fransız tedarisatından geçtim. Sempatik bir biyoloji öğretmeni-miz vardı; derste kurbağa, yarasa keserdi. Ben kan sevmem, bu yüzden biyolojiyi de hiç sevmezdim. Hoca bir sınavda sınıfa yumurtanın kesimini çizdirdi ama ben çalışmamışım, hiçbir fikrim yok ama çok güzel yumurta çiziyordum, bütün sınıf da bana yaptırıyor yumurtasını. Hocamız biraz şişmandı. Sınav kâğıdına onu bir yumurtaya benzeterek çizdim ve bir hamalın sırtına oturttum. Hoca kâğıdı gördü ve aldı. Ertesi ders, sınav kâğıtlarını getirdi ve beni tahtaya kaldırdı. Azar beklerken kâğıda çizdiğim karikatürünü tahtaya çizmemi istedi. Yapamam dedikçe ısrar etti. Bana, "sen muhtemelen biyolojiden ikmale kalacaksın, notların çok kötü, ama bunu tahtaya çizersen sana öyle bir not vereceğim ki, ortalamanı düzelteceksin" dedi. Ben de çizdim ve hoca bana 10 verdi. Üstelik bu karikatür üzerinden ders vererek bütün sınıfa atlas kemiğini öğretti. Hâlâ sınıf arkadaşları bir araya gelince bu olayı hatırlar, konuşuruz.

mutfak gibi, mizah tarzı da farklılaşabiliyor. Örneğin, bir Akdenizlinin Anglosakson mizahına fazla gülmesini beklememelisin. Yahudiler, kendilerine gülme konusunda şampiyondur ama başkalarının kendileri hakkında benzer şakaları yapmalarını antisemitizm olarak tanımlarlar. Japonlar ise kendilerine gülünmesine içten içe alınsalar da ses çıkarmazlar, hatta onlar da birlikte gülerler. Ama kendilerinden başkalarıyla dalga geçilmesine hoş bakmazlar. Saygısızlık olarak görürler. Kimi toplumların gülmeceleri ise, başka toplumlar tarafından hakaret olarak algılanabilir, işte kıyamet o zaman kopar!

Bazı karikatürler vardır hiç akıldan çıkmaz; belleğinde iz bırakmış böyle bir karikatür var mı?

Birden fazla var. Ama ilk giren son çıkar kuralı yaş ilerledikçe daha fazla işliyor! Örneğin daha dün görüp çok beğendiğim bir karikatürü bugün unutuveriyorum. Oysa yıllar önce gördüğüm öyle karikatürler var ki, beynime kazınmış gibi öylece dururlar. Örnek mi istiyorsun? Saul Steinberg'in bir Amerikalının gözünden dünya haritası karikatürü... Son derece yalın bir çizgiyle Amerikalıların hem dünyaya ilgisizliklerini hem de

kendilerini nasıl dünya merkezinde gördüklerini anlatır. Unutmayalım ki, modern karikatürün babası sayılan Steinberg, Amerika'ya İkinci Dünya Savaşı öncesinde göç etmek zorunda kalan Romanyalı bir Yahudi idi ve Amerikalılara dışarıdan bir gözle bakabiliyordu.

Hadi bizden de bir isim vereyim; kendime örnek aldığım, güncel olaylara dünya penceresinden bakmayı bilen nadir karikatürcülerimizden rahmetli Ali Ulvi'nin bir çizimi beni her dem etkilemiştir. Karikatürde göğe doğru peş peşe yükselen melek kanatlı Sezar, Hitler, Mussolini, Batista gibi diktatörler görülmektedir. Bu karikatür Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlandığında henüz dokuz yaşındaydım ve doğal olarak konusundan pek bir şey çıkaramamıştım. Oysa aile çevremde büyüklerim hep bunu konuşuyorlardı. Meğer 1960 yılının Nisan ayında Güney Koreli diktatör Sygman Lee bir müdahale ile devrilmiş, Ali Ulvi de bütün diktatörlerin sonunun hep aynı olduğunu vurgulayan 'Uçtu uçtu' başlıklı bu karikatürü çizmişti. Beni asıl etkileyense karikatürün konusu değil, bu karikatür yüzünden Cumhuriyet Gazetesi'nin kapatılmış olması ve bunu çizen karikatüristin idam isteğiyle yargılanmak istenmesiydi!

Yoğun bir yaşamın var; iş adamısın, ara ara kitap yazıyorsun, seyahat ediyorsun, dernek faaliyetlerin var; bilmediğimiz başka hobilerin var mı, her şeye nasıl zaman buluyorsun?

Sıkça karşılaştığım bir soru; haliyle cevabı da hazır. Ben bir günahkârım! Yedinci büyük günahı işlemekten haz duyuyorum. İflah olmaz bir tembelim. Miskinlik doğamda var. Bu yüzden kendime has bir teknik geliştirdim. Hızlıyım. Çabuk karar verir, süratle uygularım. Karikatürlerimi çok kısa sürede çizerim. Bak, bunu ne kadar çabuk çizdim! Oysa bazı meslektaşlarım böyle bir iş için saatlerini harcarlar. Zihnimde belirli bir yere konuşturduğum bir işi bir an önce bitirmek isterim. Ama kesinlikle sabırsız değilim. Bence buna tembellik deniyor... Çabuk bitsin ki, bir an önce diğer yapmak istediklerime yer açılsın. Yapmak istediğim o kadar çok şey var ki! Boş zaman kavramına inanmıyorum. Lügatimde boş zamanlar diye bir şey yoktur. Kitap okumak, briç

oynamak, müzik dinlemek, resim yapmak... Hatta kimi zaman biraz durup kafa dinlemek, soluklanmak, düşünmek... Bunların hepsi benim için zamanı değerlendirmektir. Boş zaman zamanı boşa harcamaktır, yani israftır. İsrafı hiç sevmem! Evet, belki dediğin gibi iyi bir zaman yönetmeniyim. Olabilir,

“ Şalom’a çok şey borçluyum. 1991 yılında, Birinci Körfez Savaşı’nın başlamasıyla birlikte Şalom’da çizmeye başladım. O güne dek sağda solda bazı karikatürlerimin yayınlandığı olurdu ama hiçbirinden Şalom’da yayınlananlar kadar tepki almışlığım yoktu. ”

ama yine de bu durum önemli bir gerçeği değiştiriyor, ben bir günahkâрім, yani tembelim.

Karikatür, karşılıklı mizah anlayışı ve zekâ isteyen bir sanat dalı; itiraf edeyim ki bazen, bazı politik karikatürleri anlayamıyorum, özellikle de yarışmalara katılanları. Sorun bende mi, çizerlerde mi?

Aslında ortada sorun falan yok. Haklısın, karikatür karşılıklı mizah anlayışı ve zekâ ister. Lütfen yanlış anlama, zekâna laf etmiyorum. Sadece karikatürün bir sanat dalı olduğu konusunda bazı çekincelerim var, onu dile getirmek istiyorum. Sanat dediğin sadece kendini belirli şekilde ifade etmekse, evet karikatür bir sanat dalıdır. Ama bana kalırsa, politik karikatür her şeyden önce etkin ve hızlı bir kitle iletişim aracıdır. İçerdiği mesajın hemen ilk bakışta anlaşılması gerekir. Ama bu her zaman mümkün olamıyor. Özellikle totaliter rejimlerde karikatürcüler mesajlarını çeşitli yöntemler kullanarak gizlerler, çeşitli kodlara başvururlar. Bu gibi durumlarda karikatür keyifli bir bulmacaya dönüşebilir. Biraz abartınca da söz konusu karikatür artık anlaşılmaz olur. Bazen ben de bu tuzağa düşerim.

Yarışma karikatürleri ise farklıdır. Bu karikatürlerde sanat yapma kaygısı öne çıkar. Ödül ne kadar büyükse karikatürcü bir o kadar çizimine ve tekniğine özen gösterir. Jüriler genellikle usta karikatürcülerden oluşur. Yani karikatürcülerin kullandıkları dili, kodları, klişeleri iyi bilen insanlardır bunlar. Seçimleri de o denli sofistike olur. Bazen kendileri bile birinci seçtikleri karikatürün tam olarak neyi anlatmak istediği konusunda anlaşmazlığa düşerler. Çizerin kendisine sorsan, “ben çizdim, siz ne anladıysanız odur” der geçer. Yani sorun sende değil, çizenlerde, seçenlerde...

Sosyal medyayı kullanıyor musun?

Aşırı olmamakla birlikte facebook, instagram gibi mecraları kullanmaktayım. Ama çok daha hareketli bir mecra olan twitter’den çekiniyorum, hesabım

yok. Nedenini soracak olursan, her an elindeki telefonuna bakan ya da bir şeyler yazan kişilerden olmak istemiyorum. Kendimi iyi tanıyorum, bir girersem pir girerim! Buna sosyal medya diyorlar ama bana kalırsa kişiyi tamimiyle asosyalleştiriyor!

Yıllardan beri çizeri olduğun Şalom gazetesi hakkında ne düşünüyorsun?

Şalom’a çok şey borçluyum. 1991 yılında, Birinci Körfez Savaşı’nın başlamasıyla birlikte Şalom’da çizmeye başladım. O güne dek sağda solda bazı karikatürlerimin yayınlandığı olurdu ama hiçbirinden Şalom’da yayınlananlar kadar tepki almışlığım yoktu. O yıl hakkımda pek çok yazı çıktı, röportajlar verdim, karikatürlerim çeşitli yayın organlarında iktibas edildi. Bilirsin tepki sanatçının ilacıdır. Olumlu ve bir o kadar da olumsuz eleştiriler bana hep şevk ve heyecan vermiştir. İnsan suya yazmadığını görüyor. Şalom’un iç politikadan ziyade Ortadoğu başta olmak üzere uluslararası politikaya yönelik yayın yapması ufkumu açtı diyebilirim. Bu sayede çizdiğim karikatürler yurt dışında pek çok yayın organında ve sergilerde yer buldu.

Şalom’da çizmeye başladım ilk yıllar ile şimdi gelinen nokta arasında dünya kadar fark var. O zamanlar bir avuç insan elinden gelenin en iyisini yapıyordu ama Şalom yine de pek bilinmiyordu. Bugün ise Şalom, çoğunluğu genç, geniş kadrosuyla önemli bir referans kaynağı oldu adeta. Ulusal yazılı basına bakıyorsun, ne yalan söyleyeyim Şalom kadar nitelikli-sini zor buluyorum. İçerik zenginliği kadar görseelliği de çok iyi, üstelik Türkçesi de kusursuz. Keşke genel toplum nezdindeki şu yanlış ‘Siyonist gazete’ algısı da yok edilebilse...

En beğendiğin karikatüristleri sorsam...

Sormasan? Hadi bir tane söyleyim: İrvin Mandel. Ciddiyim. Müthiş bir mizah zekâsına sahip, gençlerinde var. Çizgisi ise tamamen içten, sade, yalın, özentsiz...

Japonya'ya birçok kez gittim konferans vermek üzere. İlk seferinde çok şaşırdım. Koca bir amfi-teatr üniversite öğrencileriyle doluydu. Üç Türk karikatürist (Tan Oral, Nezih Danyal ve ben) bir aradayız. Olayın akışı şu şekilde; öğrenciler bize Japonca soru yöneltiyor, bir tercüman bunları İngilizceye çeviriyor, biz de çizerek cevap veriyoruz. Hepimizin çizimleri anında dev bir ekrana yansıyor. Bir tür oyun gibi... Doğal olarak esprili çizimler yapmaya çalışıyoruz ve daha çok da kendimizle dalga geçiyoruz. Ama hıncahınc salonda çıt yok! Karikatürlerimizin anlaşılmadığını düşünerek o kadar büyük bir moral bozukluğu yaşıyoruz ki, anlatılmaz. Sonunda Japon bir meslektaşım yanıma yaklaşarak kulağıma fısıldıyor:

"İzel, biz Japonların mizah duygusu farklıdır, çok saygılıyızdır diğer insanlara karşı, sen onlarla (seyirciyle) dalga geçsene biraz." O sırada, topluca bir hanım yemekle ilgili bir soru soruyor, ben de hemen şişman bir kadın çizerek yanıtlıyorum sudalini. Salon kahkahadan yıkılıyor, bunu gören arkadaşlarım da beni takip ediyor ve böylece adamlarla dalga geçerek havayı değiştirmeyi, şen şakrak bir ambiyans oluşturmaya başlıyoruz.

Şu an hayatının nasıl bir dönemindeyin, torunlarla aran nasıl?

Her zamanki gibi yoğun bir dönemdeyim. Bir tarafta kalemcilik işim, sezon hazırlıkları, diğer yanda Kırtasiyeciler Derneği başkanlığı, yurt geneline yaydığımız 'K Projesi' ile ilgili çalışmalar, Schneidertempel'de 2016 yılı program hazırlıkları, görüşmeler, anlaşmalar... Güz döneminde çıkması planlanan bir yeni kitap ve bir kişisel sergi çalışmaları... Bütün bunları gerçekleştirebilmek adına araya uzunca sürecek bir Bodrum tatili sıkıştırmak zorunda kaldım. Ne yalan söyleye-yim, deniz kıyısında daha verimli çalışıyorum... Torunlarla aram desen, tek kelimeyle harika! Onlarla bol bol çocukluk yapıyoruz. Daha doğrusu onlar benimle çocukluk yapmaktan hoşlanıyorlar! Oynuyoruz, koşuyoruz, yerlerde yuvarlanıyoruz... Yorulduğumuzda ise kitap okuyoruz, 'lego' yapıyoruz, film seyrediyoruz... Anlayacağın beni mutlu kılmak için ellerinden geleni yapıyorlar!

Bildim bileli Moda'da yaşıyorsunuz; burayı, hakkında bir kitap yazacak kadar çok seviyorsunuz sanırım. Bu kadar sene aynı semtte yaşamak nasıl bir duygu?

Hanım köylüyüm. Eşimle söz kestiğimiz 1973 yılından bu yana Moda'da yaşıyorum. Başka bir semtte yaşıyaydım o semt hakkında kitap yazabilirdim bilmiyorum. Bildiğim, Moda'nın havasının farklı olduğu. Sanki tılsımlı gibi, insana ilham veren özel bir havası vardır, yer yer yosun kokar. Adalar'ın uzantısında bir başka adadır adeta. Martıların çığlıkları bile farklı yankılanır Moda sokaklarında. Üstelik son yıllardaki hızlı değişime hâlâ direnebilen nadir semtlere aittir.

Tünelin ucunda dünyamız ve ülkemiz için ışık görüyor musun?

Elbette! Yoksa neden çizeyim ki? Ünlü Fransız çizeri Reiser'in

çok sevdiğim bir sözü vardı: "Ben iyiye, güzele ulaşabilmek için çirkini çiziyorum" demişti rahmetli. Dünyamız çağlar boyunca bundan çok daha karanlık dönemlerden geçti. Çağlar boyunca engizisyonlar yaşandı. Veba salgınları, yangınlar, savaşlar, işgaller, soykırımlar insanları kırdı geçirdi. Ama insanlık ölmedi. Bugün teknolojinin tüm nimetlerinden yararlanıyoruz. İletişim o kadar hızlı ki, dünyanın en ücra köşesindeki bir olaydan anında haberdar oluyoruz. Felaket haberleri çok çabuk yayılıyor, önlemler ise aynı hızla alınabiliyor. İnsanlar tepkilerini çok daha hızlı bir şekilde verebiliyorlar. Twitter gibi bir fenomen hiçbir şeyin gizli kalmamasını sağlıyor. Merak etme, 'Tünelin Ucu'nda ışık var, enseyi karartmanın gereği yok! ■

“ Karikatürcülerimiz yurt dışında çok saygı görüyor. Bu topraklarda taşlama ve mizah yüzyıllardan beri vardır. Yine de asıl formül bu galiba: Ne kadar baskı, o kadar mizah! ”

Penti

KARIŖTIR
YAKIŖTIR
YAZ 2015

#kariŖtiryakiŖtir
penti.com

"TEVYE'NİN OSMANLI KIZI..."

Fiddler on the Roof (Damdaki Kemancı) filminden bir sahne; Metro-Goldwyn-Mayer (MGM) stüdyoları (1971)

Yıl 1905... Yer "Anatevka" kasabası... Sütçü Tevye'nin karısı Golde ve kızları, minicik kulübelerinin mutfağında, hummalı bir Şabat hazırlığında. Ailenin dördüncü kızı Shprintze annesine haber verir: Çöpçatan Yente kulübeye yaklaşmaktadır... Tevye ile Golde'nin en büyük kızı olması nedeniyle Yente'nin birincil hedefi olan Tzeitel, annesine dert yanar:

"Ah anne, ne biçim damat adayları bulup getiriyor! Geçen seferki çok yaşlıydı; üstelik saç da yoktu!" Sivri dilinden Tevye de dâhil olmak üzere herkesin nasibini aldığı Golde, cevabı yapıştırır: "Drahoması olmayan fakir bir kız öyle ince eleyip sık dokumaz! Tek derdin saç mı? O zaman git bir maymunla evlen!" Golde ne derse desin, Tevye'nin evinden çöpçatan Yente'ye ekmek çıkmayacaktır! Tzeitel büyük bir aşkla bağlı olduğu terzi Motel'le - teamüllerin gerektirdiği şekilde bir çöpçatan aracılığıyla olmasa da - babasının iznini alarak ev-

lenir. Ayrılık vakti gelip çatığında, Tzeitel ve Motel Çarlık Rusya'sı sınırlarında kalan Varşova'ya doğru yola çıkarlar. Zorlu yaşamlarını muhtemelen bir shtetle'da sürdürürler... Ya Sütçü Tevye'nin diğer kızlarının akıbetleri? Sholem Aleichem takma adını kullanmış Rus Yahudisi yazar Solomon Naumovich Rabinovich'in (1859-1916) Yidiş dilinde yazdığı "Sütçü Tevye" öykülerinden uyarlanmış müzikal filmde,

Sarah Zaides
"Doktora tezim,
geride bıraktığımız
yüzyılda Yahudilerin
yalnızca nasıl zulüm
gördüklerini değil,
nasıl yaşadıklarını
da betimleyeceğim
için mutluyum."

Tevye ile Golde'nin ikinci kızı Hodel devrimci üniversiteli Yahudi genç Perchik'e aşık olur; babasının iznini almasa da duasını alır; Sibiry'a da hapis yatan Perchik'in peşinden gider... Hodel ve Perchik'in yolundan giden Yahudiler hayatlarını Rusya'da sürdürürler; geleneksel Yahudi yaşamından uzaklaşarak, adalet ve sosyal eşitlik vadeden Bolşevik Devrimi için mücadele ederler. Tevye'nin bir diğer kızı Bielke ise hayatını fırsatlar diyarı Amerika'da kuracaktır.

Washington Üniversitesi Tarih Bölümü doktora öğrencisi **Sarah Zaides**, “Tevye’nin Osmanlı Kızı: 1882-1923 Yıllarında Sefarad ve Aşkenaz Yahudileri” başlıklı tezine konu olan Tevye’nin Osmanlı topraklarına ulaşmış hayali kızının ayak izlerini sürmek üzere, geride bıraktığımız Şubat ile Mayıs ayları arasında İsrail’de arşiv taraması gerçekleştirdi. Takiben İstanbul’a gelen Zaides, Şalom Dergi köşe yazarı Robert Schild’in yönlendirmesi ve katılımı ile Rus kökenli Türk Yahudi Cemaati mensuplarını ziyaret etti; Tevye’nin İstanbul’da kalmayı seçmiş “torun”larını çok eski günlere götürdü... Yine Robert Schild’le birlikte Aşkenaz Mezarlığı’ndaki Rusya kökenli Yahudilerin mezar taşlarını inceledi. Ayrıca, Rav Mendy Chitrik’le de bir görüşme gerçekleştirdi. Bu kısacık İstanbul seyahatinde Şalom Dergi’ye de vakit ayıran Zaides, araştırmalarına ilişkin sorularımızı içtenlikle yanıtladı.

Sarah, doktora tezinin konusunu ne şekilde belirledin? Farklı konu olasılıklarını değerlendirirken, seçim kıstasların nelerdi?

Doktora tezimin konusu için farklı seçenekleri değerlendirirken, ilk etapta aklımda 20. Yüzyılda Sovyetlerin Orta Doğu’daki nüfuzunu mercek altına almak vardı. Bu çerçevede Suriye üzerine bir inceleme yapmayı düşündüm. Ancak tam doktora programına başladığım dönemde Suriye’de iç savaşın patlak vermesi ile birlikte bu konu üzerine araştırma yapamayacağımı anladım. Bu aşamada Yahudi tarihi üzerine daha fazla yoğunlaşmaya başladım. Yahudilerle ilgili konulara her zaman bir ilgim oldu. Hangi konu üzerinde çalışırsam çalışayım, aklıma her zaman şu soru gelirdi: “Bu esnada acaba Yahudiler ne durumdaydı?” Orta Doğu’daki Yahudiler... Selanik’teki Yahudiler... 2011’de fakültemizin öğretim kadrosuna Prof. Devin Naar katıldı. Prof. Naar’ın ders verdiği konular arasında Selanik Yahudi-

leri de yer alıyor. Kendisiyle birlikte, İstanbul’da Ladino dilinde yayınlanmış olan “El Tiempo” (1871-1930) gazetesinin bazı sayılarının üzerinden geçiyorduk. Bu süreçte Ladino (Judeo-Espanyol) dilindeki yazıları anlayabildiğimi fark ettim. Gerek İbranice bilmem, gerekse Kaliforniya’da popüler bir dil olan İspanyolca’yı öğrenmiş olmam nedeniyle Ladino bana hiç zor gelmedi. Bir süre sonra Prof. Naar’la Yahudi tarihi üzerine çalışmaya başladım. El Tiempo’da “Los Rusos” (Ladino dilindeki basında Rusya’dan gelen Yahudi göçmenlere verilen ad) üzerine sayfalarca yazı olması dikkatimi çekti. Konuyu tam olarak anlamak için araştırmalarımı genişlettim. Herkes Aşkenazların göçünden söz ediyordu; ancak kaç kişi oldukları, kim oldukları üzerine fazla bir bilgi yoktu. O zaman anladım ki Osmanlı İmparatorluğu’ndaki ve Türkiye’deki Rusya kökenli Yahudilerin anlatılacak bir öyküsü vardı. İşte bu sebeple bu konuya odaklanmaya karar verdim.

El Tiempo (1871-1930) gazetesinin 1905 yılında yayınlanmış bir nüshası
Kaynak: Washington Üniversitesi arşivleri

Araştırmalarınıza, Osmanlı topraklarına ayak basmış Rusya kökenli Yahudileri hangi boyutta ele almayı hedefliyorsunuz?

Osmanlı İmparatorluğu’na ulaşım Birinci Aliya (göç dalgası) (1882 – 1903) ve İkinci Aliya (1904-1914) çerçevesinde Eretz İsrail’e göç eden Yahudilerin tarihi kapsamlı olarak incelendi. Bu nedenle, ben araştırmamda İstanbul’da, İzmir’de ve hatta Selanik’te yerleşmiş Rusya kökenli

Lolita Nahmias Haleva - Sarah Zaides
(Mayıs 2015)

Yahudilere odaklandım. Araştırmanın merkezinde ise bu göçmenlerin dönemin Ladino dilindeki basınında ne şekilde yer aldığı bulunuyor. Bulgularım, aralarında Haskala (Yahudi Aydınlanması) destekçileri; pogromlardan kaçanlar; ve bir Yahudi Devleti kurulmasını amaçlayanların bulunduğu farklı Aşkenaz Yahudisi gruplarının varlığına işaret ediyor. Çalışmam Aşkenaz ve Sefarad Yahudilerinin aralarındaki ilişkileri de mercek altına alıyor. Örneğin, Sefarad Yahudileri "Los Rusos" göç dalgası karşısında ne gibi bir tepki verdi?

Her ne kadar araştırmaların devam ediyor olsa da, bize dikkat çekici bulduğunuz noktalardan söz eder misin?

Osmanlı İmparatorluğu'na Rus Yahudi göçü yaklaşık olarak Birinci Aliya zamanında başladı. Göçmenlerin nihai hedefi ağırlıklı olarak Eretz İsrail'e ulaşmak olmakla birlikte, Osmanlı yönetimi Yahudi göçünü sınırlama eğilimindeydi. Bununla birlikte, Çarlık Rusyası'nda pogromların artış göstermesi ile birlikte, Yahudi göçüne izin vermesi için Osmanlı Devleti üzerindeki baskı artmaktaydı. 1891 yılında İstanbul Valisi Rusya ve Romanya'dan gelen 1.284 göçmenden yalnızca Osmanlı belgelerine sahip olanların kalabileceğini duyurdu. Mülteci sorunu 1892 yılında daha da büyüdü. Yahudilerin St. Petersburg ve Moskova'dan sürülmelerini takiben Sadrazamlık makamından yapılan

**Sarah Zaides - Lea Weinstein Yahya
(Mayıs 2015)**

resmi açıklamaya göre, "Rusya'dan gelen artan sayıdaki Yahudi mülteci sağlıksız koşullarda barınmakta ve şehir için bir sağlık tehlikesi" arz etmekteydi. Bu bağlamda, yabancı pasaport sahibi göçmenler ilgili konsolosluklara yönlendirilirken, Osmanlı tebaasından (muhtemelen yabancı pasaportlu) olanların iki gruba ayrılacak Selanik ve Aydın'a gönderilmesine karar verildi. 1899 tarihli bir yasa tüm Osmanlı ve Osmanlı olmayan Yahudilere, Kutsal Topraklar'a gidiş nedenini belirten bir pasaport veya geçiş izni-

ne sahip olma zorunluluğu getirdi. Ancak bu kural 1907 yılında Osmanlı İmparatorluğu Yahudilerinin birtakım girişimleri sayesinde kısmen iptal edildi. Bazı araştırmacılar bunu Eretz İsrail'de bir Yahudi çoğunluk oluşmasını engellemek amaçlı kasıtlı bir hareket olarak değerlendirirken, yine bazıları da Levant'ın - Suriye ve Lübnan gibi - diğer bazı bölgelerinde nüfus artışı sağlama gayreti çerçevesinde değerlendirmişlerdir. Rakamları tam olarak belirlemek güç olmakla birlikte, Osmanlı arşivleri üzerine bazı çalışmalar sayesinde fikir sahibi olmak mümkün... 1892 yılı Haziran ayında, Rusya'dan gelmiş toplam 1.892 Yahudi göçmen yerleştirilmek üzere Selanik, Kosova ve Manastır vilayetlerine gönderildi. Ayrıca, bir kısım Rus göçmen, ünlü Yahudi işadama ve hayırsever Baron Maurice de Hirsch tarafından kurulmuş Jewish Colonisation Association'ın (JCA; Yahudi Kolonileştirme Cemiyeti) girişimi ile Akhisar'da faaliyete geçmiş tarım kolonisine (Or Yehuda) yerleştirildi.

"Los Rusos"un Osmanlı'ya gelişi Yahudi cemaati tarafından nasıl karşılandı?

Rus mülteci akımının hız kazandığı 1892 yılı - oldukça manidar bir şe-

**Sarah Zaides - Olga Flack
Benbanaste (Mayıs 2015)**

GOLDFELD AİLESİ

**Emmanuel, Thea, Klara,
Belina Soroker (soldan sağa) 1921**
Kaynak: Robert Schild arşivi

Şalom Dergi yazarı Robert Schild'in anneanesi Belina Goldfeld, 1891 yılında 10 yaşında, anne-babası ve üç ağabeyi ile Odesa'dan iki günlük fırtınalı bir gemi yolculuğu sonucu İstanbul'a vardı. Terzi olan babası, Çar III. Alexander'in (1881-1894) izlemekte olduğu antisemit politikalar karşısında bir çıkış yolu arayarak, İstanbul'a daha önce gitmiş ve iş imkânlarını araştırmış, ardından göçe karar vermişti. Belina'nın evli olan iki büyük ablası ise Rusya'da kalacak ve takip eden yıllarda Holokost'ta yitirilecekti. Çok geçmeden Belina'nın ağabeylerinden ikisi Amerika Birleşik Devletleri'ne, diğeri ise Fransa'ya göç etti. İstanbul'da okula giden Belina, takiben Rumen asıllı Emmanuel Soroker ile evlendi; iki kızı oldu: Thea ve Klara (Robert Schild'in annesi). 1940'lı yıllara kadar Kuledibi'nde, St. Georgs Hastanesi'ne yakın "Soroker Han"da oturdular.

WEINSTEIN AİLESİ

Şalom Dergi yazarı Aylin Yengin'in anneanesi Lea Weinstein Yahya'nın babası Lazar Weinstein, ailesi ile birlikte 1800'lü yılların sonlarında, Rus İmparatorluğu'nun Besarabya bölgesinin (günümüzde Moldova'nın) başkenti Kişinev'den kaçarak, son derece zorlu koşullarda İstanbul'a vardı. Aile, Terziler Sinagogu'nun (günümüzde Schneidertempel'in) sokağında bir evde yaşamaya başladı. Lazar Weinstein'in dindar bir kişi olan babası vaktini ağırlıklı olarak sinagogda geçirirken, terzi olan annesi ise gece yarlarına kadar dikiş dikerek ailesini geçindirmeye çalışıyordu. Buna rağmen, küçük Lazar'ın annesinin eskimiş ayakkabılarını, açılan pençelerini ipe tutturarak giyip okula gitmesini gerektirecek kadar yoksuldular. Ailenin nihai hedefi Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etmektir. Bekledikleri vize de çıktı nitekim... Ancak baba Weinstein, "sinagoga bu kadar yakın bir evi bir daha nerede bulurum" endişesiyle, vize belgelerini yırtıp attı! Olduğu yerde mutluydu... Kendi çabasıyla yabancı lisanlar öğrenen, mesleğinde ilerlemek için bir süre yurtdışında kalan Lazar Weinstein, Rosalie Freidman ile evlendi; çiftin Frida ve Lea isimlerinde iki kızı oldu.

**Rosalie Weinstein, Lisa Hirshkovitch, Lazar Weinstein,
Vered Grunberg, Lea Weinstein, Anna Weinstein,
Miriam Weinstein (soldan sağa) 1960**
Kaynak: Lea Weinstein Yahya arşivi

Hanriette Flack, Ester Pardovitz (H. Flack'ın annesi), Ester Pardovitz'in iki kız kardeşi ve kuzeni, Leon Pardovitz (H. Flack'ın babası), Vladimir Flack (soldan sağa) Burgazada, 1925
Kaynak: Olga Flack Benbanaste arşivi

FLACK AİLESİ

Jaymi Benbanaste'nin ve Şalom Gazetesi yazarı Vladi Benbanaste'nin dedeleri diş hekimi Vladimir Flack, 1920 yılında bir çöp kamyonunun altına gizlenerek Rostov'dan İstanbul'a vardı. Bu meşakkatli yolculuğa, Bolşeviklerin evinin duvarlarına sopalara vurarak tuğlaların arasında para ve altın aramaları sonucu aniden karar vermişti. Doğduğu topraklardan ayrılırken, geride eski eşini ve kızını bırakan Vladimir Flack, oğlunu ise daha önceden Amerika'ya göndermişti. İstanbul'a ulaşan Flack, diğer beyaz Rusların da desteği ile burada kendisine yeni bir düzen kurmaya çalıştı. Keman çalan Flack, Alman Lisesi mezunu olan ve Fransızca, İngilizce, Almanca ve Yidiş bilen piyano öğretmeni Hanriette Pardovitz ile evlendi. Annesi Ester Pardovitz Odesa; Mısır'da rehberlik yapmakta olan babası Leon Pardovitz ise Romanya göçmeni olan 1896 doğumlu Hanriette, beş çocuğun en büyüğüydü. Çift, Beyoğlu Galatasaray'da Mısır Apartmanı'nın birinci katında bir daireye yerleşti. Resmi belgeleri bir türlü tamamlanamayan Vladimir Flack çalışma iznini beklemekteydi. 1926 yılında çiftin kızları Olga'nın (Jaymi ve Vladi Benbanaste'nin anneleri) dünyaya gelmesinden tam iki ay sonra Vladimir'in hastalanarak vefat etmesi ile bu mutlu tablo son buldu. Kaderin bir cilvesi ile, Vladimir Flack'ın sabırsızlıkla beklediği çalışma izni, cenaze günü evine ulaştı. Bu elim olayın ardından, Hanriette Flack kızı Olga ile birlikte, anne babası Ester-Leon Pardovitz'in evine taşındı. Takip eden yıllarda bir kanadı Hollanda'da yerleşik Pardovitz ailesi Nazi kamplarında kurbanlar verecek, kurtulmuş olan bazı akrabaları ise İstanbul'da tedavi ettirip, toparlanmalarının ardından Hollanda'ya geri gönderecekti.

Eğitimci, filozof, psikolog ve din adamı Dr. David Markus (1871-1944)
Kaynak: Robert Schild arşivi

kilde - İspanya'dan sürülmelerinin akabinde Osmanlı Devleti'ne sığınmış Yahudilerin dört yüzüncü yıl kutlamalarına denk geldi. O yıl Yahudiler Osmanlı topraklarına göçlerini, şiirlerle, gösterilerle ve - yine bir göç hikâyesi olması nedeniyle sembolik anlamı olan - Pesah (Hamursuz) Bayramı'nın ilk gecesi özel bir duayla andılar. Bunun yanı sıra, aralarında İngiltere ve Fransa'nın da bulunduğu bazı Batı Avrupa ülkeleri Yahudi cemaatleri Osmanlı İdaresi'ne, "dört yüz yıl önce İspanya'da karşı karşıya kaldıkları zulümden kaçan Yahudilere sağladığı koruma ve sunduğu misafirperverlik için" şükranlarını ifade eden mektuplar gönderdiler. Dönemin Ladino basını, binlerce "Los Rusos" veya "Los Imigrantes" in (göçmenler) büyük şehirlerin cadde-lerine sel gibi aktığını yazmaktaydı. Bu bağlamda Yahudi cemaati liderleri cemaat mensuplarına, İspanya'dan zorunlu göçleri karşısında Sultan II. Beyazıd onları nasıl karşıladıysa, onların da Rus Yahudisi göçmenleri benzer şekilde kollarını ardına kadar açarak aralarına almaları yönünde telkinde bulundular. Hahambaşı Haim

Nahum Efendi ise mektuplarında Rus dindaşlarını "İmparatorluğumuzu güçlendirecek gerekli bir iş gücü" olarak tanımlarken, İsrail Devleti'nin kurulması için çaba içinde olanların "Rusya'dan gelen dindaşlar arasından kolaylıkla taraftar bulduklarına" dikkat çekmekteydi. Bu dönemde, göçmenleri gerek maddi gerekse manevi anlamda desteklemek üzere yeni kurumlar oluşturuldu. 8 Eylül 1894 tarihinde hizmete açılan "Tofre Begadim" (Terziler Sinagogu) için izin, Aşkenaz Terziler Birliği tarafından, Sultan Abdülhamit'in terzisi Mayer Şönman aracılığı ile alındı. Bir belgeye göre, yeni sinagog Aşkenaz göçmenlerin gereksinimlerine yanıt vermekte; zanaatkârlar genellikle bu sinagogu tercih ederken, varlıklı kesim Yüksek Kaldırım Sinagogu'nu yeğlemekteydi. Tofre Begadim bir ibadet mekânı olmasının ötesinde, bünyesinde bir yardım kuruluşu da barındırıyordu ve bu kuruluş varışlarından itibaren göçmenlere yardım elini uzattı. 1900 yılında Avusturya kökenli Yahudiler David Markus isimli genç bir din adamını, Goldschmidt okulu-nu yönetmek ve cemaat Rav'ı olarak hizmet vermek üzere İstanbul'a davet etti. 1871 Novgorod (Rusya) doğumlu Rav Markus 1900 yılında İstanbul'a gelişiyle birlikte, yoksul; kutuplaşmanın hâkim olduğu; dinin gençliğin gözündeki öneminin azaldığı; ve Hristiyan misyonerlerin telkinlerine açık bir toplum gördü. Aşkenaz Yahudi yaşamını canlandırmak için büyük bir çaba göstermiş olan Rav Markus, gerek Rus Yahudilerini destekleme, gerekse Aşkenaz-Sefarad ilişkilerini iyileştirme hedefleri doğrultusunda 1903-1923 yılları arasında birçok yardım ve eğitim kuruluşunun faaliyete geçmesine ön ayak oldu. Dini konulardaki konuşmalarının yanı sıra Yahudi felsefesi ve edebiyatı üzerine de konferanslar verdi; yoksul Rus ve Rumen göçmenlerine yönelik Pazar akşamı etkinlikleri düzenledi.

Sarah, son olarak bize, araştırmaların çerçevesinde Aşkenaz Sinagogu'nda Rav Chitrik'le yaptığınız görüşmeden söz eder misin?

Rav Chitrik bana Aşkenaz Sinagogu'nda bulunan, Rusya'da

basılmış Mahzor, Talmud ve Sidur-lar (Nusah Ari¹) gösterdi. Bu bana, Rusya'dan çok zor koşullarda, can derdiyle kaçmış Yahudilerin din kitaplarına attettikleri önemi düşündürdü... Görünen o ki bu kitaplara, yanlarında getirebilecekleri sınırlı sayıdaki varlık içinde öncelik vermişlerdi... Ayrıca Rav Chitrik'le birlikte, getirdiğim bazı eski belge kopyalarının üzerinden geçtik. Aralarında eski bir Talmud'un (1881 Odesa basımı) yanı sıra, Aşkenaz Sinagogu düğün kayıtları ve - çalışmamın ileriki aşamalarında rakamları belirlememe yardımcı olacağını umduğum - Aşkenaz Mezarlığı gömü kayıtları bulunmaktaydı. ■

¹ "Nusah Ari" dua kitapları, Hasidizmin öncülerinden Liadili Rabi Shneur Zalman (1745-1812) tarafından, çoğu Beyaz Rusya ve Ukraynalı olan takipçilerine yönelik olarak oluşturulmuş olup, Rusya'da basılmıştır.

SARAH ZAİDES

1975 yılında Rusya'dan Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etmiş Yahudi bir ailenin kızı olarak 1985 yılında Güney Kaliforniya'da dünyaya geldi. Kaliforniya Üniversitesi (San Diego) Tarih ve Edebiyat Fakültesi mezunu olan Sarah Zaides, lisans eğitiminin bir yılını değişim öğrencisi statüsünde Oxford Üniversitesi Tarih Bölümü'nde tamamladı. Yüksek lisans derecesini Washington Üniversitesi'nden (Seattle) almış olan Zaides, hâlihazırda aynı üniversitenin Tarih Bölümü'nde doktora öğrencisi olarak, Osmanlı İmparatorluğu'na göç etmiş olan Rus Yahudilerinin tarihini mercek altına aldığı, "Tevey'nin Osmanlı Kızı: 1882-1923 Yıllarında Sefarad ve Aşkenaz Yahudileri" başlıklı tezi üzerine çalışmalarını sürdürmektedir. Sarah Zaides doktora çalışmaları süresince İbrani Üniversitesi (Yeruşalayim) Vidal Sassoon Merkezi; Washington Üniversitesi Jackson School of International Studies (Seattle); ve Samuel and Althea Stroum burslarına layık görülmüştür. Doktorasını tamamlamayı planladığı 2015-2016 akademik yılı için ise, yalnızca dinsel ve etik değerler üzerine araştırma yapan doktora öğrencileri arasından seçtiği az sayıda araştırmacıya çalışmalarının son yılında destek veren Woodrow Wilson National Fellowship Foundation'ın Charlotte W. Newcombe bursuna hak kazanmıştır.

Eğitimde uluslararası deneyimi yaşamak için sizleri **NOBEL Bridges İstanbul Okulları'na davet ediyoruz.**

NOBEL Bridges İstanbul Okulları'nda küresel anlayışa sahip ulusal bir okul olarak, sorgulamaya dayalı öğrenme metodları ile yerel eğitim programını uyguluyoruz. Okulumuz dünyanın her yerinden farklı toplulukları, kültürleri ve fikirleri geniş bir eğitim ortamında bir araya getirir. İngilizce ikinci ana dil olarak kabul edilirken, Fransızca, İspanyolca, Almanca ve Rusça da İngilizce gibi anadili ilgili dil olan öğretmenlerle öğretilir. Anaokul, ilkököl ve Ortaokul olarak eğitim veren NOBEL Bridges İstanbul'da öğrencilerimiz, eğitim programını destekleyen ek dersler ve kulüp çalışmalarını kendilerine özgü kişisel yetenek ve ilgilerinin peşinden giderler.

Uluslararası EĞİTİM AĞI (NEN) 'nın bir parçası olmamız, diğer ülkelerdeki okullarımızla işbirliği içerisinde eğitim personeli ve kaynak kullanımı açısından öğrencilerimizin eğitim tecrübelerini zenginleştirmemizi ve öğrencilerimizde dünyanın işleyişine dair farkındalık oluşturmamızı aktif olarak destekler.

Sizler de merak etmenin, öğrenme sürecinden keyif alabilmenin, kendi ayaklarının üzerinde durabilmenin, ve öğrenim hayatında yaşam becerileri kazanmanın önemine odaklanan bir okul arıyorsanız bize ulaşın.

NOBEL
Bridges School
İSTANBUL

Çok'ların ve En'lerin insanı

BENNU GEREDE

Çok hoş, çok havalı bir kadın... Objektifin arkasında değil, önünde olmak ona daha çok yakışıyor aslında, ama insan çektiği fotoğraflara bakınca, mesleğini doğru seçtiğine kolayca ikna oluyor. Öyle enerjik, öyle sportif bir görüntüsü var ki, asla dört çocuk annesi olduğuna inanamıyorsunuz ilk bakışta, ama sohbet ederken, çocukları hakkında o kadar güzel şeyler anlatıyor ki, böyle insanların daha fazla çocukları olmalı, diye düşünmeden edemiyorsunuz. Çokları ve enleri içinde barından bir kadın Bennu Gerede ve bilmeyenler için Atatürk'ün yaverinin torunu!

Dört oğlunuz var, hep hayaliniz miydi bu kadar geniş bir aileye sahip olmak?

Ufaklığımdan beri Amerika'da çocuk bakıyordum. 11 yaşında para karşılığı New York'ta babysitting yapıyordum ve inanılmaz keyif alıyordum. O dönem, yıl 1981 filan... O yaştan beri hep çok çocuk istiyordum, hatta farklı ırktan çocuklar doğurmaktı hayalim. Tabii çocukluk hayalleri bunlar (*gülişmeler*). Çok uzak olmasa da, iki farklı adamdan 4 çocuk yaptım ve bu konuda çok mutluyum. Her ne kadar 10 çocuk istesem bile, dört oğlum bana çok şey öğretiyor. Ve bana çok şey kazandırıyor.

Nasıl bir annesiniz?

Hem çok arkadaşım onlarla, hem de o ince çizgiyi iyi dengelediğimi düşünüyorum. Çocuklarımın benimle her şeyi paylaştıklarını zannediyorum. Yani benden korkmadıkları için yalan söylemek durumunda kalmıyorlar. Yanlış yaptıklarında özür dilemeyi de çok iyi biliyorlar. O yüzden inanılmaz şanslıyım. Zaman zaman otoriter olabiliyorum onlara karşı, zaman zaman da zaaflarım olabiliyor. Ama her şeye rağmen yine de güzel bir denge sağladığımı inanıyorum.

Bir yandan da çalışıyorsunuz. İkisini idare etmek zor değil mi?

Normal şartlar altında çok zor olurdu, ama sağ olsun annem inanılmaz destek oluyor bana. Bir de okulları olduğu için bütün günüm boş oluyor ve çoğu zaman, ona göre ayarlıyorum işlerimi. Onlarla olabildiğince vakit geçirmeye çalışıyorum. Her şey organizasyon meselesi... İyi organize ettiğimi düşünüyorum, hem ev, hem iş, hem çocuklarımı.

Fotoğrafçılığa nasıl başladınız?

Cemil büyükbabam (annemin babası) 13 yaşındayken kendi kullandığı fotoğraf makinesini bana hediye etti. Kullanılması çok zor bir makineydi. Netleştirdiğin noktayı üst üste getirmek gerekiyordu. Ve o anı ya yakalıyordun ya da kaçıyordu. Yani çok çabuk davranman gerekiyor. Zaman içinde el ve göz alışkanlığım arttı ve açıkçası bu ilk fotoğraf makinem, beni başka tarz makinelerle hazırladı. O gün, bugündür fotoğraf çekiyorum.

Ve bir şekilde Cemil büyükbabama bana hayatımın gidişatı ile yol gösterdiği için minnettarım. Ekmek paramı fotoğrafçılığımı borçluyum.

Sanatçı yönünüzü annenizden aldığınızı söyleyebilir miyiz?

Hem babamdan, hem de annemden. Aslında babamın, kimselerin bilmediği yönleri vardı. Çok büyük bir sanatçıydı. Hem viyolonsel çalardı, hem de piyano. Resim yapardı, hikâyeler yazardı. Her yönden çok renkliydi. Doktorluk pek de yapmak istediği bir

Cemil büyükbabam
(annemin babası)
13 yaşındayken kendi
kullandığı fotoğraf
makinesini bana hediye
etti. O gün, bugündür
fotoğraf çekiyorum.
Ve bir şekilde Cemil
büyükbabama bana
hayatımın gidişatı
ile yol gösterdiği için
minnettarım. Ekmek
paramı fotoğrafçılığımı
borçluyum.

meslek değildi aslında, çünkü doktorluğun para karşılığı yapılmasını yanlış buluyordu. Ama parasız ve çaresiz iki çocuğa bakmak zorunda kaldığı için New York'ta, Birleşmiş Milletler'de doktorluk görevini üstlendi. Ve yıllarca orada yaşadık. Çok ters geliyordu ona düzenli iş hayatı, ama mecburiyetten bizi okutmak ve anneme bakmak için böyle bir tam zamanlı işe katlanmak zorunda kaldı.

Sanırım çocuklar için yazdığınız bir masal kitabınız var, başka kitap projeniz oldu mu?

Amazonlarda bir hafta şamanların arasında kaldıktan sonra, İstanbul'a

döndüğümde inanılmaz bir ilham geldi ve Kai için bir masal kitabı yazdım. Kai hep karanlıktan korktuğu için, bu masalda onun Amazonlarda geçirdiği bir spiritüel yolculuğu ve o yolculuk içerisinde karanlığı nasıl yendiğini anlatıyor bu kitap. Çok yoğun duygular içerisinde yazdım bu hikâyeyi. Hem yetişkinlere, hem de çocuklara hitap ettiğini düşünüyorum.

Bu sene fotoğrafçılıkta 25. yılınızı kutluyorsunuz. Bu kapsamda açtığınız ya da açacağınız sergilerden söz edebilir miyiz?

Çok enteresan bir gelişme oldu. Ben tam ümidimi yitirmişken, Alaçatı'daki butik ajans "Heavenlymade" benim 25 yıldır çalıştığım portre serüvenini dinledikten sonra, Opel'in 25. yıl kutlaması için bir şekilde bir iş birliği yapmamızın şart olduğunu düşündü. Ve benim 25 yıl boyunca çektiğim önemli simaları hem kitap, hem de sergi haline dönüştürmek adına ortak bir projeye imza atmaya karar verdik. Opel projeye bayıldı ve bir bakıma hayalimi gerçekleştirip, rafa kaldırdığım projemi tekrar hayata döndürdü.

Bir de beyazperde geçmişiniz var, TV dizilerinde ve sinemada rol aldınız? Nasıl oldu bu iş?

Küçüklüğümünden beri içimde oyunculuk ruhu olduğunu düşünüyorum. Ders de almıştım, hem Amerika'da, hem Türkiye'de. Amerika'da Broadway'de "Annie" oyunun rol denemelerine bile katılmıştım! Liseyi bitirdikten sonra figüran olarak şehir tiyatrolarında rol aldım. Sonra "İz Peşinde" adlı, Osman Yağmurdereli ve Mehmet Aslantug ile paylaştığım dizide başrol oynadıktan sonra bir sürü teklif geldi. Ama kısa yoldan şöhreti seçeceğime üniversitede tutkum olan fotoğrafçılığı okumayı tercih ettim. Ama ara ara uzun metraj filmlerde başrol oynayıp enteresan bir şekilde Avrupa'da ödülleri de kazanmışlığım var. Yani anlayacağınız, halen içimde ilginç bir oyunculuk arzusu yatıyor! Hatta bundan bir kaç ay önce, çok meşhur bir İsrail dizisi - ama adını unuttum - Türkiye'de çekiliyordu ve konuk oyuncu arıyorlardı. O dizide de yabancı misafir rolü oynadım ve tekrar içimdeki alev canlandı!

Kısa kısa...

- ♦ En sevdiğiniz huyunuz?
Yardımsever olmam
- ♦ En büyük pişmanlığınız?
Amerika'da mastır yapmamam
- ♦ Bir daha dünyaya gelseniz?
Doktor, psikiyatrist, oyuncu ya da şarkıcı olmak isterdim
- ♦ Tatil deyince aklınıza ilk gelen?
At üstünde Moğolistan'a şamanların peşinden gitmek
- ♦ Çocuklarım benim...
Hayattaki dengemi sağlayan varlıklar
- ♦ En büyük hayaliniz?
Dünyaya ama gerçekten dünyaya yardım etmek
- ♦ En çok ne yapmaktan keyif alırsınız?
Çok şeyi bir arada
- ♦ En sevdiğiniz spor?
Yürümek ve ata binmek
- ♦ Yaşamak için en ideal yer?
Doğanın berrak olduğu herhangi bir yer
- ♦ Kiminle tanışmak isterdiniz?
Sean Penn ve Madonna

Bennu Gerede Kimdir?

Bennu Gerede 30 Ağustos 1971'de İstanbul'da doğdu. Eğitimini Parsons School of Art'ta tamamladı. Parsons'ta fotoğrafçılık eğitimi alan ve ardından da Türkiye'ye dönerek fotoğrafçılık işine soyunan Bennu Gerede, yönetmen-senarist Canan Gerede'nin kızı. Kurtuluş Savaşı gazisi, eski büyükelçi Binbaşı Hüsrev Gerede'nin torunu, Dr. Selçuk Gerede'nin kızı. Nişantaşı'nın o meşhur caddesinin adı, dedesinin adını taşıyor. Annesi Canan Gerede New York doğumlu. Yurtdışında sanat eğitimi almış bir isim. Bennu Gerede'nin ikizleri de dahil olmak üzere tam dört oğlu var. Şimdilerde profesyonel fotoğrafçı olarak İstanbul'da yaşıyor. Bugüne kadar biri konuk oyuncu olmak üzere dört filmde ve bir dizide rol aldı. Oyunculuğa ilk adımını 1989 yılında TRT için çekilen "İz Peşinde" dizisinde canlandığı Füsun karakteriyle atan Gerede'nin ilk sinema filmiyse, 1991 yılında çekilen, yönetmenliğini ve senaristliğini Ersin Pertan'ın yaptığı "Kurt Kanunu" oldu. İkinci filmde Kadir İnanır ile başrolde yer alıyordu ve bu film, yönetmeni olan annesine Altın Portakal Film Festivali'nde en iyi yönetmen ödülünü getirdi. Senaryosunu Canan Gerede'nin yazdığı film, 1980'lerin kült ismi BERGEN'in hikâyesini yeniden gündeme getirmişti. 1997 yılında Ağır Roman'da konuk oyuncu olarak yer alan Gerede, 1999 yılındaki 'Parçalanma'da da oynadı. 2013 yılında sunuculuğunu Acun Ilıcalı'nın yaptığı Survivor yarışmasına katılarak Panama'ya gitti ve yarışmada ünlüler takımında yer aldı.

Sanat konusunda kendinize örnek aldığınız ya da hayran olduğunuz isimler var mı?

Çok saygı duyduğum ve sevdiğim fotoğraf sanatçıları var. Örneğin Cindy Sherman, Guy Bourdin, Helmut Newton, Sebastien Salgado, Nan Goldin bunlardan bazıları...

Hüsrev Gerede'nin torunu olmak müthiş bir onur, ama büyük de bir sorumluluk. Soyadınız omuzlarınıza nasıl bir yük bindiriyor?

Sanırım insan olgunlaştıkça bu 'unvan'ın sorumluluğunu algılamaya başlıyor. Çocukken Hüsrev Beyin ne kadar önemli tarihi bir değer olduğunu tam olarak anlamadan, sadece Atatürk'ün silah arkadaşı Hüsrev Gerede'nin torunu olmaktan gurur

duyuyordum. Ama yıllar geçtikçe ve Hüsrev Bey hakkında daha fazla bilgi edindikçe, Türkiye'nin kaderinde ne kadar önemi bir rolü olduğunu, ülkesine ne kadar çok fayda sağlayan, çok önemli bir insan olduğunu öğrendikçe, keşke babam hayattayken hikâyelerini daha fazla dinleseydim, diyorum. Ve o kadar çok kızıyorum ki kendime! Düşünün ki dedem, İkinci Dünya Savaşı sırasında, Hitler ile konuştuktan sonra Türkiye'deki harbi engelleyen adam! Aslında tek başına bu olayı idrak etmek bile inanılmaz bir şey.

Çok ilginç bir binada yaşıyorsunuz. Bu binaya geçişiniz nasıl oldu? Satvet Lütfi Tozan ile akrabalığınız var mıydı?

Bu bina annemin, anneannesine zorla aldrıldığı bir daire. Hüsrev Bey ve Lamia Hanım, aynı sokakta bu binanın karşısında oturmuş ve annem babam ile evlendiğinde Lamia Hanım'a yakın olabilmek için Tozan apartmanındaki daireyi anneannesine aldirmiş. Ama onlara kismet olmadı, çünkü işsizlik ve parasızlık yüzünden babam New York'ta Birleşmiş Milletler'de doktor olarak görev almaya başladı ve apar topar Amerika'ya yerleştiler. Kismet bana ve çocuklarımaymış.

Davulun sesi uzaktan hoş gelir derler, sizin de yaşıntınız uzaktan çok ısıltılı görünüyor... Öyle mi gerçekten?

Ben hayatımı seviyorum, ama çok da parlak olduğunu düşünmüyorum çünkü 'ısıltılı' bir hayat yaşamıyorum. Isıltılı sözcüğü bence 'sosyetik' kategorisine giriyor. Yani her gece başka bir parti ya da davet ya da lüks takılmak. Ben bunları çoktan aştığımı düşünüyorum hatta hiçbir zaman o tarz bir hayata düşkün olduğumu da söyleyemem. Tam tersine bayağı mütevazı bir hayat tarzımız var. Ama yoğun ve renkli bir hayat sürdüğüm söylenebilir. Bir kere dört çocuk olması epeyce bir renklendiriyor ortamı. İşim icabı ettiğim çokça seyahat da çok şey katıyor hayatımıza. Bir derinlik veriyor. Çünkü çocuklarım

zaman zaman benimle Sosyal Sorumluluk Projelerinde ya da TOG'un etkinliklerinde faal bir katkıda bulunuyorlar. Dolayısıyla hem farklı kültürler, hem de farklı hayatlardan kesişmeler yaşamamız bizim hayatımızın ışığı olduğunu söyleyebiliriz.

Sıradan bir gününüz nasıl geçer?

Sabah bir duble espresso ile başlar (*gülişmeler*). Sonra çocuklara yemek menüsü düşünürüm. Alışveriş sonrası mutlaka spora giderim. Dönemsel olarak farklı sporlar yaparım. Bazen pilates, bazen gomax, bazen yüzerim, yürüyebildiğim her yere yürürüm. Bu aralar Beyazıt'ta işim var. Kabataş'a yürüyüp, tramvaya binmeye bayılıyorum. Ama sıradan

günümde bile mutlaka ya bir şeyler yazıyorum ya da bilgisayarda rötuş yapıyorumdur. Sonra çocuklar tek tek gelmeye başlar ve onlarla ilgilenirim.

Türkiye'de ve Amerika'da yaşıyorsunuz, kıyaslamak gerekirse?

Her ülkenin farklı bir güzelliği var. Amerika ile kıyasladığında Türkiye'nin kültürel ve tarihi değeri çok fazla. Ama Amerika pek çok konuda daha medeni. Ve bence çok daha ucuz! Üstelik GDO'suz yaşama önem veriyor. Uzun zamandır organik, şimdi de GMO yani GDO'suz yaşamı tercih etmek zorunda olduğumuzu düşünüyorum. Neyse şimdi o konulara girmeyelim (*gülişmeler*).

Bennu Gerede'nin aile kökleri Bosna Hersek'e uzanıyor. Büyükdede Hüsrev Gerede, Atatürk'ün yaveri. Dede, Türk sinemasının ilk akla gelen yönetmenlerinden biri, aynı zamanda uzun yıllar başkonsolosluk yapmış Cemil Vafi. Eşi Reşiha Vafi, ilk tiyatro çevirmenlerinden. Anne Canan Gerede, tiyatrocusu ve sinemacı. Baba Selçuk Gerede, Birleşmiş Milletlerde başhekim. Doğal güzellik tanımının sahibi bir kadın, başarılı bir fotoğraf sanatçısı, kendi kurallarına sahip çıkan bir anne, işte böyle bir kronolojiyi taşıyor.

Amerika ve Türkiye kıyaslamasına girersek, sonuçta çocukluğum ve ergenlik yıllarım New York'ta geçti, dolayısıyla çok fazla özlem içerindeyim. Türkiye'nin bir imparatorluk geçmişi olması inanılmaz etkileyici ama yakın bir zamana kadar üçüncü dünya ülkesi olması (ve bence halen öyle kriterler yaşıyor sadece ört bas ediyoruz), sinir bozucu. Şu sıralar tamamıyla bir çatlama yaşamaya ise hem heyecan verici hem de fazlasıyla çok yorucu. Çünkü rahmetli Özal zamanında çok kısa bir süre içinde bir tüketici toplumuna dönüştük ve bir anda modern hayatlara şahit olduk. Şimdi de bambaşka bir şekilde, tam tersi bir hayat tarzına şahit oluyoruz. Yani aslında

Türkiye sürekli olarak siyah ve beyaz arasında mekik dokunuyor. Hiçbir gri tonu yok ve açıkçası bunu hiç de sağlıklı bulmuyorum.

2013 senesinde çok ilginç bir deneyim yaşadınız: SURVIVOR'a katıldınız. Nasıldı, anlatabilir misiniz?

İnanılmaz bir tecrübeydi. Halen ger çek miydi, değil miydi inanamıyorum! İssiz bir adada, aylarca tanımadığım insanlarla kaldığıma. Dünyadan ve kendinden tamamıyla kopuyorsun. Monoton ve rutin bir hayat yaşıyorsun. Sen olmaktan çıkıyorsun ve sadece yemek yiyebilmek için verilen mücadeleleri düşünüyorsun. Bir

nevi hapisane hayatı. Mahkûmsun ve hapisanede gün sayar gibi oluyorsun; tekneyle başka adaya gitmek için bekliyorsun. Her oyunu kazanmak için hayatını feda eder gibi yarışyorsun; bitince de geri götürülüyorsun ıssız adana. En beteri uykusuz geçen gecelerde yengeçlerle mücadele etmek zorunda kalman. Bu tür şeyler kafanı feci bozuyor. Ama bunun yanı sıra, bu yarışmanın benliğime inanılmaz şeyler kattığına inanıyorum. Kaybettiğim değerleri ve zaman içerisinde şehir hayatı yüzünden yaşam mücadelesi içinde yitirdiğin önemli anları ve anlamları tekrar keşfetmeye başlıyorsun. Kısacası paha biçilmez bir tecrübeydi. ■

SIRADIŞI AYRICALIK

Bodrum'un eşsiz güzelliklerini yaşayabileceğiniz en özel bölgesi **Gündoğan**'da muhteşem mimarisi ve kişiye özel sıradışı özellikleriyle inşa edilen **Novo Maison** projesinde prestijli bir hayat sizleri bekliyor.

- Özel havuz • Müstakil bahçe • Zen bahçesi • Özel spor salonu & Sauna • Asansör • Geniş teras kullanımı
- Akıllı ev sistemi • Özel otopark • Gaggenau • Duravit & Hansgrohe • 7/24 Güvenlik ve Teknik Destek
- Panasonic yerden ısıtma • LG VRV Isıtma&Soğutma Sistemi

novο | maison
— Luxury Villas —

+90 216 365 33 47
+90 252 313 13 09
novomaison.com

ANI

Suzan Nana TARABLUS

İstanbul 1959
Galata Köprüsü

60'larda... ...idim, idin, idi, idik, idiniz, idiler...

60'lı yıllar?

Çoğunlukla siyah-beyaz idiler.

Kulağa nasıl geliyor?

Kişiyi göredir, sanırım.

Bana... Ailemin sıcaklığını, sahiplenişini...

Masumiyeti çağrıştıran...

Özgürlük nağmeleri taşıyan...

Dile kolay, yarım yüzyıldan fazlası!

Örf-âdet, gelenek-ahlâk, haram-helâl, şefkat var idi...

Talanı henüz tanımayan...

Umut dolu idik!

Gülümseyerek anımsayalım mı?

60'ın önde gelen ürünü: DEVİRİM

Soğuk bir bahar gününün
öğleden sonrasında, TÜLOM-
SAŞ – Türkiye Lokomotif ve
Motor Sanayii A.Ş. Genel
Müdürlüğü'nün önündeyim.

Kuruluşu 1894...

Eskişehir'deyim!

Karşımda duran "DEVİRİM"!

Eskişehir'de dört buçuk ayda

üretilen... 1961'de.

"DEVİRİM", ilk yerli otomobi-

li hakkında, bakın ne yazmış

dönemin Cumhurbaşkanı

Cemal Gürsel, 29 Ekim 1961'de,

Cumhuriyet Bayramı'nda...

*"Devlet Demiryollarımızın
teknik imkânlarının müsait ve
mükemmel olması nedeniyle, milli
ekonomide mühim bir yer işgal ede-
cek olan otomobil imalatı sanayinin
kurulmasına liderlik etmesini uygun
görmekteyim."*

ACABA 1960'taki "askeri ihtilâlin"

anısı mı bu yerli malı otomobil?

Ama öyküsü A'dan Z'ye filmlere konu
oldu ise de...

Kısaca anımsatayım:

İki adet imal edildi, 1 No.'lu olanı be-
yaz, Devlet Başkanı'na sunulmak üze-
re 2 No.'lu olanı siyah. Son kat boyası
ancak 28 Ekim akşamı vurulabildi.

Pasta ve cilâsı Ankara'ya sevk edil-
mek üzere yüklendiği trende gece yol
alırken yapıldı. Buharlı lokomotiflerle

çekilen trende bacadan sıçraması olası
kıvılcımlardan ötürü güvenlik önlemi
olarak benzin depoları boşaltılmıştı.

Tren sabaha karşı Ankara'ya geldi. İki

DEVİRİM otomobiline manevra imkânı

sağlamak için depolarına yalnızca

birkaç litre benzin kondu. Asıl ikmal

sabahleyin Sıhhiye'deki Mobil benzin

istasyonundan yapılacak, sonra da

Meclis'e gidilecekti.

29 Ekim 1961 sabahı fabrikaya gelen

otomobilli, motosikletli, oldukça ka-

labalık bir trafik ekibinden oluşan

eskortun arasında Devrim'ler yola

çıktı. Çıktı ama eskortta olanlar, benzin

alma işinden haberleri olmadığı için,

Mobil'e uğramadan yola devam ettiler.

Meclis'in önüne gelindiğinde durum

anlaşıldı, acele getirtilen benzin 1 nu-

maralı arabaya kondu, 2 numaraya

konacağı sırada Cemal Paşa Meclis'in

önüne gelmiş ve Anıtkabir' e gitmek

üzere 2 numaralı Devrim'e binmişti.

Suzan Nana Tarablus

Yola çıkıldı fakat 100 metre kadar
sonra motor öksürerek durdu. Cemal
Paşa'nın "Ne oluyor?" sorusuna di-
reksiyondaki Y. Müh. Rifat Serdaroğlu
"Paşam, benzin bitti" cevabını verdi.
Paşa'dan özür dilenerek 1 numaralı
Devrim'e geçmesi rica edildi. Büyük
bir hoşgörü ile buna uyan Cemal Paşa
Anıtkabir'e bu otomobil ile gitti. İner-
ken ünlü "Batı kafasıyla otomobili
yaptınız ama doğu kafasıyla ikmal
unuttunuz!" sözlerini söyledi.

DEVİRİM otomobillerinin bir fiyasko,

bir kayıp değil, ülke çapında olumlu
sonuç vermiş bir girişim ve bugünkü
otomotiv sanayinin öncüsü olduğunu
kabul etmek gerekir, kanımca...
60'lardan bir açılış öyküsü, sanırım
DEVİRİM idi...

Radyoyu açınca, marşlar... En çok
çalan, "Kardeş kardeşi vurur mu?"
Onu takiben aylar boyu süren davalar,
babamın radyodan takip ettiği... 27
Mayıs Darbesinden sonra Milli Birlik
Komitesi'nce Yassı Ada'da kurulan
Yüksek Adalet Divanı Başkanlığına
atanan Salim Başol'un yönettiği...
Hatta teybe çekip kayda aldığı! Hala
saklıdır o kayıtlar, onun evrak-ı metru-
kesinde...

Hala kulağımda sesleri...

**"DEVİRİM otomobillerinin
bir fiyasko, bir kayıp
değil, ülke çapında olumlu
sonuç vermiş bir girişim ve
bugünkü otomotiv sanayinin
öncüsü olduğunu kabul
etmek gerekir..."**

Otobüsten Halaskargazi Caddesi

İLKOKULDA ZAMAN

Dile kolay...
Elli yıl-yarım asır öncelerinden...
Nasıldı dünyam?
Veya dünyamız?
Sınırlı da olsa...
Kısa da olsa...
Bir yolculuk yapalım mı?
Çocuktum o sıralar...
Anımsıyorum, ağabeyim ile el ele
ilkokula giderdik. Halaskargazi
Caddesi'nde karşıdan karşıya "Çok-
Değerli-Polis-Amca" sayesinde... O
hep aynı noktada idi. Polis noktası,
yuvarlak yüksekçe bir basamak... Boru
şeklinde bir koruma içinde idi, polis. O
korumada ise Puro-Fay reklamları, ge-
nelde. Zaten günümüz kavramlarındaki
bir İstanbul değildi, o! Bir buçuk milyon
kadar idi nüfusu. (Türkiye Genel nü-
fusu - 28 milyon iken) Polis Amca ve
19 Mayıs İlkokulu (şimdilerde sanırım
İmam Hatip olmuş) ta-
lebesi arasında ciddi
bir bağ, sevgi dolu
bir ilişki ve şefkat
vardı. Annemiz ona
Yılbaşı veya Bay-
ramlarda şükran
ifadesi taşıyan hedi-

İlkokulda
bardağımız

yeler yapardı.
Gömlek, kazak, çorap, şeker, çikolata
gibi...
İlkokul demişken...
Anımsıyorum.
Okulda her dem bir koku vardı.
Şu an bile burnumda.
O kekremsi-küflü-buğulu koku... "Fa-
kirlik kokusu" idi, benim için.
Lâkin o genel fakirlik hepimizin var
oluş algısı idi.
Pek hijyen de yoktu!
Annemiz ceplerimize yuvarlak kutular
vermişti, spiral şeklinde açılan. Açılınca
bardak olan... Oradan su içerdik. Veya
süt. Bize bedava süt verilir...
Bir de teneke konservelerdeki sarı pey-
nirler...

"Marshall Yardımı" idi, on-
lar. 1950'lerde yürürlüğe
konulan... ABD, aralarında
Türkiye'nin de bulunduğu
16 ülkeye ekonomik yardım
yapmıştı. Bu yardımın amaç-
larından biri de, Avrupa ülke-
lerini Sovyetlere karşı ABD'nin
yanına çekmekti. ABD Dışişleri
Bakanı George Marshall'ın uy-
gulamaya soktuğu ve onun da
adını taşıyan bir plan... Türkiye'ye
askeri malzeme ve ekonomik yardı-
mın yanı sıra, buğday, süt ve süt tozu,
peynir yardımı da yapıldı. Süt ve süt
tozu her gün ilkokul öğrencilerine da-
ğıtılırdı.

Yazlıklar, Adalar... Modalar...

Yazlıklara giderdik, hemen yakınlarla...

Suadiye,
Koru Park,
Şaşkın Bakkal,
Erenköy, Adalar...

Babamız her gün Boğaz'ı, İstanbul'unuzun
ta orta yerinden geçen suyunu, hala ben-
zerlerine rastlama şansımız olan "arabalı
vapurlar" ile geçirdi. O zamanlarda köprü
- köprü trafiği filan yoktu ama saatler ve
saatler boyu "arabalı vapur kuyruğu" vardı.
Eve her dönüşünde -Allah'tan bu sadece
sayılı yaz günlerinin öyküsüydü... 'Öf' -
'pöf' diye-diye kaç saat kuyruk beklediğine
dair şikâyetlerini dizerdi...

Yazlık demişken...

Bu satırların yazarı o yaramaz kız babası-
nın getirdiği patenleri ayaklarına bağlar,
Koru Park'ın o kocaman ağaçlarla kaplı,
her dem serin, dümdüz çizgi gibi asfaltında,
hızlı giden bir bisikletin arka bagajına...
Lastiğin tamponunun üstüne takılan ve arka
teker milinden 2 çubukla destek alan ikinci
bir yolcuyu (hafif biri tercih sebebiydi...) alan
o bagaja tutunup adrenalin dolu sürat
denemeleri yapardı.
Başka oyunlarımız da vardı:
Uçurtma, beş taş, sek-sek...
İnanın topaç bile!
Yağ satardık... Bal satardık... Ama birbirimi-
zi satmaz idik.

Kovboyculuğu da çok severdik. Saklambaçlı
bir macera idi. Etrafım erkek kuzenler ve
onların arkadaşları olduğundan, bana hep
Kızılderili-Kadın-Esire rolü verilirdi, nedense.
O günlerden sonraydı
Sanırım
Bünyem
Kızılderili-Azınlık
Ezilen-Kadın
Köle-İnsan olmayı hep reddetti!
50 yıl önceleri...
Yazımı yazarken...
Bilincine daha çok varıyorum.
Geçen zamanın...

Red Kit ve
Daltonlar

Havaalanı yolunda Ömür Lokantasına uğramadan olmazdı

Havaalanında uçağa binmek üzere

Yeşilköy Havaalanı

Havaalanı yolculuğu macerası

Ulaşım ile ilintili ciddi bir coşkimuz da "Hava Limanı Macerası" idi. Daha doğrusu Yeşilköy Havaalanı! Bir kere, oraya giderken kesinkes ÖMÜR lokantasına uğranılırdı. Bolca vakitli olduğunda lokantada oturulurdu. Amerikan Salatası (o günlerde ortam çokça 'gomonist' karşıtı olup asla ve asla "Rus Salatası" denemez idi)... Sepette tavuk ile kızarmış patates! Dar zamanlı olunulduğunda ise otomobile gelirdi sosisli sandviçler. Hem de ne lezzetli idiler! Otomobilin ön camına uygun yüksekçe sehpa ile yanaştırılırdı tepsiler. Şoför tarafına genelde... Çünkü şoför, 'kaptan' idi – Kaptan Şoför! Heyhat, üstümüzü başımızı soslarla

lekelemeden yemek de yılların ciddi çabasını gerektirdi. Kravatlar, paltolar, üst-baş... Üstelik o günlerde uçağa binmeye, uzak ve başka ülkelere gitmeye macera gözüyle bakılırdı. Ancak "zengin" olanın yapabileceği cinsten! İnsanlar uçağa sık-sık giyinerek gider idi. Kürk yakalı mantolar, hatta kürkler, şapkalılar: "Borsalino" olsun... "Cloc-he" veya "Fedora" olsun... Hepsi fötr idi! Karşılama – uğurlamaya gidenlerimiz bilir, hani nerede ise elimizi uzatsak biz de binebilirdik uçağa... O denli havaalanının içinde idik. Giden – gelen ile aramızda sadece sıradan demirden bir ızgara – bir barikat... Şimdilerde Taksim'de kullanılanlardan hayli daha gayr-ı ciddi olanlarından... Benim dünyamda çok önemli bir yer idi, o nokta. O "barikat"... Sadece bir nokta idi orası... Benim için hiç mi hiç barikat olmadı! Tam da orada

O sınırı özgürlükle aşar aşmaz ışınlar dım kendimi tanımadığım diyarlara... Kanatlanır-uçar-giderdim masalsı gezegenlere. Çok daha sonralarında keşfetmeğe doyamayacağım ülkelere... Şanslılardandık biz de... Babam sık-sık Avrupa'ya giderdi. Böylelikle hiç bitmezdi o uğurlama-karşılama ritüellerimiz. Bazen amca-dayı-kuzenler de bu törenlerdeki yerlerini alırdı. Çünkü bu vesileler gezilerimiz idi, eğlencemiz idi. Ve çok keyifliydi.

Ailece paylaşılanlar

Ara-ara ailece yaşadığımız diğer önemli bir eğlence de Sultan Suyu'na gitmek idi. Piknik gibi... Anne-Yenge-Teyze becerileri masaları donatırken... Bütün 'Babalar' Bezik oynarken... Biz çocuklar... Doğanın içinde bütün açık-hava oyunları ile haşır-neşir. Bir de o günlere göre pek uzak bir güzergâhımız daha vardı: Küçük Çekmece'deki Beyti Lokantası. Öz-be-öz bir kır lokantası... Aynı açık-hava-bol-güneş! Beyti henüz yola yeni çıkmıştı, yemeklerine doyum olmazdı. Bugünkü haklı ününe lâyık idi! (Reklâm yapmıyorum – o günlerde tek idi!) Orada çayır-çimen, aynı açık-hava-bol-güneş!

**Küçükçekmece
Beyti Güler Lokantası**

Düşünüyorum da...
Bugünlerde olsa...
O günlerimin yaşlarında, bugün, sohbet etmek, oyun oynamak bir yana, Ay-ped'leri, tabletleri veya Ay-fonları ellerimizden düşürür müydük? Aca-ba?
Sohbet demişken...
O günlerde
60'lı yıllarda
Henüz
Televizyonumuz da yoktu.
Babamın "Ajans Dinleme Saati" dediği radyo dinleme zamanına çok hürmetkâr idik.
Bir de Perşembe akşamları, yemekten sonralarına rastlayan "Radyo Tiyatrosu". Seslerini o yıllarda tanımıştım. Yıldız Kenter, Müşfik Kenter ile Şükran Güngör'ün. Daha sonralarında Kenterler Tiyatrosu'nun kurucularının.
Diğer akşamlar, tüm zamanlarda...
Konuşurduk.
Paylaşırdık.

**Radyo Tiyatrosu
ailece dinlenirdi**

Anlatır-dururduk.
Taklitler yapardık.
Büyükleri güldürürken çok da keyiflenirdik.
Örneğin "İnek Şaban" taklitleri!
Veya Adile Naşit-varı konuşmalar
60'lı yılların sonlarıydı...

Yayıncılık... TRT TV'nin Yayınları & Müzik

TRT'nin deneme yayınlarının Teknik Üniversitedeki yayınlarının başlangıcı sanırım 1968'e denk geliyor... Tabii ki siyah-beyaz! (Renkli yayın ancak 1984'te başlamıştı!)
O yıllarda Türkiye nüfusu artık 33 milyon kadardı.
İstanbul nüfusu ise son sekiz yılda neredeyse katlanmıştı: İki buçuk milyon idi.
Rakamlardan söz etmişken...
Henüz "kayıtlı" değilken genelde yaşam...
1968'de o günlerin tahminlerine göre İstanbul'da iki bin televizyon alıcısı vardı... Her cihazın en azından 5 kişi tarafından seyredildiği düşünülüyordu, Teknik Üniversite'nin televizyon yayınlarının 10 bin kişi tarafından izlendiği söylenebilir.
Anımsıyorum...
Fecri Ebcioglu'nun müzikli bir programı vardı. Güzel dans eden gençler, Ebcioglu'nun şarkılarının - müziğinin eşliğinde dans ederlerdi.
Televizyon ekranlarındaki o sahneleri unutamam...
Çünkü o gençlerden biri, daha sonra nişanlım ve kocam olacak flörtüm idi.

Taksim Parkı'ndaki heykellerden

Televizyonun karşısına nasıl bir heyecan içinde oturduğumu...
Pırpır eden yüreğimi...
O gençler arasındaki kızları kıskanışımı...
Hiç mi hiç unutmadım.
NOT: Uydu yayınlarının 1986'dan sonra, Türkiye'ye yönelik yayın yapan özel televizyonların ortaya çıkması, TRT'nin 1990 yılına kadar süren televizyon yayınları üzerindeki tekeli ortadan kaldırdı. İlk özel televizyon kanalı olan Star TV'nin yayın yaşamına girişi de o tarihe rastlar.
Türk popüler müziğine damgasını vurmuş müzik insanı olan Fecri Ebcioglu...
1961 yılında Bob Azzam'ın "*C'est écrit dans le Ciel*" adlı parçasına Türkçe sözler yazıp "Bak Bir Varmış Bir Yokmuş" adıyla İlham Gencer'e söyletmesi ile "Türk Popu"nu başlatır. Bu parça Türkçe söylenmiş ilk pop şarkısı...
O tarihe kadar bu tarz parçalar yine Türk şarkıcılar tarafından orijinal dillerinde yani İngilizce, İspanyolca, Fransızca ve İtalyanca söyleniyordu.
1960'ların başında Fecri Ebcioglu ve Sezen Cumhuri Önal birlikte yabancı şarkılara Türkçe söz yazma modasını başlatırken 10 yıl kadar sürecek olan "aranjman" müzik akımının öncüleri olurlar. Fecri Ebcioglu Ajda Pekkan,

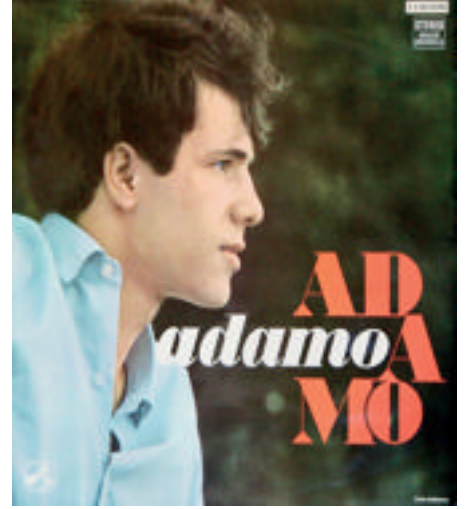

İlham Gencer, Selçuk Ural gibi şarkıcılara Türkçe sözlerle Avrupa dillerinde şarkılar söyletirdi. Avrupalı sanatçılara da Türkiye'ye geldiklerinde kendi parçalarına Türkçe sözler yazarak plak doldurturdu.

Marc Aryan'dan meftun olduğum canım şehrimin şarkısı "İstanbul-İstan-

bul"...
O günler...
Odamda boy-boy posterleri olan Adamo'nun "Her Yerde Kar Var" şarkısının tınları hala kulaklarımda.
Müzik – film – artist derken mecmualar da vardı, bayileri dolduran.
Hayat gibi...
Ses gibi...

Yön, Çelik Bilek, Tom Miks, Zagor, Kaptan Swing, Mr. No...
Hayat Ansiklopedisi'nin yanı başında Karnaval satılırdı. Acayip bir porno dergisi, kapağında hep çıplak bir kadın! Köyden kente gelen paşa-zadeler bu gazete bayilerinin önlerinde fuzuli kalabalık yapar, başka şeylere bakarmış gibi yaparken gözlerini o çıplak-kadın-kapağından alamazdı... (gerisini hiç anlatmayayım...)

Göçler... "Ekmek" peşindekiler

Kentli-köylü 60'lı yıllarda birbirine karıştı, canım şehirimde.
Akın akın göçler, sanırım 60'lı yılların kaderinde en belirgin ölçüt oldu, kentin o günlerden sonrasını belirleyen.
Giderek büyüyen işsizler ordusu. İstanbul'unun bir adı da "Taşı Toprağı Altın Şehir" oldu. Bu adı taşıyan ve "köyden kente göçen bir ailenin yaşadığı drama" temalı bir film idi. Bir Levent Kırca filmi. Traktör almak için İstanbul'a gelen bir ailenin, İstanbul'da hayatının kararması ve tükenişi. Aslında aynı öyküler, aynı filmler, aynı dramalar hâlâ sürmüyor mu?
Köyden kente göçle başlayan, ne köylü ne kentli olabilen, bütün değer ölçülerinden kopmuş insanlara dönüşen...
Vahşi... Talandan yalandan pay kapmaya çalışan...
1960'lı yıllar
Türkiye'de düzenin, eşit hakların olup olmadığının sorgulandığı yıllar...
İç göçler

Hatta ülke dışında "ekmek" arayışı
Yoksulluk
Ve gelişen sanayi ile ortaya çıkan işsizlik sorunu...
Köyden kente göç gibi...
Almanya'da çalışma imkânı
Trenler dolusu insan
Sirkeci'den yollara düşerken bu toprakların insanlarının bu değişimden ne denli etkileneceği eminim o günlerde hiç de akla gelmemişti... Her açıdan: Ekonomik... Sosyolojik...
Nesiller... "Alamancılar" idi onlar...
Fakirlik at başı
Örgütlenen topluluklar
Toplumsal olaylar
Öğrenci hareketleri
Sokaklarda, özellikle Karaköy – Eminönü gibi piyasalarda ise küfeciler...
Hamallar...
Daha sık semtlerde ise bohçacılar.
Hatta çocuklar annelerinden uzaklaşmaya görsünler...
"Bohçacı kadın seni kapacak" diye korkutulurdu, yavrucaklar...

1964 İstanbul Hilton Oteli

Sokaklar - Otobüsler

Şerbetçi.
Macuncu...
Geçmiş günlerin birinde nostaljik bir macuncuya rastladım.
İşte o manzara var ya...
Aldı-götürdü beni ta ilkokul kapısına!
Ve sokaklar... Caddeler...
Bugünü göz önünde tutacak olursak, resmen boş idiler!
İnsanlar caddelerde, bulvarlarda karşıdan karşıya geçmeyi bilmez...
Arabaların, otobüslerin arasında bir slalom yarışındaymışçasına bir koşuş-maca...
Otobüsler tıkkış tıkkış.
Küçük bir kız olarak otobüslerde el atanlara (galiba o günlerde "pandik" derlerdi...), "Fordculuk" yaparak tacizde bulunanlara maruz kalmamak için geliştirdiğimiz öz-savunma sistemleri vardı. Bazen kafamız çok kızınca da kafalara indirdiğimiz kitaplar veya savurduğumuz tekmeleri hesaba katar-

sam... Otobüsler sayesinde hayatımıza "şiddet" de girmişti erkenden... Ve çaresiz. (Aslında sadece yolun başında olduğumuzu henüz bilmez iken...) Sokaklar demişken...

Bir 'sokak insanı' öyküsü...

Her anımsadığımda beni gülümseten efsanevi bir kişilikten söz etmeden geçemeyeceğim.
Türk tarihine geçen...
Dolandırıcılar kralı "Sülün Osman"...

1950 ve 60'lı yıllardaki "işleriyle" ün kazanan "Sülün Osman", Beyoğlu'nda sokakta yürüyen tramvayı, Galata Kulesi'ni, Eminönü meydanındaki saati, şehir hatları vapurları gibi kamu mallarını saf vatandaşlara 'satarak' ya da 'kiraya vererek' efsane haline geldi. Hazret, Taksim Meydanı'nın girişine paspas koyup, gelenden geçenden para toplamayı akıl etmiş, tarihin gelmiş geçmiş en şirin ve komik dolandırıcısı. Söylentiye göre mesleğin inceliklerini Kumkapılı bir Rum'dan öğrenmiş. Kendisi sıradan bir uçkâğıtçı değil! Bu işin kitabını yazıp, felsefesini yapmış bir düşünür.
20 Nisan 1962'de hapisteyken 'Alın Teri ile Yaşamak' konulu konferans vermiş bir kişi...
Galata Köprüsü'nü satmak üzereyken tesadüfen yakalandığı biliniyor ama iddiaya göre İstanbul Boğaz Köprüsü'nü satmayı başarmış. Anlatıldığı üzere, Sülün Osman adamlarıyla birlikte Dolmabahçe Sarayı'ndaki saatin önüne gider, gözüne saf ama cebinde para olan bir vatandaş kestirir, onun göreceği bir yerde dururmuş. Kendi adamları planlanmış bir şekilde gelirler ve Dolmabahçe Saatine bakarak saatlerini ayarlarlar, sonra da Osman'a da yönelir ve saat ayarlama parasını ödeyip, giderlermiş.
Bu kârlı iş, kendini uyanık zanneden ve kısa yoldan zengin olmanın sihrini bulduğunu sanan vatandaşın dikkatini çeker, kısa bir hoş-beşten sonra Sülün

Osman Dolmabahçe Meydanı'ndaki saati bu vatandaşa satarmış...

Sanat – Tiyatro – Opera

60'larda...

Sanat çok önemsenirdi.

Hiçbir tiyatro oyununu kaçırmazdık.

Hele hele operayı!

Tepebaşı'ndaki çok şık mekânında...

O zamanlar küçük kızlar "genç kız olmadan" "ipek çorap" ya da "nylon çorap" giymezdi.

Sebebi: Sanırım çok pahalı idiler...

Bendeniz de hep soketlerimle, anne-

babamla izlerdim, operaları...

Bir keresinde isyan bayrağını çekmiş

ve o-ipek-nylon-çoraplarla operaya

gitmeyi başarmıştım.

Yerimiz de ön sıralarda...

"Tosca" idi sanırım...

Tosca ile Cavaradossi'nin aşkıydı konu

İki sevgilinin bir araya gelemediği

Büyük bir trajedi ile son bulan...

Babam, Cavaradossi'nin gözlerini ço-

raplarımdan alamadığını söyleyerek

kızdırmıştı beni...

Şık mekân derken...

Bugünün İstanbul'unda yanılmıyorsa

70'in üzerinde beş-yıldızlı otel var...

İlki ise Elmadağ – Harbiye arasında

yer alan, 1955'te açılan Türkiye'nin

ve İstanbul'un ilk 5 yıldızlı oteli, Hilton...

Özgürlükler

27 Mayıs 1960 darbesi sonucu 1961 Anayasasının getirdiği özgürlükler... Seks özgürlüğünün ve kadın haklarının tartışıldığı bir dönem...

Genç modasının da giyim-kuşam adına diğer dönemlerde olmadığı kadar çok farklılık...

Kişisel zevklerini uygulamak Kendi kombinasyonlarını oluşturmak Hatta o an ne hissediyorsan giy! Ve "at giysin!" modası dönemin belirleyici giyim stilleri arasında.

Teknoloji de, bu modaları destekleyip, kadının rahat etmesi için, her türlü yeniliği sunmaya devam etti.1960'lar kişisel zevklerin ön planda tutulduğu imaj devri. Hareket güçlüğü yaratan hacimli ve dar etekler, korseler, "stiletto" ayakkabılar moda olan aksesuarlar arasından çıkartılmıştı.

Rahatlık... Konfor

Üstelik göz alıcılık isteyen genç kesim, modanın nabzını tutmuş, kitleleri etkileyen yeni modanın, müşterileri arasında elit kesim yer almıştır. Parlak ve ıslak görüntülü PVC'ler, akrilik ve polyester kumaşlar, deri görünümlü malzemeler, dünyanın içinde bulunduğu yenilik ve gelişmelerin getirdiği aksesuarlar... İlk sentetik gömleğin coşkusunu yaşadım annemde. Artık gömlek ütölemekten kurtuluşunun bayramı idi, onun gibi çoğunluk kadın için!

60'lı yıllarda bütün kalbur-üstü, şık, görkemli davetlerin kaçınılmaz adresi... Hilton Oteli, 1952'de tanınmış Amerikan SOM Gurubu olarak bilinen bir firma tarafından projelendirildi. Yerel danışmanı Sedat Hakkı Eldem'di. Hilton, Cumhuriyet dönemi mimarlığında II. Milli Mimari Dönemin kapanışını örnekleyen yapılar arasında yer aldı.

21 metreye 100 metre boyutunda bir dikdörtgenler prizması biçimindeki Hilton Oteli, döneminde yapım kalitesi, yalın geometrisi, yüzeylerinin sadeliği, yapıldığı yıllardaki abartısız dekorasyonu ve işlevsel öncelikleri ile Türkiye'de Uluslararası üslubun karakteristiği olarak algılanmış ve uluslararası otel zincirlerinin işletmecilik kurallarının da tanıtıcısı olmuştur.

1960 yılları giysi modası: Unisex

Büyük omuz çantalarında, geniş ke-

Tepebaşı Şehir Tiyatrosu

merlerde, dize kadar yükselen çizmelerde ve eldivenlerde yeni malzemeler kullanıldı.

Dönem, ne ısmarlama terzi kıyafetlerini bekleyecek kadar zamanı olan, ne de hızla değişen moda anlayışları karşısında sipariş giysi yaptıracak kadar parası olan insanların zamanı değildi. 1960'lar 'Fütüristik' modanın etkisi altında da kaldı.

Yeni ve özgür görünüme ulaşmak için,

giysilerin kavisleri düzeltildi, etekler kısaldı, hatta 1960 ortalarında etek boyları o kadar kısaldı ki kalça hizasına çıkarak 'mini etek' olarak adlandırıldı. Gözler bu kısılağa alışınca, her yaştan her kesimden insan mini etek giymeye başladı.

"Baby-doll" elbiseler, karpuz kol, mini etek, saçını düz ya da kısa kâküllü kestiren çekingen, çocuksu imajlı kadınlar bu dönemin belirgin moda unsurları arasındaydı.

Kadınların diğer favorisi ise pantolonlar...

Nihayet pantolonuna da kavuştu dişi kesim.

60lı yıllarda

Erkek giyimi

Ceketler

Kot gömlekler

Dik yakalı dar kazaklar

Unisex giyim anlayışı...

Erkekler kadınlara – kadınlar da erkeklerle benzemeğe başlıyor...

Kadın için pantolon vazgeçilmez...

1965 yılında etek üretimi, pantolon üretiminden azdı artık!

1965'ten bir getiri daha...

Türkiye'yi ziyaret eden Hippi'ler...

'Beatnik'ler...

BEATLES akımı

'Beatnikler' betimlemesi 1960'ların en önemli olaylarından olan İngiliz The Beatles grubuna atfen adlandırıldı. Sanatsal ve ticari başarılarıyla tarihte büyük bir ün!

Modadan müziğe kadar geniş yelpazede bugünkü gelişimdeki payları ise çok büyük!

John Lennon

Ringo Starr

George Harrison

Paul Mc Cartny

Bu dört genç ilk single'ı "Love Me Do"yu 1962'de çıkardı. Tam bir yıl sonraki "From Me To You" single'ı ise Beatles'ın ilk bir numara "Hit"i olmuştu. Bu moda 'Temiz aile çocuğu' olarak adlandırıldı.

"Bu oğlanlar, alınlarında, kaşlarını tamamen örten top kâküller bırakmışlar ve saçlarını kız-oğlan arası denilecek şekilde uzatmışlardır..."

Beatle-kesimi-saç modası... Tıpkı eski besleme kızların saçlarını andıran... Bedene sıkıca oturmuş, dar omuzlu, yüksek yaka ağızlı, sırtta derin yırtmaçları olan ceketler ve yüksek belli pilsiz dar paçalı pantolonlar, 1963-1965 arasında İngiltere'den bütün dünyaya yayılmış, bu arada ülkemize de girmişti.

En yaygın hali ile İstanbul'da tabii ki! Moda da hazır giyim, 1969 yılında Vakko'nun Merter'de açmış olduğu ilk hazır giyim fabrikası ile başladı. En ünlü moda evleri, alt kültüre ulaşabilmek için koleksiyonlarına hazır giyim bölümü de eklemişti. Ardı ardına hazır giyim firmaları açılmaya başlamıştı.

Hiç
eskimeyecek
efsane
Beatles

Uzun saçlı, hırpani görünümlü Hippiler

Onlar

Uzun saçlı

Hırpani görünümlü

Çıplak ayaklı yabancılar...

Sultanahmet Meydanı bu yabancılar kucak açmıştı, parklarında uyumuştular 'Beatnik' konukları.

Hayat Dergisi 1967 yılındaki röportajın sonuna "Beatnikler Ne Getirdi?" şeklinde bir ek yapmıştı...

'Mini etek,

Baldırlara kadar bağlanan sandalet, belsiz gecelik-vari entari, bol paçalı pantolon, geniş yakalı gömlek, geniş kemer, dizin bir karış üzerinde biten ceketler, kısa tepeli okul kasketi, kışpet-vari pantolon...

Kuralsızlık ve uyuşturucu'...

Unisex

Adile Naşit ve Münir Özkuş

Kaptım-koptum-gittim...

Bir nefeste yazdım. Sonunu getiremiyorum bir türlü. Siz okurum ve sevgili editörüm, isterseniz bir ucundan yakalayıp yine uçurum o yıllara...

Ama şimdilik o günlerimin tüm kahr-ramanlarını, ışıklara kavuşanları...

Yakınımdakileri... Uzaklardakileri...

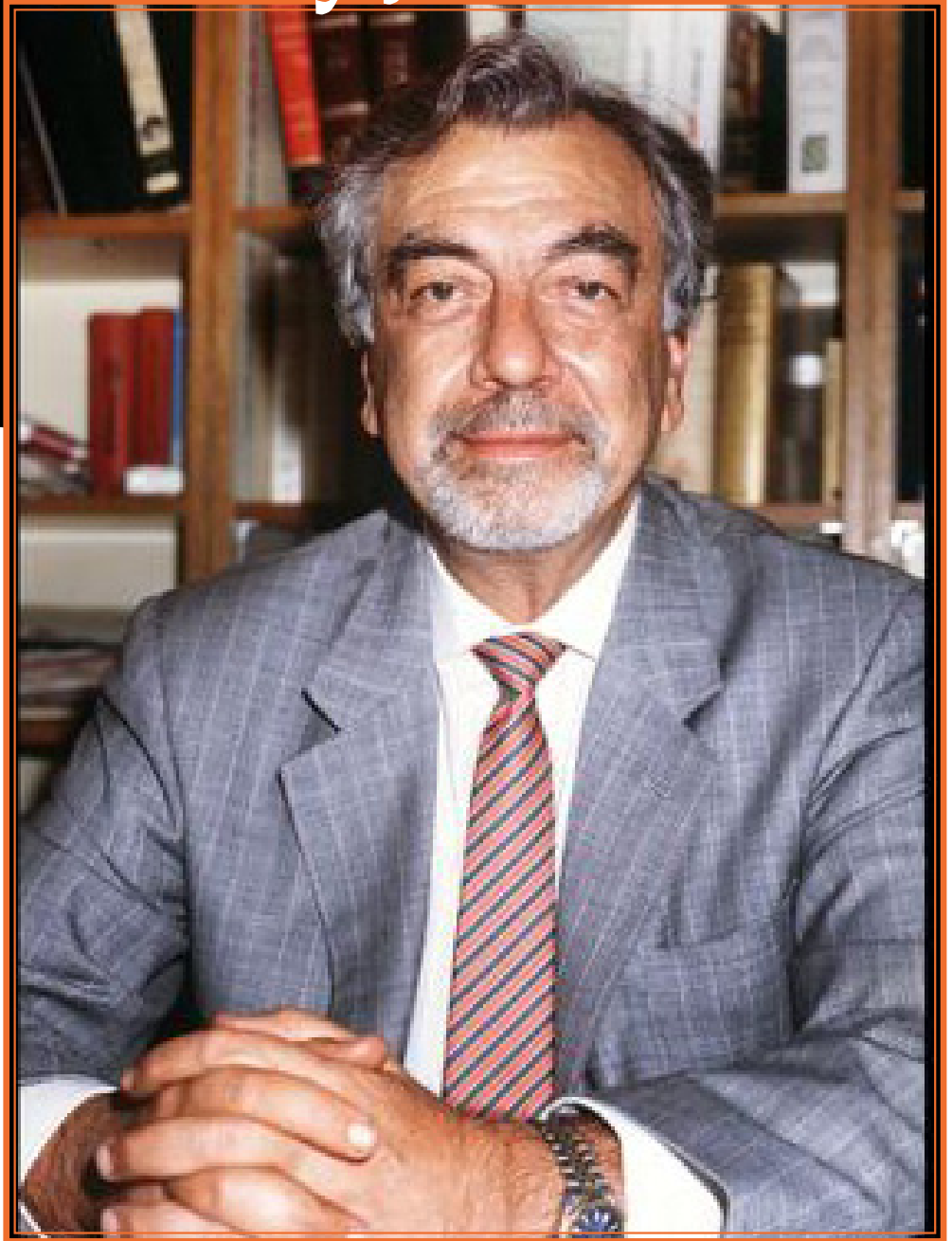
Sevgi ile minnet ve şükran ile anıyorum, selâmlıyorum. ■

Orta Doğu liderlerinin göz bebeği Kahireli Yahudi...

Eric Rouleau nam-ı diğer Elie Raffoul

Eric olmadan önce Elie'ydi.
Elie Raffoul. Ancak, gazeteci
diplomat Eric Rouleau olarak
hatırlanacak...

Genel kaniya göre ondan
başka hiçbir gazeteci sadece
Fransa'da değil, bütün dünyada
yazılarıyla bu denli etkili
olmamış; hiçbir gazetecinin,
Batı'nın o karmakarışık Doğu'yu
anlamasına ve ona yönelttiği
bakışı değiştirmesine bu denli
katkısı bulunmamıştı. Ölümünden
sonra yazılanları, yıllar önceki
bir röportajımızda söylediklerini
(ve söylemediklerini) onun
hakkında hatırladıklarımla
derleyerek, işte Türkiye'de
büyükelçi olarak iki yıl boyunca
görev yapmış bu renkli kişiliğin
oluşturmaya çalıştığım bir
portresi...

Eric Rouleau

2012'de tamamlamış olduğu anılarını, *"Dans les coulisses du Proche-Orient Mémoires d'un journaliste diplomate, 1952-2012"* (Yakın Doğu'nun kulisinde-bir gazeteci diplomatın anıları) başlığı altında yayımlatmadan önce, yakın dostlarına e-posta ile yolladığında, şöyle de bir söz eklemişti: *"Avant de m'éclipser!"* yani sessizce çekip gitmeden önce... Zira çok ağır hasta olduğunu biliyordu. Yine de üç yıl daha, 25 Şubat 2015 tarihine kadar bekledi ve son yazısına son noktayı koyduktan sonra, heyecanlı bir serüven misali sürdürmüş olduğu dopdolu bir yaşama veda etti. Kendisini 1989 yılında Mitterrand tarafından Ankara'ya büyükelçi olarak atandığında, Şalom için gerçekleştirdiğim bir röportaj vesilesiyle tanıştım. Diplomatlığa yönelmeden önce yıllarca çalıştığı *"Le Monde"* gazetesindeki yazılarından adını biliyor ve zaman zaman İsrail karşıtı Filistin yanlısı makaleler yazan bu Yahudi kökenli eski gazeteci, yeni büyükelçiyi çok merak ediyordum. Karşılaştığımızda cahil cesaretiyle kendisine o konuda nerdeyse hesap sormuş, o da görüş açısını ateşli bir şekilde savunmuştu. Ardından gazetecilikten, Yahudi olmanın kendisi için ne ifade ettiğine, Kahire'de geçen çocukluk günlerinden genelde çocuk eğitimine kadar pek çok konuya değinmiş, ortaya uzunca bir söyleşi çıkmıştı. Söyleşiyi, *"Sadece kendimi temsil etseydim fark etmezdi ama*

ne olur beni anlayın, bir ülkeyi temsil ettiğim için buna mecburum" diye, nerdeyse özür dileyerek basılmadan önce okumayı rica ederkenki alçak gönüllülüğü beni çarpmıştı. Daha sonraları rastlaştığımızda da karşısındakini dinleme yeteneği... Söylenenleri hayatında ilk kez duyuyormuş gibi sözde bir saflıkla dinler, icabında en sık kullandığı cümlelerden biri olan, *"Anlatın lütfen, beni çok ilgilendiriyor"* cümlesiyle, konuşanı daha çok konuşmaya teşvik ederdi. Zira deneyimli bir gazeteci olarak en sıradan söylem-

"... bir çok duyarlılığın bir araya gelmesiyle oluşan bir kimliğe sahibim. Yahudiliğimi asla bir bölünme bir çelişki olarak yaşamadım. Kendimi hem Yahudi hem Fransız hem daha pek çok şey hissediyorum."

de bile birkaç yeni bilgi yakalayabileceğini biliyor olmalıydı. Görüşmemiz sırasında kendini *"... bir çok duyarlılığın bir araya gelmesiyle oluşan bir kimliğe sahibim. Yahudiliğimi asla bir bölünme bir çelişki olarak yaşamadım. Kendimi hem Yahudi hem Fransız hem daha pek çok şey hissediyorum"*⁽¹⁾ diye tanımlamıştı Rouleau. Aslında Hasköy'deki İhtiyarlar Yurdu binasının bir zamanlar *Alliance Israélite Okulu'*nunki olduğunu hasbalkader öğrendiğinde *Alliance* hocası babasının anısına mutlaka gidip gezmek isteyecek, *Şalom* gazetesinin pek çok sayısını Fransızcaya çevirecek, Sefarad şarkıların yorumlandığı bir konserde ise sanatçılara gözleri dolu dolu *Yigdal'*i

ve *Avraham Avinu'*yu söyleyerek eşlik edecek kadar Yahudi'ydi... Çok yakın bir dostunun, gazetede bir ölüm ilanı okuduğunda ölen Yahudi idiyse, bunu her defasında sanki özellikle vurguladığını sanıp ona küsecek kadar da paranoyak bir Yahudi'ydi hatta. Ancak ateistti ve ateistliğinin bir göstergesi de ölümünden sonra yakılmak isteyişiydi. Öyle de olmuş.

Kendisini tanıyanların aklına sıkça gelen bir soru vardı: Kahire'nin bir banliyösünde oldukça yoksul - ailece ancak beş yılda bir Lübnan'a tatile gidebildiklerini anlatırdı- Yahudi bir ailenin çocuğu, nasıl olur da Paris'teki *Le Monde* gazetesinin en ünlü köşe yaza-

rı bütün Orta Doğu liderlerinin göz bebeği, en favori gazetecisi olduktan sonra, bizzat François Mitterrand'ın isteği üzerine Fransa'nın sırasıyla Tunus ve Türkiye Büyükelçisi unvanına layık görülür? Güzergahı ne olmuş, karşılaştığı engelleri nasıl aşmıştır?

HENÜZ KAHİRELİ ELIE RAFFOUL'KEN

Elie Raffoul, 1 Temmuz 1926 yılında, Halep kökenli Maurice Raffoul ve Emilie Duek'in üçüncü çocuğu olarak Kahire'nin Heliopolis adlı banliyösünde doğar. Babası, *Alliance Israélite Universelle'*de hoca, dolayısıyla dindarlığı belli bayramların

Eric Rouleau (sağda) Ayetullah Hümeyni ile söyleşi yaparken

Eric Rouleau (sağdan ikinci) Irak'taki Kürt ileri gelenleriyle

çerçevesinin dışına çıkmayan, Fransa ve Fransızcaya âşık biridir. "... Babam Zola'dan metinler, Victor Hugo'dan şiirler okurdu ezberden. Konuşmalarında da La Fontaine'in masallarından bizleri güldüren alıntılar yapardı..."⁽²⁾ Yıllar sonra, Eric Rouleau adı altında ve Fransa'nın Türkiye Büyükelçisi sıfatıyla İstanbul'da limana demirleyen Jeanne d'Arc gemisinin hazır ol vaziye-tindeki subaylarının La Marseillaise eşliğinde önünden geçerken, babasının bu Fransa hayranlığını aniden hatırlar ve heyecandan nerdeyse baygınlık geçirme noktasına gelir; aynı duyguları bir süre sonra Legion d'Honneur nişanına layık görüldüğünde de yaşar: "Heyecanım yine doruktaydı. Zira bana nişanı 'Fransa'ya hizmetlerimden dolayı' takan bizzat François Mitterand idi. Elysée'deki merasimde hazır bulunan kişiler arasında bir an için, birinci sırada ayakta babamı görür gibi oldum."⁽³⁾

Yeni yetmeliğinde babası kadar Fransa aşığı olan Elie Raffoul, pek çok genç gibi kendini ve hayatı sorgulayıp önce haham olmaya karar verir ve bir sinagogun Talmud kurslarına yazılır. Ancak bu hevesinden kısa sürede vazgeçip inancını tümüyle kaybeder. Bundan dolayı Talmud eğitimi büyük bir kayba uğradı mı bilemeyiz ancak gazeteciliğin çok kazançlı çıktığı kesin... Ardından Filistin'e göç etmiş ve bir ki-butza yerleşmiş olan ağabeyi Joseph'i örnek alarak Siyonizm'e gönül verir ve solcu Hashomer Hatzair hareketine üye olur. Orada Marksist düşünceyle tanışsa da hareketi aşırı milliyetçi ve Mısır'ın sömürgeci güçlere verdiği mücadeleye aşırı ilgisiz bulup bir yıl sonra terk eder. "Mısırlıların kitlesel halde antisemit olduklarına inanmıyorum, ilkimden de göç etmek istemiyordum"⁽⁴⁾ Ardından babasının önerileri doğrultusunda Hukuk Fakültesine yazılır.

Bir yandan da *Egyptian Gazette*'te muhabir olarak çalışmaya karar verir ve orada kısa zamanda hırsı, çalışkanlığı ve doğru zamanda doğru yerde olma yeteneğiyle dikkat çeker. Ancak İsrail Arap çatışması giderek alevlendikçe Mısır Yahudileri Arap dünyasını sarsan antisemit dalgalara maruz kalırlar. Genç Elie, hem Yahudi hem de tescilli komünist olarak, doğrudan namlunun ucunda bulunanlardandır. Sonunda vatandaşlıktan atılarak Fransa'ya iltica etmek zorunda kalır.

Yarı işsiz geçen zor bir yıldan sonra, ekmeğini kazanmak için bir şirkette yarım gün daktilo olarak çalıştığını anlatırdı. Hem de bir sürü kadın arasında tek erkek daktilo olarak diye eklerdi gülerken. Arapça gazete ve radyo haberlerinin yılmaz takipçiliği meyvelerini verir ve ilk atlatma haberi *Agence France Presse*'te yayınlanır: Ekim 1954'te Mısır Cumhurbaşkanı *Kemal Abdel Nasır*'ın Müslüman Kardeşlere atfedilen bir suikasttan kıl payıyla kurtulduğunu bildirmektedir genç muhabir.

1955'te Şalom okurlarının yakından tanıdığı *Erol Güneş*'in desteğiyle *Le Monde* gazetesine girer; *Güneş*'in İsrail'e göç etmesiyle de boşalan Orta-doğu Bölümü muhabirliğine atanır.

GOLDA MEIR'İN KIRDIĞI POT

Gazetede ilk büyük yazı dizisi, "İsrail bir Batı devleti midir?" başlığı altında üç gün boyunca yayınlanır. Bu arada Mısır'ın varlıklı bir Aşkenaz ailesinin Rose Silberstein adındaki kızıyla evlenmiştir. "İsrail'deki röportajlarım sırasında gördüğüm Golda Meir, karıma nasıl olur da bir Sefarad'la evlenip yaşayabildiğini sormuştum şaşkınlık içinde. Hem de hiç çekinmeden, benim önümde!" diye anlatmıştı bir kez yarı alaycı yarı alınmış bir edayla, o yıllarda İsrail'deki Aşkenaz Sefarad ayrımcılığına örnek olarak... Kim bilir belki de Golda Meir'in kırması olduğu bu pot siyasi görüşlerini de etkilemişti bir ölçüde. Bir de hayatını İsrail'de sürdüren ağabeyinin bütün gayretlerine rağmen taksi şoförü belgesini alamayı ve bundan dolayı yoksulluk içinde ölmüş olması... Artık yazılarını Eric Rouleau olarak imzalayan genç gazeteci, çömezlik

yıllarında cadı kazanını andıran bir dünyanın dört bir yanına yetişmeye çalışmaktadır. Yetişir de... Irak Kürtlerinin başkanı *Mustafa Barzani*'yle karşılaşp onunla dostluk bağları kurar ve Orta Doğuda Kürt sorununun önemine dünyanın dikkatini ilk o çeker. İran'a gidip Batı dostu *Şah Rıza*'ya hoşgörüyle bakan meslektaşlarını kızdırma pahasına, madalyonun ters yüzünü yani hükümdarın megaloman ve demokrasi karşıtı rejimini acımasızca eleştirir. 1960'ta Türkiye'deki askeri darbeyi izler. Eski *Belçika Kongo*'suna ayak bastığında *Lumumba* daha yeni katledilmiştir. Ardından patlak veren isyan haberlerini telefonla gazetesine iletebilmek için, her gün öldürölme pahasına karayoluyla *Zambiya*'ya gider. Zira o zamanlar yazılar telefonla dikte edilirdi. Ancak Arap ülkelerine girişı Yahudi olduğundan hala yasaktır. Tam bu durumdan dolayı gazetede idare ettiğı Orta Doğu bölümünden ayrılmayı düşünürken, 1963 yılında *Nasır* kendisini Kahire'ye davet eder. Gençliğinde kovulmuş olduğu ülkeye dönüşü muhteşem olacaktır. Bundan böyle tüm Orta Doğu ülkelerinin kapıları kendisine açılır ve Eric Rouleau tarihe damga vuran tüm önemli olaylarda hazır bulunur. Örneğın 1967'de Kahire'de İsrail ordusunun saldırısı sırasında; Amman'da Filistinlilerin Ürdün ordusu tarafından katledilişleri sırasında; 1970'de yine Kahire'de Başkan *Nasır*'ın beklenmedik şekilde öldüğünde; Kıbrıs'ta 1974'de askeri ihtilal olduğunda... Artık Le Monde okurları gazeteyi aldıklarında merakla ilkin 'Günün Rouleau'sunu ararlar.

ERIC ROULEAU İMPARATORLUĞU

Rouleau bir yandan haber peşinde koşarken öte yandan da parmak ısırtacak önemde ve genişlikte bir tanudık ağı oluşturur etrafında. *Barzani* her sesini duyurmak istediğinde kendisine başvurur. *Kadhafi* Paris'ten gelen bu Yahudi'nin eleştirilerine ses çıkarmaz, dahası onu tekrar tekrar ülkesine çağırır. *Saddam Hussein* Fransa'nın nabzını yoklayabilmek için kendisini Irak'a davet eder. İranlılara gelince ancak bu

Eric Rouleau, Mısır Cumhurbaşkanı Cemal Abdül Nasır ile

yaman satranç oyuncusunun siyasetlerinin dolambaçlı yollarında kaybolmayacağına inanırlar. *Arafat* ise çok yakın dostu olur... Bu da İsrail'de ve Yahudi Diaspora'sında doğal olarak çok büyük bir kesimin nefretini üzerine çeker. Sadece küçük bir kesim onu anlamaya çalışır. Ancak o, kimisine göre doğru, kimisine göre "kendinden nefret eden bir Yahudi olduğü için" seçtiğı yol olan, Filistinlilere bir devlet hakkını savunma yolunda devam eder. Özetle sadece doğru zamanda doğru yerde olmak değildir Rouleau'nun gazetecilik anlayışı... Sanırım gazeteciyi

olmadıysa da Orta Doğu halklarının kaderini iyileştirmeyi, onları yeni felaketlerden korumayı ya da kaçınılmaz olanları hafifletmeye katkıda bulunmayı başından beri görev bilmiştir. Böyle bir imkâna sahip olabileceğine inanmışken olup bitenlere seyirci kalıp yazmakla yetinmek, ona göre korkakça davranmak olmalıydı. Orta Doğu liderleriyle samimiyetinin bu amaca hizmet edeceğine inanıyordu. "Bazı problemleri iyice kavramak için fakir bir ülkede, gelişme çabası içinde olan ve kendine özgü sorunlarla çarpınıp duran bir ülkede yetişmiş olmak gerek. ... Paris'te gazetecilik mesleğimi sürdürür-

"Bazı problemleri iyice kavramak için fakir, gelişme çabası içinde olan ve kendine özgü sorunlarla çarpınıp duran bir ülkede yaşamış olmak gerek. ... hep Üçüncü Dünya - Orta Afrika, Zaire vb ülkelerinin sorunlarına, onları sık sık gezerek eğilmiş olmam bir rastlantı sonucu değildir. Gene de en büyük ilgi alanım Orta Doğu ve İsrail Arap çatışması olmuştur. Yahudi kökenli olmam Arapçayı çeşitli lehçeleriyle bilmem beni sürekli bu ilgi alanına itti."

hiçbir zaman, sadece karşıdan bakan ve gördüğünü yorumuyla birlikte aktaran seyirci olarak görmemiştir. Kendisiyle görüştüğümde, "Gazeteci karşı iktidardır, eleştirmek için yazar insandır." demekle yetinmişti. Ancak "Diplomasiyle gazetecilik arasındaki bağ ise her ikisinin de kamu görevi oluşudur" diye ekleyerek, gerçek düşüncesi hakkında bir ipucu vermişti yine de... Zira, Eric Rouleau'nun gazetecilikten diplomasiye geçmeden önce bile, bir kamu görevi olarak, tarihin yönünü hep değiştirmeye çabalamış olduğü ortada. Günü gününe izlediğı bu tarihte oyuncu olmak gibi bir kaygısı

ken hep Üçüncü Dünya - Orta Afrika, Zaire vb ülkelerinin sorunlarına, onları sık sık gezerek eğilmiş olmam, bir rastlantı sonucu değildir. Gene de politikada en büyük ilgi alanım Orta Doğu ve İsrail Arap çatışması olmuştur. Yahudi kökenli olmam Arapçayı çeşitli lehçeleriyle bilmem beni sürekli bu ilgi alanına itti."⁽⁵⁾ "Güneş, Eric Rouleau'nun imparatorluğu üzerinde hiç batmazdı" der Türkiye'ye onu sıkça ziyarete gelen Ermeni kökenli meslektaş ve dostu Haig Kirazian ya da Jean Queyras. "Bizler ünlü devlet adamları ile görüşmek için sıraya girerken, onlar Eric ile görüşüp ona fikirlerini, görüşlerini anlatmak için kendisin-

den randevular talep ederler, otel süitinin kapısında sıra oluşturlardı. Eric de onları en lüks otellerde kiralamayı adet edindiği o süitte kabul eder, viski ve kuru yemiş eşliğinde dinlerdi."

MITTERAND ONU NEDEN BÜYÜKELÇİ YAPTI?

Bu denli aktif bir gazetecilikten diplomatlığa geçmek için sadece bir adım yeterliydi. Onu da Rouleau, dönemin Cumhurbaşkanı François Mitterand sayesinde atar. "...Fransız tarihinde gazetecilikten gelme ilk diplomatım. Ancak hiçbir zaman diplomasiye geçmeyi ne aklımdan geçirdim ne de öyle bir şeyi arzuladım. Bir rastlantı sonucu oldu."⁽⁶⁾ demişti görüşmemiz sırasında. Açıklamadığı o rastlantı, Mitterand ile Fransa'nın güneyinde Landes bölgesinin şirin bir kasabasında komşu sayfeye evlerine sahip oluşlarıdır... Ayrıca Mitterand Rouleau'nun yazılarını düzenli şekilde okuyup çok beğenmektedir. Komşuluk vesilesiyle tanışıp birbirlerini yemeğe davet ederler. Bu arada savaştan savaşa iyice yıpranmış olan Arafat Lübnan'a sığınmıştır. FKÖ'yü tanımak zorunda olmadan, onunla doğrudan bir temas kurmak isteyen

Mitterand'ın aklına sayfiye komşusu Rouleau gelir. Bu kez onu Paris'te yemeğe davet eder. Sokağı abluka altına alınmış küçük bir lokantada buluşurlar ve orada Mitterand bütün Arap liderleriyle içli dışlı Rouleau'ya hem Fransa'yı Tunus'ta resmi hem de bizzat kendisini FKÖ nezdinde gayri resmi şekilde temsil etme teklifini sunar. Rouleau'nun diplomatlık serüveni bu şekilde Tunus Büyükelçiliğiyle başlar ve Ankara'da iki yıl boyunca devam ettikten sonra son bulur. Gazetecilikten hiçbir zaman kopmamış olan Rouleau'nun, Ankara'dan her fırsatta kaçıp İstanbul'da edinmiş olduğu kendi gibi gazeteci dostlarıyla buluşmaya geldiğini hatırlar o aynı dostlar. Bunlardan, Cumhuriyet gazetesinin

"kriz öncesi" ünlü takımından, Ali Sirmen, Okay Gönensin, Hüseyin Baş en yakınları, tiyatro, sinema ve iş dünyasından da ünlü isimlerle birlikte hemen bütün davetlerinin değişmeyen müdavimleridir. Diplomasi çevrelerinden ise uzak durmayı tercih eder. Belki de kim bilir, gerçek "monşer"ler tarafından biraz tepeden bakılır ve bunu kendine yediremez.

BİTMEYİŞ SENFONİ ŞEKLİNDE ANILAR...

1992'de Fransa'ya döndükten sonra siyasi görüşlerine daha uygun bulunduğu "Le Monde"ün "Le Monde Diplomatique" adlı dergi şeklindeki ekine düzenli bir şekilde yazılar verir ve kariyeri boyunca yaptığı gibi o yazıları yoğun bir araştırma döneminin sonunda oluşturur. Dolayısıyla yine sık sık seyahat eder... Bunun yanı sıra değişik ülkelerde -bunların arasında defalarca Türkiye de olmuştur- konferanslar verir, radyo ve televizyon programlarına siyasi danışmanlık yapar, bir yıl boyunca Princeton'da öğretim görevlisi olarak çalışır. Bir yarı emeklilik dönemidir onunki, yine de verimli olan...

Daha önce yine Orta ve Yakın Doğu odaklı siyasi incelemelere - Le Troisième combat (en coll., 1967), Kurt Waldheim : un métier unique au monde (1977), Abu Iyad : un palestinien sans patrie (1979), les Palestiniens, d'une guerre à l'autre (1984) imza atmış olan Rouleau,

çoktan beri anılarını yazmak istiyor, bu konuda yakınları tarafından teşvik ediliyordu. Bu yarı emeklilik döneminde nihayet onları derlemeye koyulur ve 2012 yılında, "Dans les coulisses du Proche-Orient. Mémoires d'un journaliste diplomate 1952-2012" başlıklı kitabı çıkar.

Olağandışı kariyeri elbette pek çok kıskançlığa pek çok da sorgulamaya ve hatta suçlamaya yol açmıştır. Bazen bir Sovyet bazen de bir Amerikan ajanı olmakla itham edilir. Zira Marksist

Eric Rouleau'nun gazetecilikten diplomasiye geçmeden önce bile, tarihin yönünü hep değiştirmeye çabalamış olduğu ortada."

sempatizanı olduğunu hiçbir zaman gizlememiştir, ne de bir süreliğine Council on Foreign Relation üyesi olmuş olduğunu... Ancak, anıları çıkınca, onları okuyarak kafalarındaki soru işaretlerini gidermeyi umanlar, hayal kırıklığına uğrayacaklardır. Zira bu anılar tam anlamıyla bir bitmemiş senfoni şeklindedir. Örneğin yaşamının iki yılına yakın ayırmış olduğu İran hakkında hiçbir şey yazmaz Rouleau ve daha pek çok konuda. Zaten "her şey", bir değil ancak dört ya beş kitaba zor sığardı. Buna, kendi kullandığı tabirle "sessizce çekip gitmeden önce" vakti yetmemiş ya da isteği olmamıştı belki de...

Sonuçta bir seçim yaptı ve sırlarının tümünü ele vermeden yaşama veda etti.

Ama zaten, sıra dışı kişiliklerin en belirgin özelliklerinden biri değil midir gizem? ■

- 1 Şalom, 12 Haziran 1989. Eric Rouleau ile söyleşi
- 2 Dans les coulisses du Proche-Orient- Mémoires d'un journaliste diplomate (1952-2012)
- 3 Dans les coulisses...
- 4 Dans les coulisses...
- 5 Şalom, 12 Haziran 1989
- 6 Şalom, 12 Haziran 1989

IPC SCHOOL GÖKTÜRK

3-6 Yaş Arası Uluslararası
Okul Öncesi Programı

- * Anadil seviyesinde İngilizce ve Fransızca
- * Dünya'da 115 ülkede uygulanan çift dil programı
- * Harvard Üniversitesi Öğretim Görevlileri tarafından hazırlanmış 56 Tematik Ünite
- * Üniteleri destekleyici 100 hikaye kitabı
- * Ailelere mektuplar ve değerlendirme raporları

Join the world's
largest association of
international preschools

İstanbul Cad. Sinasos Alışveriş Merkezi Kat. 3
Göktürk Kemerburgaz

(0212) 322 44 59 - (0212) 322 43 38

www.gymboreeturkey.com

[gymboreekemerburgaz/Facebook](https://www.facebook.com/gymboreekemerburgaz/)
[gymboreekemerburgaz/instagram](https://www.instagram.com/gymboreekemerburgaz/)

Çan, Ezan ve Hazan Sesleriyle Kuzguncuk Bella Vista

Yaşı tutanlar Perihan Abla ve Ekmek Teknesi dizileriyle hatırlar bu barış semtini. Boğaz'ın kıyısında keşmekeşten uzak, mahalle kültürünün her adımda hissedildiği daha moda olup da tüketemediğimiz semtlerinden biridir Kuzguncuk.

Buket Uzuner'in önemli yapıtlarından "Kumral Ada Mavi Tuna" daki Tuna'nın doğup büyüdüğü kitapta yoğunlukla hissedilen semtin adıdır Kuzguncuk. Uzun yıllar bu semtte yaşayan Can Yücel'in şiirlerine ilham veren semttir. İçinizi bir huzur kaplar Kuzguncuk'a geldiğinizde, zaman adeta durur, İcadiye Caddesi'nden hafif adımlarla çıkarsınız tepelere, her binanın önünde soluklanıp eskileri hatırlayarak. Hele yanınızda çocuklarınız varsa, salıverin Kuzguncuk Bostanına doya doya öğrensinler şehrin ortasında bostan ne demek, kendi ektiklerinin hasatlarını toplamayı. Kimler yoktur ki bu mahallelerin sakinleri arasında. Şair Can Yücel, tiyatro ve sinema sanatçıları Uğur Yücel ve Hülya Koçyiğit, şair ve yazarlar Oktay Rıfat ve Rıfat Ilgaz'da bu semtlerde doğup, büyümüş

veya uzun yıllar yaşamışlardır. Şüphesiz Türk Yahudileri için de bu semt farklı bir anlam ifade etmektedir. İstanbul'un Asya kesimindeki ilk Yahudi yerleşim bölgesi Kuzguncuk'tur.

Buraya geliş tarihleri bilinmemekle birlikte, 17. yüzyıl kaynaklarında Kuzguncuk'un bir Yahudi köyü olarak anıldığı görülmektedir. Kuzguncuk'un Avrupa Yahudileri tarafından "Kutsal topraklara

varmadan önceki son durak" olarak kabul edildiği ve herhangi bir nedenle vaat edilmiş topraklara gide-meyenlerin hiç değilse Kuzguncuk'a yerleşip orada ölmeyi ve gömülmeyi vasiyet ettikleri bilinir. Bu nedenle de, yerleşmede geniş bir Musevi mezarlığı olduğu 17. yüzyıldan itibaren sık sık vurgulanır. Bu tarihlerde Kuzguncuk'ta Museviler dışında Rumların da oturdukları ve 19. yüzyılla birlikte Ermenilerin de sayısında artış olduğu görülür. Kuzguncuk ne yazık ki art arda geçirdiği yangınlarla ilk olarak 1864 ve sonrasında 1914 yılındaki Yahudi Mahallesi yangınıyla önemli bir dokusunu kaybetmiştir. Kuzguncuk'un, bugünkü halini yangınlardan kalabilen ve 19. yy'ın ikinci yarısıyla 20. yy'ın başına tarihlenen sıra evler, tek evler, köşkler ve son

Rotamız:

- Kuzguncuk Sinagogları
- Rum Kiliseleri
- Kuzguncuk Bostanı
- İcadiye Caddesi Kafeleri
- Fethi Paşa Korusu
- Üryanizade Camii
- Cemil Molla Köşkü
- Marko Paşa'nın evi ve mezarı

dönem apartmanları oluş-
turmaktadır. 1864 yangını
sonrası yapılan ve semtin
özgün dokusunu oluşturan,
dar parselasyon üzerinde
yükselen sıra evler, iki ile
dört kat arasında değişmek-
tedir. Bu yapılar ya tümüyle
kâgir ya da kâgir zemin kat
üzerinde yükselen ahşap üst
katlardan oluşmaktadır.
Kuzguncuk'un eski adının
"Hrisokeramos" olduğu ve
"Altın Kiremit" anlamına
gelen bu ismin, II. Iustinos
tarafından yaptırılmış olan,
çatısı altın yaldızlı kiremit-
lerle kaplı bir kiliseden gel-
diği yazılmaktadır. Evliya
Çelebiye göre ise bu ad, II.
Mehmed (Fatih) zamanında
(1451-1481) buraya yerleş-
miş "Kuzgun Baba" adlı bir
veliden ileri gelmektedir.
Bu kadar tarihi bilgiden
sonra şimdi sıra geldi yola
çıkma. Kahvelerinde
yaşlıların demlendiği,

kadim beraberliklerin bo-
zulmadığı, bakkalı, fırını,
kahvesi tüm esnafın birbi-
rini tanıdığı sokaklarında
mahalle havasını tadaca-
ğımız bu semtte ağır ağır
yürüyelim. Adeta Cami,
Sinagog ve Kilise bile kol
kola yaslanıp, biz aynı

mesajı iletmeye geldik
demişlerdir bu semtte.
Sokak isimlerinin bile
bize anlattıklarını
dinleyin yeter: Güzel
Bahar, Hayırlı Tüt-
sülü, Tenekeci Musa,
Perihan Abla... Bekle-
yin biz geliyoruz...

Aya Yorgi Kilisesi

Kuzguncuk Bostanı

Kuzguncuk Sinagogları

Kuzguncuk *Beth Yaakov* ya da halk arasındaki ismi ile “*Kehilla Santral*” olarak bilinen Sinagogun 1878 tarihli olduğu belirtilse de 1862 yılında Sultan Abdülaziz’in tamirata izin veren fermanı sinagog inşaatının daha evvelki dönemlere dayandığını göstermektedir. İçerisinde ferah bir bahçesi, her yıl Yahudi Cemaati’nin Hahambaşının da katılımı ile coşkuyla Sukot Bayramını kutladıkları “Çardağı” ve duvarlarındaki Tevrat’tan esinlenen süslemeleri ile bu sinagog İstanbul’un çok kültürlü yaşamında önemli bir yer tutmaktadır. Kuzguncuk’ta bu sinagogtan başka, bir de halk arasındaki ismi *Kal de Ariva* (Yukarı Sinagog) olan asıl ismi *Beth Nisim* olan

bir sinagog bulunmaktadır. Eski cemaat lideri *Nesim Albala* tarafından yenilediği için bu isim verilmiştir. 1840’lı yıllarda yapılan bu sinagog, 20. yüzyılın başlarında bu bölgede 800 kadar ailenin de ikamet ettiğini de düşünürsek Kuzguncuk’un eski bir Yahudi yerleşimi olduğunu hatırlatmaktadır.

Beth Yaakov

Beth Nisim

Kuzguncuk Rum Kiliseleri

Beth Yaakov Sinagogu’nun hemen ilerisinde bulunan *Aya Yorgi Rum Ortodoks Kilisesi* 1821 yılında Nevşehir’in Sinassos kasabasından gelen Hristiyanlar tarafından kurulmuştur. Bugüne kadar iki kez onarım gören kilise Pazar ayinlerinde açıktır. Cadde-nin hemen karşı tarafında ise bizi tüm heybeti ile *Aya Panteleimon Kilisesi* ve ayazması karşılar. Aziz Panteleimon İzmitli bir doktordur. Hocasının ölümü üzere Nicomedia (İzmit) kralı tarafından saraya alınacakken Hristiyanlığı kabul etmiş ve gösterdiği mucizlerle halkın Hristiyanlaşmaya başlamasına neden olduğu için de işkenceler görekerek şehit edilmiştir, bu nedenle de sonradan aziz ilan edilmiştir. 1831’de inşa edilen bu kilise de Aziz Panteleimon’a adanmıştır. 1872 senesinde yandıktan sonra bir süre harap kalan kilisenin yeniden yapımına 1890 senesinde başlanmış ve inşaat 1892 senesinde biterek, kilise bu tarihte ibadete açılmıştır. Mimarı Nikola Ziko’dur. Çan kulesi 1911 senesinde Andon Hüdaverdioğlu tarafından eklenmiştir.

Kuzguncuk Bostanı

İstanbul’un son kalan yeşil alanlarından Kuzguncuk Bostanı geçirdiği sıkıntılı dönemlerden sonra nihayet Belediye ve mahallelinin anlaşması sonucu bostan olarak hayatına devam etmeyi başarmış. Mahallelinin bostanın eski sahibi Rum İliya’dan kalma adı ile *İliya Bostanı* bugünlerde okul çocuklarının içeride merakla gezindiği etrafının düzenlenip topluma kazandırılmış bir yeşil alan olarak korunuyor. Adeta son yüzyıldır mahallelinin buraya her göz diken bir şekilde yıldırma başardığı bu yemyeşil alan son yıllarda içerideki 100 yıllık nar ağacı kesilmeye çalışılınca tekrardan bir savunmaya sahne olmuş. Belirli dönemlerde farklı okul ve kurumların ekim yaptığı bu alanı gezip, gübre kokusunu hissetmeden siz de Kuzguncuk’tan ayrılmayın.

Kuzguncuk Kafeleri

Kuzguncuk’ta bir gününüzü ayırdıysanız mutlaka bir kafede soluklanıp mahalle havasını yerinde hissetmenizi tavsiye ederim. Benim favorilerim La Mekân ve

Fethipaşa Korosu

Zahir Kafe. Zaten ikisi de karşı karşıya bulunuyor, La Mekan'da leziz kurabiyeleri tadıp sokaktan geçenleri izlerken, Zahir Kafe'de ise eski bir konaktan Bostan manzarası eşliğinde kahvenizi yudumlayabilirsiniz. Kuzguncuk İskelesi'nden gün batımında Boğazi izlemenizi veya Kuzguncuk'un küçük dükkanlarında turlayıp kişiye özel ürünlerden alıp, çikolatacılardan da taptaze çikolatalardan tatmanızı tavsiye ederim.

Üryanizade Camii

1952 tarihinde inşa edilmiş Yeni Camii dışında bu semtteki tek mescit olma özelliğini taşıyan Üryanizade Mescidi 2. Abdülhamit'in şeyhülislamlarından Üryanizade Ömer Efendi tarafından rivayete göre 40 günde yaptırılmış. Altında kayıkhanesi de bulunan bu camii, şerefesi saçaklı ahşap minaresi ile Boğazın en değerli örneklerinden birini

oluşturuyor. Camii'nin hemen üstünde bulunan Cemil Molla Köşkü, Üryanizade Ahmet Esad Efendi'nin torunu Cemil Molla tarafından yaptırılmış. Cemil Molla 2. Abdülhamit'in satranç arkadaşıymış. İstanbul'da ilk fotoğraf stüdyosu, ilk telefon ve ilk kalorifer tesisatının kullanıldığı köşk olmuş. Köşkün 16 odası bulunuyor ve 16 odası da boğaz manzaralı. Ayrıca Yıldız Sarayı'ndan sonra jeneratörle aydınlatılan ilk köşk olmuş.

Git derdini Marko Paşa'ya anlat

1824-1888 yılları arasında Kuzguncuk'ta yaşamış Padişah Abdülaziz'in hekimbaşısı Marko Apostolidis Paşa, her insanın derdini anlamaya ve çözmeye yönelik kararlı tutumu ve sabrı neticesinde halk diline yerleşen "Git derdini Marko Paşa'ya anlat" unvanının da sahibi olmuş. Bir yandan Marko

Cemil Molla Köşkü

Paşa'nın doğduğu ev bugün ilkokul olarak kullanılırken, Kızılay'ın da kurucularından olan Marko Paşa'nın mezarı semtteki Rum mezarlığında bulunuyor.

Fetih Paşa Korosu

Üsküdar'ın kuzeyinden başlayarak bütün sırt ve dik yamaçları içine alarak Kuzguncuk Tepesi'nde nihayet bulan koru, adını, Sultan 2. Mahmud ve Sultan Abdülmecid dönemlerinde valilik, elçilik ve nazırlıklarda bulunmuş, Türkiye'de ilk

müzenin temelini atmış, Tophane Müşiri Damat Fethi Paşa'dan almıştır. Yazar Cemil Meriç de bu koru içerisinde uzun bir müddet ikamet etmiştir. Korunun yukarı kısımlarında sırt ve düzlüklerde sıralar hâlinde dikilmiş kızılçam, fıstık-çamları, sedirler ve giriş kapısının önündeki düzlük alanda yer alan sakızağacı, büyük çap ve boylara ulaşmış anıtsal nitelikte ağaçlardır. Koruda ayrıca atkestanesi, saplı meşe, akdud, Trabzon hurması, yalancı akasya, dişbudak, herdem, yeşil kartopu, Japon kadiife çamı bulunmaktadır. Uzun yıllar kendi haline bırakılan koru Büyükşehir Belediyesi'nin işletmesi ile birlikte günümüzde birçok davete ev sahipliği yapmaktadır. ■

Kaynaklar:

- Aah Canım Kuzguncuk, Nedret Ebcim
- Kumral Ada Mavi Tuna, Buket Uzun
- Boğaz'daki Mutlu Çocuk Kuzguncuk, Gülsüm Cengiz
- <http://kuzguncuksinagoguqvaki.org/Sinagoglarımız.php>
- İsmet Baba Restaurant, Kuzguncuk Tarihçesi
- Üç Dinin ve Ünlülerin Buluştuğu Semt Kuzguncuk, Nedret - Sabahat Ebcim

Üryanizade Camii

Sanat'ta çeşitlilik...

Geçen ay bu köşemizde “Hele ilginizi çekmiş olan bir sergi, evdeki raflarınıza yerleştirip gerektiğinde başvurabileceğiniz bir kitap ile taçlandırılmışsa, ‘görev tamam’lanmıştır!” derken, Koç Üniversitesi ANAMED’deki “Camera Ottomana”dan birkaç gün sonra açılan ve Bedri Rahmi Eyüboğlu’nun mektuplarını içeren sergiyi de kastetmiştim – ancak ondan söz etmek için yerimiz kalmamıştı...

Levent İş Kuleleri Kibele Sanat Galerisi’ndeki “Biz Mektup Yazardık” başlıklı sergisi her ne kadar yaz aylarına sarkmıyorsa da, mektup, zarf ve onların üzerindeki çizimlerinden oluşan bu olağanüstü zenginlikteki koleksiyon, aynı isimli kitabıyla her daim elimizin altındadır artık! Kanadalı gelini Hughette’in titiz çalışmasını okurken, neredeyse tüm görsel sanat dallarında eserler bırakmış, akademisyenliği ile nice sanatçılar yetiştirmiş olan Bedri Rahmi’nin 1932-1974 yılları arasında dönemin önde gelen sanatçı, yazar, şair, siyasetçi ve işadamlarıyla yazışmalarına tanık oluyoruz. Resim, heykel, seramik, vitray olsun, şiir çalışmaları olsun; diğer yandan ise öğretmenliği ve İGSA’ndeki idari görevleri – tüm bu uğraşlarının yanında eşine, dostlarına, öğrencilerine, meslektaşlarına ve işbirliğinde bulunduğu nice kurumlara yüzlerce mektup yazmak için nasıl da vakit bulmuş/ ayırabilmiş bu çok yönlü sanatçı! Bunların arasında Y.K.Beyatlı, A.H.Tanpınar ve R.N.Güntekin ile Aşık Veysel ve Orhan Veli gibi yazarlar/ozanlar, Fikret Muallâ, İbrahim Çallı, Fahrünisa Zeid, Abidin Dino gibi ressam, Leopold Lévy ve André Lhote gibi akademisyenler ile sürdürdüğü yazışmalar da döneminin etkileşimleri karşısında sanat hakkında karşılıklı düşüncelere yer veriliyor. Mektupların diğer bir bölümü, salt kişisel konuları içermekte – bir yandan eşi Ernestine(=Eren)’e karşı beslediği derin sevgiyi, ancak kısa sürmüş olsa da, “Karadut” olarak adlandırdığı sevgilisi Mari Gerekmezyan’a tutkusunu... Öte yandan öğrencilerinin mektuplarına da geniş yer verilmiş bu çok yönlü seçkide – örneğin 1964 yılında salt Yunan uyruklu olduğu için Türkiye’den sınır dışı edilen yetenekli İvy Stangali’nin zorunlu Atina yaşamından mektuplar aracılığı ile açılan umutsuzluk pencereleri gibi... Kitabın diğer bir bölümünde ise sanatçının İGSA’ndeki meslektaşları ile sürdürdüğü “Çağdaş Resim Eğitimi için nasıl bir Akademi?” başlıklı yazışmalarında, günümüz eğitim kurumlarında da geçerli kimi sorunlara rastlıyoruz!

İş Bankası Yayınları’nın sık basımlı, büyük boy 488 sayfa üzerinde sunduğu bu değerli kitapta, yukarıda sadece bir bölümünün sıraladığımız mektupların bazılarında gerek kendisinin, gerekse sanatçı dostlarının nice zevkli çizimleri (örn. F.Zeid’in “Marul Satıcısı” gibi...) göze çarparken,

son bölümünde bizzat Bedri Rahmi’nin resimlendirdiği yüze yakın mektup zarfının tıpkı basımları da yer alıyor. Bu bağlamda, sadece mektupların yazıldığı değişik dönemlere ve onları kaleme alanların iç dünyalarına tanık oluyoruz – çeşitli tatlarda hoş seyirlikler de yaşıyoruz, sayfaları çevirdikçe...

Sahi – gerçek sanat, çeşitlilik değil midir aynı zamanda? İşte, son yılların öne çıkan konser organizatörü Mehmet Mestçi’nin hiç bir fedakârlıktan kaçınmadan bu kez üçüncüsünü düzenlediği *Opus Amadeus Oda Müziği Festivali*’nin Schneidertempel’de konuk ettiğimiz kapanış konserinde bunu bir kez daha gördük! Koyu, etkileyici ses rengiyle kontralto Judit Rajk; karizmatik bariton László Keringer ve insan sesine yakınlığıyla enstrümanlar arasında ayrı bir yeri olan viyolonselde Tamás Zétényi, kendi dallarında Macaristan’ın önde gelen sanatçıları arasında olduklarını, geride bıraktığımız sezonun belki de bu en il-

ginç konserde kanıtlamış oldular! “İlginç” derken, 16. Yüzyıl İtalyan bestecisi Salomon Rossi’nin üç mezmurunu Rajk ve Keringer’in sinagogun sağ ve sol balkonlarından seslendirmelerini kastediyorum öncelikle. İlk yapıtların bu konumda sunulmasının ardından sanatçılar, aşağıda bulunan viyolonselistin her iki yanında yer alarak, en yaşlısı 1300, en genci 1990 doğumlu on beş ayrı bestecinin yirmi-

ye yakın yapıtlarını seslendirdiler. Bu çeşitliliğin yanı sıra, konserin üçüncü *ilginç* özelliği, Musevî ve Hristiyan liturjisinin yanı sıra Balkan ve Japon geleneklerinin izlerini de sürebileceğimiz şarkıların –yanlış saymadıysam!– dokuz ayrı dilde, İbranice’den Latince’ye, Macarca, Romence, İtalyanca, Fransızca, Almanca ve İngilizce’den Türkçe’ye kadar uzanan bir çeşitlilikte sunulmuş olmasıydı!.. Genç şairimiz Pelin Özer’in *haiku*’larına genç Macar besteci B. Mate’nin katkılarında tutun, M.Ravel’in “Kaddish”i üzerinden C.Monteverdi’nin madrigallerine uzanan, öte yandan J.S.Bach ve Z.Kodaly’nin çello süitleri ve sonatlarını da içeren, yılın gerçekten en zengin, en sıra dışı konseriydi bu!

... yoksa onu daha da ilginç olanları mı izledi, sezon tam kapanırken? Belki de – zira 17 Haziran akşamı (yani bu satırların yazılmasından sonra!) Bilkent Senfoni Orkestrası, gene Judit Rajk ile birlikte Sardis Antik Kentin’in Artemis Tapınağı’nda buluşacaktı! Verecekleri konserde ise, Kâmrân İnce’nin Sardis arkeoloji kazılarının direktörü Prof. Crawford H. Greenewalt Jr.’ın siparişi üzerine bestelediği Sardis Senfonisi ve Midas’ın Hükümü operasından bölümler seslendirilecekti...

Nitelikli sanat yapıtlarının sonu yok – ve, aman, hiç gelmesin...! ■

» Yiğit Okur: Buralardan Geçerken – Can Yayınları, 205; 430 sayfa

**AYIN
KİTABI**

Bu sayfayı izleyenler, romanlara pek rastlamamıştır burada...! Gerçekten de, 1999'dan bu yana kaleme almış olduğu, kimileri ödüllü roman ve öykülerini hiç okumadığım Yiğit (Tahsin?) Okur'un bu anı kitabına el atmamın nedeni, gençliğimde uzun yıllar çalışmış olduğum büyük bir holdingin baş hukuk müşaviri ve yönetim kurulu üyesi olmasıydı... Ne var ki, alt başlığı "Yaşam ve Oyun" olan kitabının bir yerinde, haklı olarak "Doktorlar, avukatlar, Katolik papazları meslek anılarını yazmamalı" demektedir kendisi – ancak 1939 büyük Erzincan Depremi'nde enkaz altından kurtarılması sonucu "Herkes bir defa doğar, ben iki defa doğdum" tümcesiyle başlayan bu anıları okurken elimden bırakmam gerçekten zor oldu! Farklı boyuttaki beş bölümde bir yandan ailesinin geçmişini irdeleyen, diğer yandan Erzincan ve İstanbul'da geçen çocukluğu ile Galatasaray Lisesi ve Cenevre Hukuk Fakültesi'ndeki öğrenciliğini ayrıntılı biçimde anlatan Okur, ayrı bir bölümde ise "Anı Yazmak" olgusunu tartışıyor. Burada "Ben kimim ki, benim yaşamöyküme anı değeri olsun?" sorusuna değinerek, "İşte bu yüzden, nice anı yazılamamıştır" sonucunu çıkarması ve –bir bilim adamı edasıyla– başkaca "engelleri" de sıralayıp tartışmasının ardından, "Anı yazmak, kendini ayıklamak, kendini temize çekmek, kendini ciltlemek, tortuya hayat vermektir" gibi savlarla, bu kitabın oluşumundaki gerekçelerini paylaşıyor bizlerle! Bize kalan ise, bu keyifli okumaların ardından Yiğit Okur'u girişiminden dolayı kutlamaktır – yaşamının otuz yıllık bir kesitini son derece canlı, içten ve akıcı bir biçimde aktarırken, döneminin nice sorunlarına da dem vuruyor, anı/saptama/anekdot/yorumlarından ustalıkla bir doku sunuyor ve kitabın son satırlarına gelindiğinde, "keşke ileride devamı da yazılsa!" arzusunu uyandırıyor...

» Kemalettin Kuzucu & M.Sabri Koz: Türk Kahvesi – Yapı Kredi Yayınları, 2015; 387 sayfa

YKY, sürdürmüş olduğu nitelikli el kitapları dizisinde bu kez UNESCO'nun "İnsanlığın Somut Olmayan Kültür Mirası Listesi"nde yer alan "Türk Kahvesi ve Geleniği"ne güzel bir çalışma adanmış. Tarih profesörü Kuzucu'nun "Türk Kahvesinin Kısa Tarihi" ile deneyimli editör/yazar Koz'un "Türk Halk Kültüründe Kahve" başlıklı iki ayrıntılı incelemesinden oluşan bu kitap, tarihi harita ve gravürler, minyatürler, tablolar ve çizimler, belgeler, fotoğraflar ve obje betimlemeleri gibi çok zengin görsel malzemeler de içeriyor. Kahve'nin Yemen'de başlamış olan serüveninden tutun, Türkler aracılığı ile Avrupa'ya taşınması ve Osmanlı'daki bazı tipik kahvehanelerin tanıtılmasıyla süren tarihsel bölümün ardından, Türk masallarında ve halk öykülerinde, geleneksel tiyatrosunda, bilmecelelerinde, atasözleri, deyimleri, nakaratları ve türkülerinde kahvenin rolü hakkında çok ilginç bilgi ve saptamalarda bulunuluyor. Kitabın sonunda ise Türk Kahvesi'ni pişirme ve ikram etme geleneklerine – ve tabii ki, kahve falına ayrıntılı olarak yer verilmekte. YKB Galatasaray kütapevinde %20 indirim ile 40 TL'ye edinebileceğiniz, bir yere "kahveye" davetliyseniz uygun bir armağan da oluşturabilecek, kahve içimi kadar okunması da keyif veren bir çalışma!..

» Bu Sefer Mavi... – Derleyen: Haydar Ergülen – Kırmızıkeci Yayınları, 2015; 244 sayfa

Genellikle nitelikli kitaplarını görmeye alışık olduğumuz bu yayınevinin "Yolculuklar ve Kentler" dizisinin üçüncüsü olan, "Vapur Kitabı" alt başlığını taşıyan bu antolojisi, benim için büyük bir düş kırıklığı oldu... Bana kalırsa aceleyle getirilmiş ve arka kapağında belirtilen "vapurlar, gemiler, kayıklar, sandallar, feribotlar, transatlantikler, deniz otobüsleri, katamaranlar, tekneler, botlar..."ın tümüne (!) pek aşına olmayan yazarlara kalem oynatılmış! Sanırım bir çeşit "amiral gemisi" sıfatıyla en başa alınan Sunay Akın'ın 5.5 sayfalık yazısı bile zorlana zorlana, efendim, Pearl Habor'da

Japonlarca batırılmayan hastane gemisi "Solace" in daha sonra "Ankara" adıyla Türkiye Denizyolları'nda hizmet görmesinin ardından hurdaya çekilirken, röntgen odasının kurşun tavanının Çorlulu Ali Paşa Camii'nin şadırvanında kullanıldığını anlatıyor... Antolojinin belki en güzel yazısı, Ayşe Sarısayın'ın birazcık "ada" nosyonuna değinirken "Adaya gitmek, 'dışarı'ya açılmak, anakarada asla karşılığı olmayan bir 'yokiülke'ye kavuşmak adeta..." tanımlamasını getiren Heybeliada denemesidir. Sevin Okyay'ın "Ada Sahillerinde Bekliyorum" yazısı ise, Şehir Hatları vapurlarındaki "ikişer milyonluk" gidiş-dönüş jetonlarından söz edilen, bayatlamış bir karalamadan öteye gitmiyor, ne yazık ki... Ona karşın, içinde "whatsapp"ların konu edindiği, Esmehan Akyol'un süper-çağdaş "Annem ve Gözümlü Kırmızıdan Öldürtebileceğim Diğer Kadınlar" başlıklı cinayet öyküsünün bu deniz kokması gereken kitapta işi ne? Kırmızıkeci, ada olgusunu iyi bilen Enis Batur'dan nasıl oldu da bir katkı sağlayamamış, vapur konusunda uzman Eser Tutel'in eski bir yazısına niye talip olmamış, iyi niyetle girişilen ancak kötü bir tat bırakan bu talihsiz antolojide?

SEYAHAT TUTKUSU

Esra HEKİMOĞLU

Tezatlalr   lkesi

ŞİLİ

Fotoğraflarla
Latin Amerika
günlüğü-5

Puerto Montt

Şili, Latin Amerika seyahatimin 3. ayağı... Haritaya baktığınızda incecik, upuzun bir ülke. Bir ucunda dünyanın en kuru çöllerinden biri, diğer ucunda ise buzullar... Doğa olarak tam bir tezatlar ülkesi...

Sili ile ilk tanışmam genç kızlığında Isabel Allende'nin kitapları sayesinde oldu. Yıllarca Şili'nin tarihsel dönemleri hakkında bir dolu kitap okumuş oldum. Ancak Latin Amerika seyahatini planlamasam yolum oraya düşer miydi bilmem?

Şili'ye Peru ve Bolivya seyahatimin devamında gittim. Peru ve Bolivya'yı dolaşırken gerek insanların görünüşü, gerek doğaları, gerekse tarihleri açısından çok farklı iki ülke çıkmadı karşıma. Bolivya sınırından karayolu aracılığıyla Şili'ye geçtiğim anda sanki her şey değişti. Doğası, insanların görünüşü... En basitinden coca yaprağı çiğnemek ve coca çayı içmek Peru ve Bolivya'da serbest. Şili'de ise yasak. Sınırdan otobüste panik. Acaba yanımda poşet coca çayı kalmış mıdır diye... Şili - "Chile" Arjantin'in batısında, And Dağları ile Büyük Okyanus arasında kalan, kuzeyden güneye 4.300 km boyunca uzanan bir Güney Amerika ülkesi. Kuzeyinde Peru, kuzeydoğusunda Bolivya ve doğusunda Arjantin var.. Başkenti Santiago. İsmi Aymara dilinde "Dünyanın bitimi" anlamına gelen "chilli" kelimesinden gelmekte. Yüzölçümü 756.945 km² olan Şili; her ne kadar Güney Amerika kıtasının kuzey-güney doğrultusunda Antarktika'ya kadar uzanan bir ülke olsa da, ortalama genişliği sadece 180 km. Doğu-batı mesafesi çok az olmasına rağmen bu iki uç arasında çok fazla rakım farkı oluşmakta. Ülke ayrıca kuzeyden güneye çok farklı iklim, bitki

örtüsü ve coğrafi şekiller gösteriyor... Kuzeydeki çölü, Afrika'nın Sahara'sını, güneydeki kanalları Norveç kanallarını, Los Lagos'taki Osorno ve çevresi İsviçre Alplerini, Orta bölgeleri Akdeniz'i hatırlatmasıyla, ayrıca Patagonya'daki buzullarıyla, tam bir tezatlar ülkesi.

"Bolivya sınırından karayolu aracılığıyla Şili'ye geçtiğim anda sanki her şey değişti. Doğası, insanların görünüşü..."

Bu bölgede M.Ö. 13bin yıllarından itibaren yaşam varmış. Kuzey Şili İspanyollar tarafından fethedilmeden kısa süre öncesi ne kadar İnka Krallığı'na aitmiş. Orta ve Güney Şili'de ise Mapucheler yaşıyor. 1520 yılında dünyanın çevresini dolaşmak için yelken açan Ferdinand Magellan, kendi adıyla anılan Magellan Boğazı'nı geçerken ülkenin güney ucunu keşfetmiş. Avrupalıların tam manasıyla ilk yerleşimi, Pedro de Valdivia'nın 1541'de Santiago'yu kurması olmuş.. 1542'den itibaren de Şili, İspanyol Valiliği'nin bir parçası haline gelmiş. Şili, çok az miktarda altın ve gümüşe sahip olması ve bu toprakların ücra konumu sebebiyle İspanyol Krallığı için daha ziyade fazla önem verilmeyen bir koloni

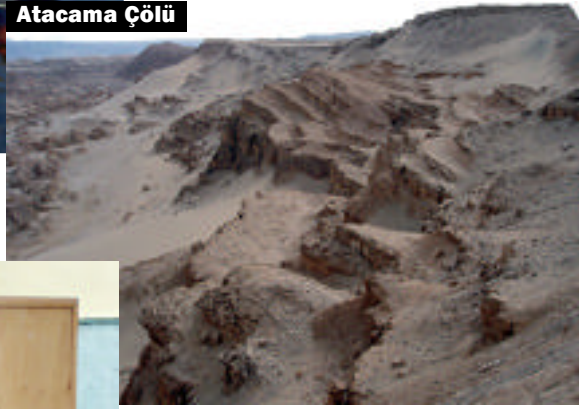
durumundaymış. Ayrıca Atacama Çölü, Peru'ya doğrudan ulaşım engel olduğundan, ülke çok daha sonra, diğer tarım ürünleri ve minerallerin devreye girmesiyle, İspanyollar tarafından önemli bir tedarik bölgesi haline gelmiş.

19. yüzyılda İspanya dışından Avrupalılar da Şili'ye göç etmişler... Bugün bu göçlerin izlerini ülkenin güney bölgelerinde, özellikle bazı şehir ve kasabalarda İsviçre ve Almanya etkisini çok

Atacama Çölü

Şili ismi Aymara dilinde "Dünyanın bitimi" anlamına gelen 'chili' kelimesinden gelmekte.

net görebiliyorsunuz. Şili'nin nüfusu yaklaşık 17 milyon. Nüfusun sadece %3'ü yerli halk... Geri kalanı İspanyollar, İtalyanlar ve Almanlardan oluşuyor. Okuma-yazma oranı % 95. Güney Amerika ülkeleri arasında refah düzeyi en yüksek ülke Şili. Ülkenin en önemli ihracat kaynakları yeraltı madenleri... Bakır üretiminde dünya birincisi, Lityum ise sadece Şili'de çıkıyormuş.

Santiago

Ülkenin politik ve kültürel merkezi... Hem Pasifik okyanusuna hem de dağlara yakınlığı kayak yaptıktan sonra kumsala gitme

Edebiyat dalında Nobel ödüllü Pablo Neruda'nın Valparaíso'daki evini ve müzesini görmeden olmaz.

imkânı veriyor. Museo de Santiago, Cementario General, Cerro Santa Lucia, Cerro San Cristobal ve La Chascona-Museo Neruda, başlıca görülmesi gereken yerlerin arasında.

Valparaíso

Valparaíso deniz kenarında inanılmaz sempatik bir şehir. Tepeler, tepelere çıkan asansörler ve ahşap evler diye tarif etmek mümkün Val Paraíso'yu. Bir de ille de

Pablo Neruda. Zaten Valparaíso'yu ziyaret etme nedenim edebiyat dalında Nobel ödüllü Pablo Neruda'nın evini ve müzesini görmektir. Gitmişken Valparaíso'nun 10 km kuzeyinde yer alan sahil kasabasını da mutlaka görün. Burası Şilililerin ana tatil destinasyonlarından ve plajlarıyla ünlü.

Atacama çölü

Şili'nin kuzeyinde yer alan dünyanın en kurak çölü. Yaklaşık 15 milyon yaşında olduğu kabul ediliyor. Uçsuz bucaksız kum tepeleri ve kum dağları.

Puerto Montt

Şili'nin güneyinde yer alan bu şehir ve hemen yakınındaki Puerto Varas, dağların göllerin ve ormanların arasında bir cennet. Oraya Şili demek biraz zor, çünkü gezerken Almanya'nın küçük şehirlerinden birindeymişim gibi hissettim. Patagonya'ya geçiş kapılarının biri.

Patagonya

Torres del Paine milli parkı mutlaka görülmesi gereken yerlerden. Ancak benim seyahat planım buna izin vermedi. Ucuna kadar gelip seyahate devam ettim. Zaten bu bölgeyi gezmek demek dağların arasında trekking yapmak demek. Tam bir doğa harikası.. ■

esrahek@gmail.com

“EN İYİ YENİ ÜRÜN” ÖDÜLLÜ KOROPLAST’TAN

GÜL GİBİ YENİLİK

2014 BrandSpark
Türkiye Araştırması'na göre
Koroplast Ev Gereçleri kategorisinde
ödül almaya hak kazanmıştır.

MÜZİK

Rina ALTARAS

Ölümün Tekildir

Ölüm tekildir. Aynen alıp götürdüğü "biricik" insanlar gibi. Bazı ölümler geride kalanlara biraz daha ağır gelir. Hani derler ya "Tanrım sıralı ölüm ihsan eyle" diye, işte o "sırasızlar" çok zorlar insanı, hele de ardında ebeveyn bırakırsa giden. İşte bu "sırasız" bir o kadar da "yetenekli"lerden biriydi

**VEDAT
KOSAL**

15 yıl
önce 44
yaşında,
en verimli
zamanında
kaybettiğimiz
bu değerli piyano
yorumcusu ve
müzikoloğu Vedat
Kosal'ı başta annesi
Renin Kosal olmak üzere
Yıldız Teknik Üniversitesi
adını verdiği VEKOM Müzik
Uygulama ve Araştırma
Merkezi ile yaşatarak onun
gidecek yeni nesillere
can vermeye çalışıyor.

H

er sene gerçekleştirilen anma töreninin yanı sıra, bu sene Yıldız Teknik Üniversitesi (YTÜ) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi işbirliğinde "Ulusal Vedat

Kosal Piyano Yarışması"nın da birincisi düzenlendi. Yarışmada birinci gelen Bilkent Üniversitesi'nden Can Bağdar Bilen, para ödülünün yanı sıra 3 Haziran 2015 tarihinde gerçekleşmiş olan anma töreninde resital vermeye hak kazanmıştı. Ancak kendisinin bu tarihte yurtdışında olması sebebiyle, anma töreninde İTÜ-MİAM öğretim üyesi Doç. Dr. Jerfi Aji "dans" kavramı üzerine kurguladığı resitalle, bizi zamanda ve mekânda bir yolculuğa çıkardı.

Resitalin ilk eseri tabii ki bir Bach partitadıydı. "Partita" önceleri İtalya'da 16. yüzyılda varyasyon formunda parçalara verilen bir isimdi. Bu terimin anlamı Bach ile değişti. Bach, partita ve süitlerinde farklı dans türlerini harmanlayarak kendisinin de belirttiği üzere "... müzikseverler için bestelenmiş ve onların ruhlarını ferahlatacak galanteries (nezaket)" enstrümantal bir tür yaratmış oldu.

Bir numaralı, BWV 825 (1725), partitanın ardından rota romantik İspanya'ya doğru kıvrıldı. Aji, Granados'un 12 halk dansından ikisini "Oriental" ve "Andaluza" seslendirirken, sıcak, mayhoş bir Endülüs rüzgârı salonu doldurdu. Bir konseri birlikte izleyip, dinleme şansına sahip olduğum değerli Devlet Sanatçımız Ayşegül Sarıca, yine bir Granados'un ardından "hiçbir şey yok ama ..." diye başlayıp bitiremediğim cümlemi "... ama her şey var" diyerek bitirmişti. Ve usta yorumcunun parmaklarından gene öyle oldu.

Ardından Akdeniz'in en batısından en doğusuna yol alırken, anavatanından A. Adnan Saygun'un "Meşeli", "Zeybek" ve "Halay" başlıklı danslardan oluşan "Anadolu'dan" süiti (1945) ile karşıladı Jerfi Aji dinleyiciyi. Saygun'un müzik dünyasını şekillendiren Fransa ise bir sonraki duraktı: Ravel'in Paris Konservatuarı'nda Gabriel Fauré'nin öğrencisiyken yazdığı "Pavane pour une infante défunte" (Vefat Etmiş Bir Prenses için Pavane - 1899). Pavane, 16. ve 17. yüzyıllarda, Avrupa saraylarında büyük ilgi gören, son derece ağır tempolu, haşmetli bir dans. Ravel, "eski zamanlarda İspanyol Sarayı'nda dans etmiş olabilecek bir prensesin [infanta] pavanını anımsatan" cümlesiyle tanımladığı bu eseri Prenses de Polignac'a adanmıştır.

Dans kavramı altında bir resital programının olmazsa olmazı tabii ki Brahms ve Macar danslarıdır. Jerfi Aji bir numaralı Macar Dansı'nı hak ettiği brilo ile yorumladıktan sonra yolculuğu Polonya'da Chopin'in "Andante Spianato et Grande Polonaise Brillante op 22" (1838) ile sona erdirdi. Chopin'in

Vedat Kosal'ın annesi Renin Kosal Jerfi Aji ile birlikte

zarafetini mazurka ve valsler yansıtırken, Polonezler haşmetli tempo ve ritimleriyle daha ziyade kahramanlık içeren ifadelerine tercüme olmuştur. Ancak Aji'nin hakkını vererek seslendirdiği bu eser, tüm Polonezler arasında piyanonun parlaklığını orkestranın görkemli sesi ile bir araya getiren tek örnektir.

Müzisyen yakını olmak zaman zaman zor olsa da inanılmaz bir ayrıcalıktır, yaşayan bilir. Renin Kosal'ın en keyifli anlarından biri de oğlu Vedat Kosal'dan Liszt'in "Liebestraum" başlıklı eserini dinlemekmiş. Aji, bis olarak çaldığı bu eser ile Vedat Kosal'ın anısını yakınlarının yüreklerinde, sevdikleri ve hiç kuşkusuz özlem duydukları tınlarla bir kez daha canlandırarak sahneden ayrıldı. ■

Yeni TREND girişimcilik

Kurumsal hayatta yönünü kaybeden ya da içi içine sığmayan fikirlerle dopdolu yeni nesil, artık 'girişimcilik hikayelerine' konu oluyor. Gün geçmeden yeni bir girişim projesine tanık oluyoruz. Yenilere tanık olurken yıllanmış projelerinde başarılı rakamlarını gözlemliyoruz. İlginç rakamlar ve inovatif projeler için düzenlenmiş bu yazım belki de bazı yaratıcılara ilham olur.

*Ütü bana
bakıyor
ben ütüye*

Eğer sürekli bu cümleleri sarf ediyorsanız siz hala Türkiye'nin online kuru temizleme sitesi ile çalışmamışsınız demektir.

Networkdry.com, altı ay gibi bir sürede İstanbul, Ankara, İzmir ve Kocaeli'de toplam 100 üye işyerine ulaşan, şimdiye kadar toplamda 41 bin parça kıyafetin kuru temizlemesini yapmış ve bu alanda bir boşluk olduğuna dair bir ışık yakalamış ve bunu da aldığı desteklerle daha ileri taşımayı başarmış. 5 saat içerisinde kıyafetlerinizi kapınızdan alıp en geç 24 saat içinde temiz ve ütülü şekilde teslim etme garantisi veren NetworkDry, aldığımız bilgilere göre Mart ayında GarantiPartners hızlandırma programına kabul edilmiş.

**BİR KENARA YAZMAYIN,
LİSTELEYİN!**

beLister, istediğiniz konuda listeler oluşturmanızı, kendi listelerinizi veya beğendiğiniz listeleri paylaşmanızı sağlayan ve listeler aracılığıyla farklı kullanıcıları buluşturan bir platformdur. Themagger.com'un kardeş kuruluşu olan markanın en az themagger kadar popüler olacağından şüphe duyulmuyor. beLister, kullanıcılarının yaptığı listelerde eksikliğini hissettiğiniz maddeleri onlara önermenizi, listelerinize önerilen maddeleri aynen ya da düzenleyerek listenize ekleyebileceğiniz bir liste tabanlı sosyal ağıdır. Paylaşmayı da esas bulan bu proje geçtiğimiz aylarda aktif edildi.

RAKAMLARLA AMERİKADANİSTE!

8 yıldan bu yana faaliyette olan **Amerikadaniste.com**, bu süre içerisinde gerçekleştirdiği faaliyetler ve bunların sayılarıyla ilgili bir infografik hazırladı. Infografikte şirketin ulaştığı rakamlar ve kullanıcıların özel tercihleriyle ilgili bilgiler yer alıyor. Infografiğe göre Amerikadaniste.com kullanarak bugüne kadar **147.829** kişi sipariş

Bu kişilere toplamda 1,3 milyon adet paket Amerikadaniste.com aracılığıyla ulaştırılmış. Sekiz yıllık süre içerisinde şirket **855.516** tane e-posta cevaplarken, **482.050** adet çağrı almış. Amerikadaniste.com üzerinden en fazla sipariş veren iller ise; *İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Gaziantep ve Trabzon* olmuş.

- 1 İçinizde hissetmedikçe yeni bir işe başlamayın.
- 2 Bir çıkış planı üzerine saplanmayın. Şirketinizi yüksek miktarda para karşılığında satma planları yapmanız normaldir ama sadece "satacağım milyoner olacağım" hayaliyle de yaşamayın.
- 3 'Satış her sorunu çözer' mantığını anlayın. Kuban'a göre son 30 yılda öğrendiği en önemli ders şudur; eğer bir şirket belli bir kitleye ulaşıyorsa başarılı bir ölçek yakalayacaktır. Kuban şunu söylüyor; 'Eğer satış yapabiliyorsanız başarılı olursunuz.'
- 4 Şirketinizde önemli bir role sahip olacak çalışanlarınıza cömertçe ödeme yapın. Kuban yazılarında şunu belirtiyor;
- 5 Başlangıçta maaş dışı harcamalar konusunda endişelenmeyin. Google'ın çalışanlarına yüksek kalitede yemek, masaj terapisi ve bisiklet gibi olanaklar sağlaması çok harika bir olay. Ama siz bir Google değilsiniz. Eğer sıfırdan bir şeyler kuruyorsanız kahve gibi bazı içecekleri ve atıştırmalıklar bulundurun. Paranızı daha önemli şeylere harcayın.
- 6 Açık ofisler kullanın.
- 7 Size daha rahat gelen teknolojileri kullanın.
- 8 Organizasyonlarınızı yüzeyel tutun. Kuban şunu belirtiyor; 'Eğer başlangıçta başka bir yöneticiye rapor veren bir yöneticiniz varsa başarısız olursunuz.'
- 9 Tarz oluşturmak için para savurmayın.
- 10 İşleri eğlenceli tutun. ■

Meksiko

Francis Alÿs ve Kardeşlik

Meksika'da Rufus Tamayo Müzesi'ndeki
"Relato de Una Negociación"
 (Bir Müzakere Hikâyesi) adlı sergide sanatçı
 Francis Alÿs insanların tüm farklılıklarına
 rağmen aslında kardeş olduklarını
 göstermeye çalışıyordu

Meksiko'daki Rufus Tamayo müzesinde sergilenen sanatçı Francis Alÿs'in "Relato de Una Negociación" (Bir Müzakere Hikâyesi) adlı sergisinin beni bu kadar etkileyebileceğini hiç düşünmezdim.

Aslında herkesin övgüyle söz ettiği antropoloji müzesine gitme gayesiyle çıkmıştım dışarı. Antropoloji müzesi Pazar günleri halka açık olduğundan oldukça kalabalıktı. Bilet gişesinin önündeki bir sanatsal protesto gözüme ilişti. Sonradan tarih hocası olduğunu öğrendiğim Angelica, elime bir broşür iliştiirirken, hükümetin ayrımcı öğretmen atama politikasını protesto eden 43 öğrencinin neredeyse bir yıldır

"kayıp" olduğunu anlattı. Göstericiler, devletten bu kişilerin ölü ya da diri nerede olduğunu açıklamaları için hesap sormaktaydılar.

"Bu müze benim de dahil olduğum BINAH araştırma kurumuna ait olduğu için burada protesto yapmamıza hala izin veriyorlar ama kimbilir yakında buna da karışırılar," dedi. "Kilise varlıklı kesimle bir oldu, laik eğitim sistemimizi özelleştirmeye çalışıyor. Okullarda çocuklar yine rahiplerin eline kalacak, zaten sağlık sistemini de özelleştirdiler..."

Yarım saat sohbet ettik. Türkiye'yi sordu. Yeni seçimlerden çıktığımızı, geleceğin henüz belirsiz olduğunu

söyledim. Tesadüf bu ya, aynı gün, 7 Haziran günü Meksika'da da yerel seçimler olmuştu. Ama ülkenin yarısı bile oy vermeye gitmemişti. Canım hiç antropoloji müzesi gezmek istemiyordu, rota değiştirip yolda gelirken önünden geçtiğim Tamayo müzesine doğru yürümeye başladım. Güncel birşeyler görmek ruh halime daha uygun olacaktı. Üstelik bir de karnım acıkmıştı. Biletimi alıp önce müzenin restoranında bir şeyler yemeye karar verdim. Restoran kalabalıktı, köpeklerini alıp parkta yürüyüşe çıkmış Meksikalılarla doluydu bütün masalar. Garson beni bar tipi bir masanın ortasına, iki çiftin arasına oturttu. Zaten başka da yer yoktu. Yemeğimi beklerken cebimden telefonumu çıkarıp kimmiş bu Francis Alÿs bir bakayım dedim. Belçika doğumlu Francis Alÿs neredeyse 30 senedir Meksiko şehrinde yaşıyor ve dünyanın bin bir köşesinde katıldığı sergi ve festivallerde Belçika'dan ziyade, kendi deyişiyle

Foto:
Alex
Wootton

FRANCIS ALYS:
RELATO DE UNA NEGOCIACIÓN
26 MAR. — 16 AGO. 2015
SUPERPOSICIONES:
ARTE LATINOAMERICANO EN COLECCIONES MEXICANAS
23 MAY. — 20 SEP. 2015
MUSEOTAMAYO.ORG

onu bir sanatçıya dönüştüren ülke, Meksika'yı temsil ediyor. İlk bakışta onu ilgilendiren konular, kullandığı malzemelerin çeşitleri kadar sınırsız gibi gelebilir ama o tam anlamıyla çağdaş bir sanatçı. "Tornado" adlı eseri için kendini defalarca kasırgaların arasına atmış, koskocaman bir buz kalıbını eriyene kadar Meksiko sokaklarında sürüklemiş bir performans sanatçısı. Meksiko'nun Amerika sınırındaki Juarez kentinin yıkık dökük sokaklarında aynalarla oynayan çocukların filmini çekmiş bir film yapımcısı, fotoğrafçı, ressam. Elimdeki minik ekrandan Allys hakkında bir şeyler okumaya çalışırken oturduğumdan beri nereli olduğumu çıkarmaya çalışan çift gözümünden kaçmamıştı. Senelerdir önce Amerika sonra İsrail'de yaşadığımdan karışık aksanımı çıkaramayan kişilerin bu türden bakışlarını sezmekte uzmanlaşmış sayılırım. Daha fazla dayanamayıp sordular "nerelisin?" diye. Türkiye'den geldiğimi, bir seneliğine Güney Amerika'da geziye çıktığımı, Meksikayı ne kadar beğendiğimi söyledim. Kumral, hafif toplu, güleç yüzlü, tahminimce 25-26 yaşlarındaydılar. "Siz kardeş misiniz?" diye sordum. "Hayır, benim kız arkadaşım," dedi çocuk. "Birbirinize benziyorsunuz. Herhalde uzun zamandır berabersiniz," diye kıvrır-

maya çalıştım.

Kız hızlıca birsey söyledi, sözcükleri yutarcasına, eli ağzında. Anlayamadım. "Efendim?" dedim.

Kız, erkek arkadaşına baktı, izin istemişçesine. Çocuk kafasını salladı, laf ağızdan çıkmıştı bir kere, ben de ne dediğini sökmüştüm artık. Yine de tekrarlasın istedim.

"Biz Yahudiyiz de o yüzden benzetmişsindir," dedi kız. Türkiye'ye ziyarete geldiğimde İsrail'de yaşadığımı söylemeye çekindiğim gibi onlar da benden çekinmişlerdi.

"Önemli değil, merak etmeyin, ben de Yahudi'yim," dedim. Konuyu kapatmak istedikleri belliydi, zaten hesaplarını ödemişler, kalkıyorlardı. Köpekleri peşlerinde gülümseyerek çıktılar restorandan.

Daha sonra Francis Allys'in eserlerini gezerken bu genç çiftle aramızda geçen kısa konuşmayı düşündüm ara ara. Allys insanların tüm farklılıklarına rağmen aslında kardeş olduklarını göstermeye çalışıyordu sanatıyla.

"Bazen yapmak bozmak ve bazen boz-

mak yapmaktır," adlı iki ekranlı video enstalasyonunda Afgan bir militan bir karede silahını yapıp bozarken diğer karede yine Afganistan'daki İngiliz bir asker kendi silahını benzer hareketlerle yapıp bozuyor. "Nehre gelmeden önce köprüyü aşma" adlı çalışmasında ise ellerinde terlikten yapılmış küçük kayıklarla Fas'lı ve İspanyol çocuklar uluslararası hudutları yok sayarak Cebel-ü-Tarik Boğazından birbirlerine doğru yüzmeye başlıyorlar. Fas'ı İspanya'dan ayıran sınırın sadece deniz sularından ibaret olduğunu gösterirken, Allys bir diğer metaforik köprüyü ise Küba ile Florida arasında kuruyor. İki ülkenin balıkçıları teknelerini yan yana dizerek kıyılarını birleştirmeye çalışırken sanatçı bu iki düşman ülke arasında sessiz bir iletişim kurmayı başarıyor.

Allys'i anladıkça restorandaki Meksika Yahudilerini rahatlatmak için söylediğim son cümleden pişman oldum. Keşke bıraksaydım beni korktukları şey zannetselerdi, ben de onlara aslında hiçbirimizin birbirimizden pek de farklı olmadığını söyleseydim. ■

İşini seven arkamda sıraya geçsin

Ailecek Tanrı'ya kafa karıştına mesajlar yolluyoruz. Ben işimde başarılı olma isteğimi dile getiriyorum, annem doğru düzgün para kazandığımı, çalışma saatleri belli rahat bir masa başı işi bulmamı diliyor, büyükannem ise hayırlı bir koca bulup rahat etmemin peşinde. Şimdi gerçek dünyaya dönecek olursak evet çok çalışıyorum, çok iyi kazanmıyorum, kalan zamanımda ek işler yapıyorum, çok yoruluyorum. Ama şunu söyleyebilirim ki ben işimi çok seviyorum.

Geçenlerde plaza ofislerinden birinde yeni tanıştığım 3-4 kişi ile

beraber oturuyorum. Ortama uyum sağlamak adına pek sesimi çıkarmamaya çalışıyorum. Monoton hayatlardan, hobisizlikten, zamansızlıktan, sıkılmışlıktan bahsetmeye başlayınca kendimi tutamadım. İlkın çocuk ve bekârlık durumunu sordum. Ne de olsa elmalar armutların, muzlar da karpuzların durumundan anlamaz. Aynı meyve familyasından mıyız onu anlayayım dedim. Aynıymışız.

Ben aşçılık yapmaya başladığımdan beri iki şeyin değerini çok iyi öğrendim. Birincisi zamanın değeri, ikincisi de paranın değeri.

Haftanın 5 günü 10-11 saat

çalışırken boş zamanlarımı nasıl çarçur ettiğimi, şimdi kazandığımın katlarını kazanırken maymun iştahlılıkla aldığım onca alet edevatı düşünüyorum da ipod'ların ilk jenerasyonundan son jenerasyon nanoya kadar nerdeyse hepsinden almıştım.

O kişilerle sohbetimde çokbilmişlik yapmamaya çalışarak haftanın 6 günü 14 saat çalışırken hobilere nasıl zaman ayrılabilceğini anlatmaya çalıştım. İdeal olanın sevdikleri bir iş bulmaları olduğunu, işi sevmiyorlarsa bile en azından iş ortamını sevmeleri gerektiğini, o da olmuyorsa çok zaman kaybetmeden iş değiştirmeleri gerektiğini 'bence' kalıbı ile anlattım. Halen başarılı olabilmek için bocaladığımı gördüklerinden kimse 'hayat sana güzel' diyemiyor tabii. Destekleri sağlam tutmak lazım. Zamanla füze misali bazı kapsüllerden ayrılabiliyorsunuz ama onlar daha az değerli oldukları için değil.

Birlikte zaman geçirmeyi sevdiğiniz insanlara zaman ayırın. Resim yapmayı mı denemek istiyorsunuz, bir kursa yazılın. Size en azından başlangıç noktası verecektir. Yaz için benim planlarımdan biri şehir bahçeciliğini öğrenmek. Zamanında annemin 'E artık bunu da yaşatırsın umarım' dediği kaktüsü bile yaşatamayan benim için büyük bir adım. Hepimiz içinde bulunduğumuz zamana ve koşullara göre değişiyoruz. Amaç özü sabit tutup, etrafında şekillenmek. Yemeklerde de aynı durum söz konusu. Öz fikri aynı tutup etrafında istediğiniz gibi oynayabilirsiniz. Renkler, dokular, tatlar hepsi oyun alanlarıdır. Domates suyunu kahve filtresinden süzerseniz şeffaf bir sıvı elde edersiniz. Nar ekşisi ile pişirdiğiniz veya marine ettiğiniz malzemeler siyaha yakın bir renk alacaktır. Çikolata mousse gibi yumuşak bir dokuyu ceviz veya bisküvi ile kıtır bir hale getirebilirsiniz. Acı ve tatlıyı çikolatada bir araya getirebilirsiniz. Şimdi benim sevdiğim bir kaç farklı tarifi paylaşıyorum.

Nar ekşili Şeftalili Kısır

- 2 bardak ince bulgur
- 2-3 bardak kaynar su
- 1 adet soğan
- 1 diş sarımsak
- 2 kırmızı biber
- ½ bağ nane
- 1 yemek kaşığı domates salçası
- 6 adet taze soğan
- 2 adet salatalık
- 2 adet domates
- 1 adet limon suyu
- ½ bardak zeytinyağı
- ½ bardak nar ekşisi
- 1 tatlı kaşığı tuz
- 1 adet şeftali

Hazırlanışı:

Bulgurları geniş bir tencerede yağsız bir şekilde hafifçe kavuralım. Bir kaptaki suyu ısıtalım.

Salçayı başka bir sos tenceresinde hafifçe az yağda kavurup üzerine ısıttığımız suyu da ekleyip karıştıralım.

Kavurduğumuz bulgurun üzerine salçalı suyu ekleyip kapağını kapatalım ki bulgurlar su ve buharı ile şişsin.

Salçayı kavurduğumuz tencereye yine az yağ atarak ince ince doğradığımız soğan, taze soğan ve sarımsağı kavuralım daha sonra başka kaba alarak soğutalım.

Diğer tüm malzemeleri küçük olacak şekilde doğrayın ve bulgurun içine karıştırın.

Tips and Tricks

- ✓ Nar ekşisi sos değil, orijinal nar ekşisi kullanın.
- ✓ Şeftalilerin de olgun olanlarını seçmeniz tavsiye olunur.

Avokadolu Çikolata Mousse

- 2 büyük avokado
- ½ bardak kakao
- 1 vanilya çubuğu
- 1 tutam tarçın
- ¾ bardak yulaf

Hazırlanışı:

Avokadoları soyup, vanilyaları ortadan ikiye ayırıp özütünü çıkarın. Ardından tüm malzemeleri el blenderi ile çekerek birleştirin.

Tips and Tricks

- ✓ Eğer bitter çikolata değil de sütlü seviyorsanız, ¼ bardak süt ve ¼ bardak kremayı karıştırmaya ekleyebilirsiniz.
- ✓ Şeker fazla geldiyse, kakaoyu şekerless olarak dışarıdan şeker ekleyebilirsiniz.

Muzlu Unsuz Muffin

- 3 yemek kaşığı keten tohumu (mikserden geçirilip kırılmış)
- 3 yemek kaşığı su
- 2 adet hafifçe çürümeye yüz tutmuş muz
- 2 yemek kaşığı pekmez
- ½ çay kaşığı karbonat

Hazırlanışı:

İlk olarak 1 yemek kaşığı kırık keten tohumunu 3 yemek kaşığı su ile kenarda yaklaşık 5 dakika bekletin. Keten tohumunun suyu yoğunlaştırması gerekiyor. Karıştırmanıza gerek yok sadece bekleyin. 190 dereceye fırını ayarlayın. Muffin kabınızı da hafifçe yağlayarak bekletin.

Malzemelerin tamamını mikserde krem haline gelinceye kadar yüksek hızda çalıştırın. Malzemeleri muffin kaplarının 2/3'üne kadar doldurun ki şişince taşmasın.

15 dakika kadar pişirin. Piştiğini şu şekilde anlayabilirsiniz: üstü ktır, içine de kürdan soktuğunuz zaman çıktığında temiz üzerinde bir şey kalmamalı. Kapların içinden çıkarmadan yaklaşık 10 dakika soğumaya bırakın. ■

Tips and Tricks

- ✓ Pekmez yerine tatlandırıcı olarak bal veya keçiyoynuzu pekmezi gibi farklı pekmezler ekleyebilirsiniz.
- ✓ Ek malzemeler olarak vanilya özünü ve tarçın ekleyebilirsiniz.
- ✓ Eğer mikseriniz yoksa yulaflı un şeklinde alabilir, muz ve geriye kalan malzemeleri de ezerek karıştırabilirsiniz.

YALNIZ DEĞİLSİNİZ, DESTEK VAR!
yayınlari

Akilah'dan Fİ, Çİ, Pİ serisinin son kitabı!

Şimdi itiraf ediyorum: Sana tuzaklar kurdum.

Adlarını Fi ve Çi koydum, çünkü çaresizdim,
sana bu manzarayı mutlaka göstermeliydim,
seni mutlaka Pi'ye götürmeliydim!

π

Sorgulanmamış, analiz edilmemiş bir yaşam hiç yaşanmamıştır.

DESTEK
yayınlari

STİL

Aslıhan IŞIN

5 Temmuz 1946'da, modacı Louis Reard, bikiniyi ilk kez Paris'te bir gösteriyle tanıttı. Model adını, Amerika'nın nükleer denemeler yaptığı yer olan Güney Pasifik'teki mercan adalarından biri, Bikini Atolu'nden alıyordu. Bütün dünyayı kasıp kavuran bu iki parçalı mayonun modası sektörü kökten değiştirecekti.

Plaj
modası1-2

Bikini

Louis Reard, annesinin iç giyim atölyesini çalıştıran Fransız bir mühendisti. Aslında ondan önce yine Fransız bir modacı olan

Jacques Heim, adına "Atom" dediği küçük bir mayo tasarlamıştı. Ancak dönemin tabularından biri olan göbek deliğini açıkta bırakmaya cesaret edemedi. Reard ise, Heim'in yapamadığını yaptı ve cesurca mayoyu ikiye ayırdı. Mayoyu ikiye bölüp bikiniyi yaratan Reard'ı şimdi daha büyük bir iş bekliyordu. Onu dünyaya tanıtmak, ki dönem hatırı sayılır derecede muhafazakardı. Pek çok model bir skandala konu olmaktan korktuğu için Reard'ın teklifini geri çevirdi. Casino de Paris'de çalışan dansçı bir kız dışında... Louis Reard, Paris'in ünlü havuzu Piscine Deligny'de 5 Temmuz 1946'da bir basın toplantısı düzenledi. Havuz başında Micheline Bernardini isimli model ile kameraların karşısına çıkıp "Le Bikini" adını verdiği yeni, iki parça mayosunu tanıttı. Bikini o günlerde çok iyi bilinen bir isimdi.

Louis Reard'ın tasarladığı ilk bikini

Çünkü Amerika Birleşik Devletleri Güney Pasifik'teki Bikini Atolu'nde deneme amaçlı atom bombası patlatmıştı ve dünyanın gündeminde bu olay vardı. Öte yandan, Kelly Killoren Bensimon'un 1940'larda yazdığı The Bikini Book'ta anlattığı üzere, o zamanlar çekici kadınlar "bomba", "atom" gibi isimlerle anılıyordu. Ama 5 Temmuz'dan itibaren uzunca bir süre, dünya atom bombasını bir kenara bırakacak ve bikiniyi konuşacaktı.

Micheline Bernardini'nin giydiği ilk bikini gazete desenliydi. Pamuklu kumaştan dikilmişti. Ve ona 50 bin evlenme teklifi ile sayıyla ifade edilemeyecek bir ün getirmişti. Reard ise bikiniyi tanıtırken, "dünyanın en küçük yüzme kıyafetinden daha da küçük" diye tanımlayarak Heim'in "Atom" mayosuna

gönderme yapacaktı. Bikiniyi 5 Temmuz 1946'da tanıtıldığı günden sonra plajlarda pek gören olmadı. Dönemin tutucu çevreleri bu mayoyu ahlakla bağdaştıramamıştı. Olay kiliseye kadar gidince, bikini Fransa dışında, İtalya, İspanya, Portekiz, Amerika ve daha pek çok ülkede yasaklandı. Dünyada hiçbir model bikini giyemedi ve bikini karıştı demeçler verdi.

VE TANRI KADINI YARATTI

1950 yılında Fransa'da bikini giyiliyordu. Ancak diğer ülkelerdeki modeller ile sinema oyuncularını bikiniyle sadece poz verebiliyordu. Özellikle Marilyn Monroe ve Rita Hayworth'ın gazete ve dergi sayfalarını süsleyen cesur pozları bile yasağı delemeydi. En sonunda, yine bir Fransız, 1956 yılında, bu defa sinemada bikini bombasını patlattı. Brigitte Bardot, "Ve Tanrı Kadını Yarattı" filmindeki performansı ile

Jacques Heim, 'Atom' adını verdiği bikini

Micheline Bernardini gazete desenli bikinisiyle

dünyayı yerinden oynattı. Filmin ardından bikininin yasaklandığı tüm ülkelerde yıldızlar cesaretini topladı. 1957 yılında, Jayne Mansfield, Life Dergisi'ne bikinisiyle kapak oldu. Yine aynı yıl Sports Illustrated Dergisi, "Birkaç yıl öncesine kadar kibar kızların bikini giyebileceği hayal bile edilemezdi" diye yazmıştı.

Ursula Andress,
1962,
Dr. No filmi

Brigitte Bardot,
'Ve Tanrı Kadını Yarattı' filminde

Brian Hyland'ın "Itsy Bitsy Teenie Weenie Yellow Polka Dot Bikini" şarkısı 1960 yılında her köşede çaldıkça bikini artık Amerika'da bile günlük yaşama girmişti. 1962 yılında Ursula Andress, James Bond filmi "Dr. No"ya beyaz bikinisıyla damgasını vurdu.

1960'lar cüretkâr yıllardı. Rudi Gernrich üstsüz bir model olan monokiniyi ortaya çıkardı. 1970'lerde Brezilya'da "Tanga" bikini ortaya çıktı. Artık tartışma konusu, kimin bikini giyebileceği değil, kimin tanga giyebileceğiydi. 1970'lerde ayrıca, 1950'lerin büyük göğüs modasına inat, sutyensiz giyim modaydı; kadınlar küçük göğüslerinden rahatsız olmadı. Çekilen ilk bikini fotoğraflarında mankenlerin hemen hepsi karınlarını içeri çekmiş olarak poz vermişlerdi. Ancak 1970'lerden itibaren bikini fotoğraflarında Cherly Tiegs gibi atletik vücutlu mankenler tercih edildi. Nihayetinde

Jane Mansfield

Hot Pants stilli bikini

'Rio' kesimli bikini

1980'lere gelindiğinde, kadınlar için asrın buluşlarından biri olan silikon icat edildi. Ve 1984 yılında bikininin yaratıcısı Reard öldüğünde, bikini artık silikonlu, silikonsuz bütün kadınların plaj kostümü haline gelmişti. Ameliyat olmak istemeyenler için 1990'larda silikon destekli, balenli bikiniler yaratıldı. Çeşit çeşit alt parça modeller üretildi: "Rio-cut", "hot pants" ... Ve 2000'li yıllarda sonsuz seçenekler içinden her kadın kendisi için bir bikini seçiyor. Ayrıca halen plajlar çok popüler... ■

Monokini

Geçen ay, Amos Guttman ile bir 'Mayınlı Bölge'ye girdik ve 'İsrail Eşcinsel Sinemasını' inceledik. Bu sayıda İsrail'in orta ve yeni kuşağından önemli sinemacılara odaklanacağız.

Rafi Bukai

Sinema eğitimini Tel Aviv Üniversitesi'nde alan *Rafi Bukai*'nin (d.1957) çocukluğunun büyük bölümü, ailesinin sahibi olduğu sinemada geçmiş. Yazıp yönettiği ilk film "*Avanti Popolo*" (1986), savaşın anlamsızlığı üzerine zeki ve eğlenceli bir yergi. 1967'de, Altı Gün Savaşı bittiğinde Sina çölünde mahsur kalan, tek amaçları biraz su bulup Süveyş Kanalına ulaşmak olan iki Mısırlı asker, bu sürreel ve komik odisea boyunca, devriye gezen İsrailli askerler dâhil pek çok insanla karşılaşırlar. Sonunda "düşmanlar", hiç bir tarafın bir kelimesini bile anlamadığı devrimci İtalyan şarkısı "avanti popolo"yu birlikte söylerler. İkinci filmi "*Marco Polo: Haperek Ha'aharon / Marco Polo: Kayıp*

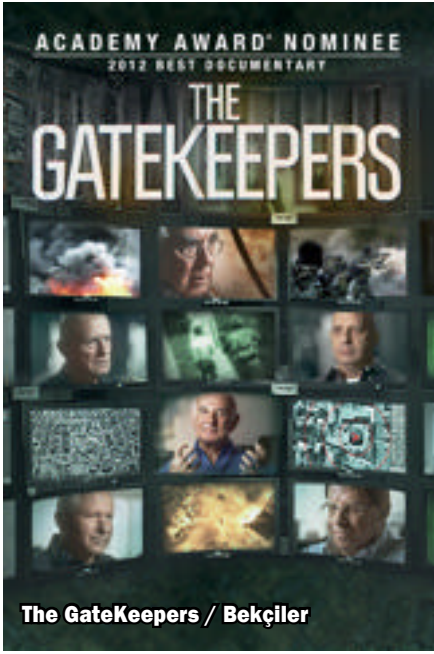

Bölüm"de (1996) Bukai, Venedik-Cenova savaşı sırasında enkizisyon tarafından dinsizlikle suçlanan Venedikli *Marco Polo*'nun yaşadıklarını anlatır. Aslında bu hukuki bir kumpastır; amacı, enkizisyonun elde edeceği itiraf sayesinde papalığın İpek Yolunu Venediklilere yasaklamasıdır... Yetenekli yazar-yönetmen Bukai, 2003'de üç bölümlü "*Mabatim, İsrail 2002 / Anlar, İsrail 2002*" (2002) filminin "*Ze HaMatzav*" bölümünü tamamladıktan kısa bir süre sonra, 47 yaşında kansere yenik düşer.

Dror Moreh

Görüntü yönetmenliğinden belgesel sinemaya geçen 1961 doğumlu *Dror Moreh*'in ilk filmi "*Sharon*" (2008), eski İsrail Başbakanlarından *Ariel Sharon*'la ilgili bir belgeseldir. Çiftçilik yapacağına askerliği seçen, yerleşimci politikaların destekçisi Sharon, kısa zamanda orduda yükselerek savunma bakanı olmuş, Lübnan İç Savaşı sırasında Sabra ve Şatilla mülteci kamplarında Filistinlilerin Hristiyan Falanjistler tarafından katledilmesinde sorumluluğu tartışılmaya başlanınca görevinden ayrılarak siyasete atılmıştır. Moreh, İsrail Başbakanlığına kadar yükselen, film çekildiğinde geçirmiş olduğu kalp krizi sonrası 2006'dan beri komada olan bu sağcı politikacıya fazla hoşgörüyle yaklaştığı için eleştirilmiştir.

The Gatekeepers / Bekçiler

İkinci belgeseli “*The Gatekeepers / Bekçiler*” (2012), İsrail Güvenlik Teşkilâtı Shin Bet’in iç yüzünü anlatmaktadır. Filmin en ilgi çekici yanı, teşkilâtı farklı zamanlarda yönetmiş olan insanların, ülke güvenliğini için yapıları kayıtsız şartsız savunacaklarına yükümlülüklerini yerine getirirken Filistinlilerde uyandırdıkları kızgınlık ve isyan duygusunu içtenlikle kabullenmeleridir: “*Daha fazla güvenlik amaçlıyorduk, daha fazla terör yarattık*”. Katılımcılar, İsrail yönetiminin vizyon sahibi olmadığını, bitmez tükenmez yıpratıcı bir mücadeleyi devam ettirmenin anlamsızlığını da vurgulamışlardır: “*Bütün çatışmaları kazandığımızın ama savaşı kaybetmekte olduğumuzun farkında değiliz*” (Ami Ayalon 1996-2000 arası Shin Bet Başkanı)

Samuel (Shmuel) Maoz

1962’de Tel Aviv’de doğan Samuel (Shmuel) Maoz 20 yaşındayken, 1982 Savaşı sırasında Lübnan’a giren ilk tankların birinde topçu olarak görevde bulundu. Savaş sonrasında Beit Zvi’de görüntü yönetmenliği eğitimi alan Maoz, bir süre sinema ve televizyonda belgesel yönetmenliği ve/ yapımcılığı yaptı. 25 yıl boyunca savaşta yaşadıklarının üstesinden gelmeye çalışan Maoz, yazıp yönettiği ilk kurmaca film “*Levanon / Lübnan*”da (2007) savaşın ilk günlerinde bir Lübnan köyünde konuşlanmış olan tankta yaşadıklarını sinemalaştırdı. Kısa bir başlangıç sekansı ve final görüntüleri dışında tamamı tankın için-

Levanon / Lübnan

de geçen filmde, ekibi oluşturan 19-20 yaşlarındaki dört yeniyetme askerin gördükleri ve duydukları korkunç ötesi dış dünya, sadece tankın periskop benzeri dürbününden algılan-

maktadır. Tank, “*Alien*”in ürkünç uzay gemisi gibi, metalle etin kaynaştığı, hırıldayan, inilleyen, terleyen, zemini yağ ve çiş içinde bir canavardır. Arada bir, üst kapağı açıldığında, o ürkünç dış dünya tankın içine sızmaya çalışmaktadır: Durmaksızın emirler yağdıran sert subay, müttefik gibi görünüp, her iki tarafa da ihanet edebilecek tıynetle kana susamış Falanjistler, ölmüş bir İsrailli askerin kanlı bedeni ve de bir Suriyeli esir... Maoz, bu apokaliptik ortamda bile insanlığın varolabildiğini İsrailli askerlerden birinin çok sıkışmış olan elleri kelepçeli esiri “işettiği” müthiş etkileyici bir sekansla göstermektedir...

Ari Folman

Yönetmen, senaryo yazarı, film müziği bestecisi Ari Folman (d.1963), Lodz gettosunda evlendiklerinin ertesi günü Auschwitz’e gönderilen, Holokost kurtulanı bir çiftin çocuğu olarak Hayfa’da doğdu. Tel Aviv’de beraber yaşadığı eşi Anat Asulin de yönetmen.

Folman, sinemaya belgesel yapımcısı olarak başladı. Ori Sivan ile yönettiği kısa film “*Sha’anan Si*” (1991) ile birlikte çektikleri ilk uzun metraj “*Clara Hakedosha / Azize Clara*” (1996) çok sayıda ödül kazandı.

Tek başına yazıp yönettiği “*Made in Israel*”in (2001) ardından uzunca bir süre İsrail televizyonunda senaryo yazarlığı yaptı.

19 yaşındayken İsrail Ordusunda piyade olarak 1982 Lübnan Savaşı’na katılmış olan Folman, Hıristiyan

Falanjistlerin Sabra ve Şatilla mülteci kamplarında gerçekleştirdikleri katliama şahit oldu. 2008’de yazıp yönettiği, 20’den fazla uluslararası ödül kazanmış olan animasyon belgeseli “Vals Im Bashir / Beşir’le Vals” o dönemde yaşadıklarına etkileyici ve kişisel bir bakış getiriyor. “Beşir’le Vals”, sinema tarihinin en iyi kısa filmi olabilecek bir kâbus bölümüyle başlar. Hemen ardından bu sekansın, Folman’ın 2006’da karşılaştığı askerlik arkadaşının Lübnan savaşından beri devamlı gördüğü karabasan olduğu anlaşılır. Şaşkınlıkla, savaşta yaşadıklarını neredeyse hiç hatırlamadığını farkedene Folman, gece, yarı düş yarı hayal olarak, Beyrut sahilinde, havada uçan işaret fişeklerinin ışığında diğer askerlerle birlikte yüzdüğünü görür. Anıların-daki boşluğa ulaşabilmek için, bir terapistten de destek alarak olayları yaşayanlarla görüşmeye başlayan Folman zamanla, mülteci kamplarını kuşatan ve işaret fişekleri ateşleyerek içerideki katliama ışık tutan “ikinci ya da üçüncü halka”da görev yaptığını hatırlar. Hafızasındaki amnezik kopukluk, desteklemiş olduğu için katliamı gerçekleştirenler kadar suçlu olduğunu hisseden bir yeniyetmenin, bu travmatik olaya ait anılara set

çekerek ruhsal bunalımdan korunma mekanizmasıdır...

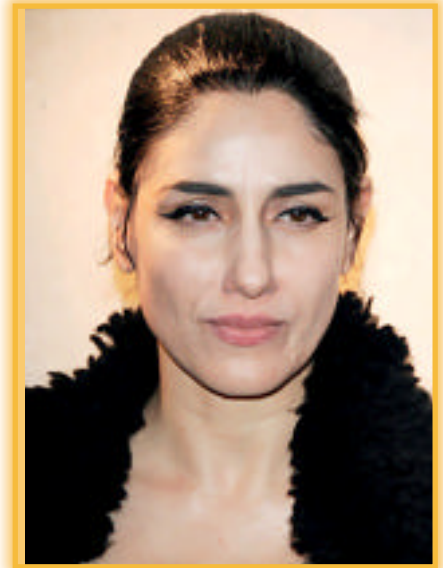
Stanislaw Lem’in, cennete dönüşmüş gibi görünen bir dünyada gerçeğin hayal katmanları arasında kaybolduğu, kimyasal uyarıcılarla her türlü ruh haline sokulabilen insanların, yeryüzü cennetinde değil, “demokrasi”nin egemenliği altında yaşadığı karanlık bir geleceğin tablosunu çizdiği “Gelecekbilim Kongresi”ni, 2013’de kurmacaya dönen Folman, “The Conress / Kongre” adıyla sinemaya uyarlar. Filmde gerçek dünya, kurmacalaştırılmış Robin Wright’ın sorunlu bir aktrisi canlandığı gerçek oyuncularla, kimyasalların yarattığı hayal dünyası ise animasyonla verilmektedir. Avrupa Film Ödülünü kazanmış olan bu özel ve benzersiz filmde de, aynen “Beşir’le Vals”de olduğu gibi, gerçek karakterlerin animasyon karşılıkları müthiş bir benzerlikle çizilmiştir. Folman hâlen birkaç yıl sürecek olan “Anna Frank’ın hâtıra defteri”nin animasyon film projesi üzerinde çalışmaktadır. Bu çalışma için Anne Frank Fonds Basel, kurulduğundan beri ilk kez, bir yönetmen/ yapımçı ikilisine bütün arşivlerine erişim izni vermiştir.

Ronit Elkabetz

1964’de Beersheba’da Fas göçmeni dindar bir ailenin çocuğu olarak doğan Ronit Elkabetz, ilk meslek olarak modelliği seçmiş ve oyunculuk eğitimi almamış olmasına karşın İsrail’in en ünlü kadın oyuncularından biri olmuştur. 1990’da başladığı oyunculuk kariyerinde çok sayıda ödül kazandıktan sonra 1997’de Ariane Mnouchkine’in Théâtre du Soleil’inde eğitim almak için, öğrenim süresince

hayatını garsonluk yaparak kazandığı Paris’e yerleşmiştir.

Halen hem İsrail’de hem Fransa’da film çeken, yaşamını Paris ve Tel Aviv’de sürdüren oyuncu-yönetmen Ronit Elkabetz, 1973 doğumlu erkek kardeşi Shlomi Elkabetz’le birlikte, İsrail’in Sefarad dindar kesimlerinde hâlen sürmekte olan inanç diktasına ve böyle bir ortamda bir kadının gönlüne göre yaşamasının güçlüklerine odaklanan, annelerinin özyaşamından esinlendikleri bir üçleme yazıp yönetmiştir.

Üçlemenin 1979’da Hayfa’da geçen ilk bölümü “Ve’Lakhta Lehe Isha / Bir Kadın Almak” (2004), eviyle işi arasında gidip gelirken çocuk büyüttmeye çalışan, en basit tartışmayı bile büyük bir kavgaya dönüştüren dindar ve ilgisiz kocasına artık tahammül edemeyen, Fas göçmeni Viviane’in çaresiz ve mutsuz yaşamını anlatır. Üç yıl önce tanıyıp sevmiş olduğu Albert’in gelişi bile, sevginin bittiği bu evde kalmak istemeyen kadının,

Geth

Shiva / 7 Gün

ağabeylerinin kocasını terk etmemesi için yaptıkları baskıya boyun eğmesini engelleyemeyecektir.

Körfez Savaşının az öncesinde geçen "Shiva / 7 Gün"de (2008) kardeşlerden birini kaybetmiş olan ailenin tamamı, 7 gün boyunca ölenin evinde oturmayı gerektiren Yahudi geleneği uyarınca aynı çatı altında toplanmıştır. Bu kapalı ortamda aile fertleri arasındaki bütün anlaşmazlıklar, bütün çatışmalar su yüzüne çıkarken, artık kocasından ayrı yaşayan Viviane da ailenin örtülü kapaklı saldırılarına, imâlarına ve kindarlığına maruz kalacaktır.

Viviane'ın özgürlüğe kavuşması için vermek zorunda kalacağı hukukî mücadele, üçlemenin son filmi "Geth / Geth, Viviane Anselem'in Davası"nın (2014) konusudur.

Daha önce de belirtmiş olduğum gibi, Laik bir devlet olarak kurulan, hukuk sistemini Batının seküler kanunlarını örnek alarak oluşturan İsrail, evlilik ve boşanma gibi medenî hukuka giren konuları cemaatlerin dini kurullarına bırakmıştır. Kayıtlı nüfusunun %20'si Müslüman olan, Yahudilikte de boşanmanın her iki tarafın rızasıyla çok kolay olduğunu düşünen kanun koyucular, uygulamanın özellikle erkek egemen muhafazakâr toplumlarda nasıl çağ dışı bir insanlık suçuna dönüşebileceğini düşünmemişlerdir. "Geth"i (boşanma ilâmı) alabilmek için dini mahkeme kararı gerektiğinden, kocanın gelememesi ya da boşanmayı reddetmesiyle yıllarca ileri tarihlere atılan duruşma sürecinde Viviane, kendisine tepeden bakan üç din adamına evini neden terk ettiğini bir suçluymuş gibi anlatmak zorunda kalacak, açıktan açığa dindar kocadan yana olduğu belli

Hatuna Meuheret / Geç Evlilik

haham/hâkimlerle kıyasıya mücadele etmeye mecbur olacaktır. Artık ölmüş bir ilişkinin bir türlü son nefesini veremediği bu son filmde olsun, üçlemenin ilk iki bölümünde olsun, savaş sonrası İtalyan oyuncularını ve özellikle Anna Magnani'yi anımsatan Ronit Elkabetz (Viviane), ölçülü yorumuyla İsrail'in en iyi kadın oyuncularından biri olduğunu bir kez daha göstermektedir

Dover Koshashvili

Gürcü kökenli yazar yönetmen Dover Koshashvili'nin (d.1966) ilk filmi "Hatuna Meuheret / Geç Evlilik" (2001), 30 yaşlarında yakışıklı ve zeki Zaza'nın, Gürcü usulü iyi bir evlilik için anne ve babasının, iyi aileden, güzel, tercihan varlıklı ve mutlaka bâkire bir gelin arayışlarının diğer yandan da Zaza'nın, hayatının aşkı olan çocuklu bekâr annesi geleneklerine düşkün ailesiyle bir türlü tanıştıramayışının traji-komik öyküsüdür.

"Matana MiShamayim / Gökten Gelen Armağan", havaalanında yükçülük

yapan birkaç arkadaşın, tarifeli uçşla gelecek olan kargodaki elmasları çalma girişimini anlatır. Uçak iner inmez kargoyla ilk onlar temas edeceğinden, doğal olarak baş şüpheli sayılmamak için, suçu üstlenip onların yerine hapse girecek iki salak bulurlar...

Koshashvili, Amerikan sermayesiyle

**Matana MiShamayim
Gökten Gelen Armağan**

Karadeniz kıyısında çektiği, ünlü yazarın sinemada yapılmış en başarılı uyarlamalarından "Anton Chekov's The Duel / Anton Çehov'un Düellosu" (2010) filminde, yasa dışı ilişki yaşadığı evli kadını kocasını terk etmeye razı eden, arada kadından sıkıldığı için bırakmaya çalışan sorumsuz ve beş parasız Laevsky'nin, saçma sapan ama kaçınılmaz bir düelloya mecbur kalışını, olağanüstü bir oyuncu kadrosu eşliğinde mükemmel bir sinema diliyle anlatmaktadır.

Aynı yıl ülkesinde çektiği, İsrail'e göçün zirve yaptığı yıllarda geçen "Hitganvut Yehidim / Sızma" (2010), Aşkenaz Yahudiler, Avrupa'dan ve Kuzey Afrikadan yeni göç edenler, soykırımdan kurtulanlar, dindarlar ve sekülerlerden oluşan, tüm bireylerin bedensel olarak yetersiz ya da engelli olduğu bir müfrezede, statü, kimlik ve özgürlük için verilen kıyasıya mücadelenin hikâyesidir. Son filmi "Revaka Plus" (2012), ne yalnız yaşamaya, ne de bir erkekle beraber olmaya tahammülü olmayan bir kadının hikâyesidir.

Rama Burshtein

1967'de New York'da doğan, 1 yaşındayken ailesiyle birlikte İsrail'e yerleşen Rama Burshtein, Kudüs'te Sam Spiegel Sinema ve Televizyon okulu mezunudur. 25 yaşındayken ultra-ortodoks Hasidik cemaate katılan Burshtein, evli ve dört çocuk annesidir. İlk filmi "Lemale et ha'halal / Boşluğu Doldurmak" (2012), bizim de pek yabancı olmadığı bir öy-

Anton Chekov's The Duel / Anton Çehov'un Düellosu

Lemale et ha'halal / Boşluğu Doldurmak

küyü, genç Shira'nın, doğum yapan ablasının ölümünden sonra eniştesiyle evlendirilmesinin hikâyesini anlatır. Tecrit edilmiş, seküler televizyon programlarını izlemenin bile yasaklanmış olduğu bir toplumdan

böyle bir filmin çıkmış olaması ilk başta şaşırtıcı gelse de, dışa kapalı bir topluluğu, çok sağlam bir sinema diliyle içeriden, neredeyse belgesel gibi anlatan filmin, satır aralarında gizlediği mesaj okunduğunda nedeni anlaşılabilir. Damadı yeni doğan bebeğiyle yurt dışında bir eş arayışına çıkarsa torununu bir daha hiç göremeyeceğinden kaygılanan annesinin hatırı için, seküler bakış açısının kadını aşağıladığı için karşı çıktığı bu geleneğe önceleri direnen Shira, evliliği kabul ettikten bir süre sonra "gerçek" mutluluğu bulduğunu fark edecektir... İyi sinema ama kanımca yanlış mesaj.

Gur Bentwich

Tel Aviv Üniversitesi'nde film eğitimi alan Gur Bentwich'in (d.1964) düşük bütçeli bir bilim-kurgu olan ilk filmi "Ha-Kochav Hakachol / Mavi Gezegen" (1995), çalınan sırt çantasını gerçeküs-

Etgar Keret What Animal R U? / Edgar Keret, Sen Ne Biçim Bir Hayvansın?

tü bir Orta Doğu'nun yollarında arayan bir adamın serüveni. Film, ülkede kült'e dönüşmüş, 7 yıl boyunca ara vermeden İsrail Sinemateği'nde gece yarısı seansında gösterilmiştir. Benwitch'in sinemaya düşsel ortamlarda sürreel bakışı, arkadaşı *Edgar Keret*'in bir öyküsünden birlikte uyarladıkları "*Mashehu Totali / Kusursuz Aşk*"da (2000) devam edecek, kusursuz aşk iksirini keşfedip aynı kadına âşık olan üç arkadaş, yıllar sonra âşık oldukları kadını hapisten kurtarmak için biraraya gelecektir... *Keret*'in bir kitabının ABD'deki tanıtım turunu izlediği "*Etgar Keret What Animal R U? Edgar Keret, Sen Ne Biçim BİR Hayvansın?* (2012) adlı belgeselin ardından *Bentwich*, ayrıldığı kız arkadaşını yeniden tavlama

Wristcutters / Bilekkesenler

Meduzot / Deniz Anaları

ve şehre küçük de olsa bir yeşil alan kazandırmak için tırmandığı ağaçtan inmeyen bir adamın öyküsünü "*Laredet meha-Etz / Yanlış Ağacın Üzerinde*" (2013) adlı güldürüde anlatmıştır.

Etgar Keret – Shira Geffen

1967 yılında Tel Aviv'de doğan, fantastikle gerçeklik arasında gidip gelen insancıl ve duygusal öyküleriyle tanınan, yazdığı hikâyelerden uyarlanan "*Mashehu Totali*" (2000), "*Wristcutters / Bilekkesenler*" (2006) ve "*\$9.99*" (2008) gibi filmlerin senaryolarına da katkıda bulunmuş olan *Etgar Keret*, yazar, yönetmen, oyuncu eşi *Shira Geffen*'le üç farklı kadının kesişen öyküleri üzerinden modern İsrail yaşamının beklenmedik portresi "*Meduzot / Deniz Anaları*" (2007) filmini yönetmiştir. "*Meduzot*"un senaryosunu da yazmış olan *Shira Geffen*'in (d.1971) 2014'de

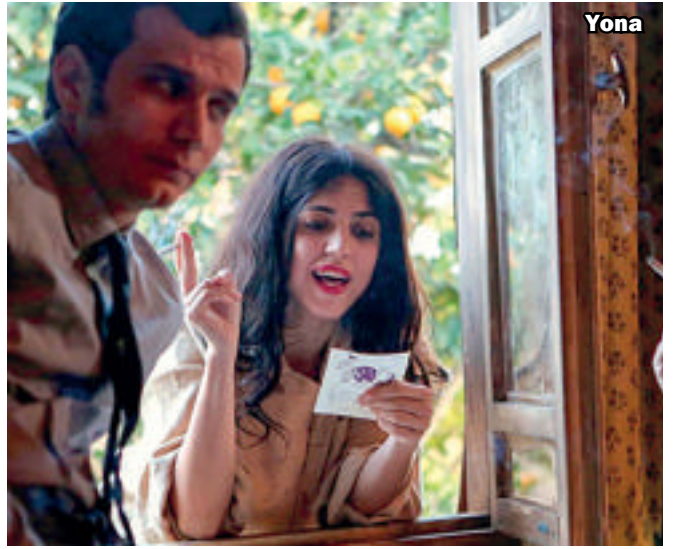
yazıp yönettiği "*Boreg*", kendi dünyalarına hapsolmuş biri İsrailli diğeri Filistinli iki kadının, denetleme noktasındaki bir karışıklık sonucunda sınırın iki farklı tarafında diğerrinin hayatını yaşamak zorunda kalışlarını öyküsüdür.

Hearat Shulayim / Dipnot

Yona

Joseph (Yossi) Cedar

1968'de New York'da doğan, 6 yaşındayken ailece yerleştikleri Kudüs yakınlarında Bayit VeGan'da büyüyen Joseph (Yossi) Cedar, Yeşiva lisesini bitirdikten sonra askerliğini paraşütçü olarak yaptı, Kudüs İbrani Üniversitesi'nde felsefe ve tiyatro tarihinden mezun olduktan sonra New York Üniversitesi'nde sinema eğitimi aldı. Ülkeye döndüğünde ilk filmi "Ha-hesder / Lütf Zamanı"nın (2000) senaryosunu yazmak için iki yıl boyunca Dolev yerleşim bölgesinde yaşadı. Batı Şeria'da politika, inanç ve aşk konularının iç içe geçtiği bu biraz ticari gerilim filmi İsrail'de çok tutuldu. Yerleşimci politikaların ilk tatbik edilmeye başlandığı 1981'de Orta Doğu'da milyonlarca insanı etkileyen olayı, bir kadının kabul edilme mücadelesi üzerinden anlatan ikinci filmi "Medurat Hashevet / Kamp Ateşi" (2004), ilk yerleşimcileri baskıcı, aşırı ahlakçı, iki-

yüzlü gösterdiği için dindarkesimlerin hışmına uğradı. Ortodoks bir Yahudi olan Cedar, giderek İsrail için önemli sorunlar yaratacak olan yerleşim politikalarına yermeden, desteklemeden tarafsız olarak bakmaya çalışmışsa da, karamsar bakış açısı davaya ihanet olarak algılandı.

Cedar'ın askerlik deneyimlerinden izler taşıyan, 2000'de İsrail işgalinin son günlerinde Lübnan sınırında geçen "Beaufort" da (2008), sadece hayatta kalmak için değil, yaptıklarına bir anlam bulmak için de savaşan gençlerin günlük mücadelesini anlattı.

"Hearat Shulayim / Dipnot" (2011), tüm yaşamlarını Talmud etüdlerine adanmış, ikisi de profesör baba oğul Eliezer ve Uriel Shkolnik'e odaklanan bir film. İnatçı pürist baba ile alanının yeni yükselen yıldızı arasındaki dostane rekabet, babaya ülkenin en prestijli öğrenim ödülünün verilmesiyle farklı bir boyuta geçecektir.

Butün filmlerinin senaryolarını yazan Cedar halen, uluslararası bir kadroyla ABD ve İsrail'de "Oppenheimer Strategies / Oppenheimer Stratejileri" filmini çekmektedir

Nir Bergman

Nir Bergman (d.1969) sanatsal fotoğraf ve sosyal bilimler okuduktan sonra Sam Spiegel Film ve Televizyon okulunda sinema eğitimi aldı, mezuniyet filmi "Sus Yam / Deniz Atı" (1998) çok sayıda ödül kazandı.

Evin reisini beklenmedik bir anda kaybeden orta sınıftan İsrailli bir kadınla dört çocuğunun toparlanma sürecini anlattığı ilk uzun metrajı "Knafayim Shvurot / Kırık kanatlar" (2002), 15 ulusal ve uluslararası ödül aldı.

Televizyonda dizi sektörüne geçen Bergman, 22 bölümünü yazıp yönettiği "Be Tipul" un ABD versiyonu "In Treatment" ın ve Sırbistan uyarlaması "Na Terapiji" nin de senaryo yazarlığını ve bazı bölümlerinin yönetmenliğini yaptı.

Sinemaya döndüğünde, Filistin politikasına eleştirel yaklaşımı ile tanınan ünlü İsrailli yazar David Grossman'ın romanından uyarladığı "Hadikduk HaPnini / Mahrem Gramer" i (2010) çekti. Altı Gün Savaşı öncesinde geçen film, zoraki bağlarla ayakta duran ailesinin, gerilimi hep içinde hissedilen toplumun ve ergenliğe geçişin arifesinde yaşanan korkunun etkisiyle, nefret ettiği yetişkenler dünyasına katılmamak için büyü(ye)meyen İsrailli bir çocuğun hikâyesi.

2014'de çektiği, efsanevi İsrailli kadın şair Yona Wallach'ın hayatını anlattığı "Yona" Bergman'ın son çalışması. Gelecek yazımızda İsrail'in 1970 ve sonrasında doğmuş olan en genç kuşağını ele alacağız. ■

Şalom Dergi
artık
internet
ortamında

www.salomdergi.com

Çalışkan ve
Tedbirlili

YENGEÇ

Yengeç insanı, su ve sıvıyla ilgili konularda başarı gösterir. Denizcilik, balıkçılık ona göredir. Ayrıca çok merhametli olduğundan doktorluk ve hemşirelikte başarılı olabilir. Yengeç midmeyi temsil ettiği için bu burçtan iyi aşçılar çıkar. Paraya önem verdiği için de finans sektöründe ve ticarete başarılı olabilir.

2 2 Haziran – 22 Temmuz tarihleri arasında etkili olan Yengeç burcunun yönetici gezegeni Ay'dır. Ay, astronomide bir gezegen olmasa da astrolojide insanlar üzerindeki etkisi güçlü olduğu için gezegen olarak nitelendirilmiştir. Yengeçler Ay'ın hareketlerinden, yeniay ve dolunaylardan çok etkilenirler. Ay en derin duygularınızı, karakterinizin ince detaylarını, içgüdünüzü, duygusallığınızı, sezgilerinizi ve tepkilerinizi yönetir. Aynı zamanda mahrem ev hayatınızı ve ailevi koşulları ayrıca geçmişinizi, altyapınızı, köklerinizi ve duygusal gelişiminizi yönetir. Ay'ın enerjisi nasıl denizlerde gel-gitlere sebep oluyorsa, Yengeç'in duygularının da sık sık değişmesine neden olur. Yengeç burcu su elementine bağlı ve aynı zamanda öncü bir burçtur. Su elementi, o burca duygusallık ve sezme yeteneği verir. Yoğun bir şefkat ve merhamet duygusuna sahiptir. Derin iç dünyası yüzünden hayatın iniş çıkışlarında pek çok insandan daha fazla etkilenir. Sevinci de, acıyı da yoğun olarak hissettiğinden herhangi bir kişiden daha fazla acı çekebilir. Öncü nitelik ise onu harekete geçmeye zorlar. Yumuşak görüntüsüne rağmen öncü grubun tüm özelliklerini aynı güçle taşır. Öncü burçlar arasında hırslarını en kurnaz şekilde dile getirendir.

Yengeç insanı karmaşık bir yapıya sahiptir ve hızla değişen ruh haliyle onu anlamak hiç de kolay değildir.

Keyfi yerinde olduğu zaman hayat dolu ve neşeliyken birdenbire somurtkan ve hırçın olabilir. Kafasına bir şey taktığı zaman melankolikleşir, içe döner ve herkesten uzak durur. Yengeç insanını ancak sevgiyle yönetebilirsiniz. Zorla bir şey yaptırmaya kalkarsanız tam tersini yapabilir. Çalışkan ve tedbirlidir. Para güvenlik demektir ve para kazanmasını da, elinde tutmasını da iyi bilir. Kazancının büyük miktarını biriktirir, asla müsrif değildir. Yengeç çok kuruntulu olduğu için gelecekte korkar, kendini ve ailesini her bakımdan güvence altına almaya çalışır. Yumuşak ve hassas yapısına rağmen sevdiklerini koruması gerektiği zaman çok cesur ve gözü kara olabilir. Sevdiklerine çok bağlıdır ama özellikle annesine çok düşkündür. Yengeç anneyi, vatan sevgisini, yuvaya düşkünlüğü temsil eder. Ailesine, evine ve çocuklarına çok bağlıdır. Yengeç kendisini anlayan ve evine bağlı bir eş ister. Biraz fazla koruyucu olmakla birlikte çok iyi ebeveyn olur. En huzurlu olduğu yer evidir; aynı bir yengeç gibi evi onun kalesidir. Sıcak, güvenli ve sevgi dolu aile ortamında çok mutlu olur. Geçmiş onun için çok önemlidir, bir türlü geçmişten kopamaz; sonsuza dek köklerine bağlı kalabilir. Yengeç insanı yapılan iyiliği de, kötülüğü de hiçbir zaman unutmaz. Fırsat bulunca karşılık verir. Oldukça alıngandır, eleştirilmeye hiç gelemmez ve çok çabuk küser. Hafızası çok kuvvetlidir. Bir şeye

kırıldığı zaman karşısındakine hiç belli etmeden bu kırgınlığı senelerce içinde taşıyabilir. Aynı zamanda çok kıskanç olabilir. Yengeç insanı aşırı duygusal, aşırı hassas ve çekingendir. Sert kabuğunun altında derin duygularını saklamaya çalışır. İkizler nasıl dünyaya düşünceleri ile bağlı ise, Yengeç de duyguları ile bağlıdır. Nazik, sevgi dolu ve koruyucudur. Kırıldığı, rahatsız edilmek ya da duygularından söz etmek istemediği zaman aynı bir Yengeç gibi kabuğuna saklanır. İyi niyetli, düşünceli davranışlar onu çok etkiler ve eleştirilmekten, alay edilmekten çok korkar. Sadakat ve bağlılığından dolayı bazı koşullara gereğinden çok daha uzun bir süre katlanabilir. Duyarlılığı yalnızca insanlara karşı değildir. Algılama üstünlüğü onu tüm çevresinden kolay etkilenen biri durumuna getirir. Yakın çevresinin ne istediğini onlar söylemeden sezebilir. Çoğu zaman her şeyi büyüttüğü ve dertlerini içine attığı için sindirim sistemi kolaylıkla bozulabilir. Yeri gelince hayır demeyi, çekingenliğini ve aşırı duygusallığını kontrol etmeyi öğrenmelidir.

Yengeç insanı, su ve sıvıyla ilgili konularda başarı gösterir. Denizcilik, balıkçılık ona göredir. Ayrıca çok merhametli olduğundan doktorluk ve hemşirelikte başarılı olabilir. Yengeç midmeyi temsil ettiği için bu burçtan iyi aşçılar çıkar. Paraya önem verdiği için de finans sektöründe ve ticarete başarılı olabilir.

Cesur, cömert ve lider ASLAN

Aslan liderlik isteyen, örgütlenmeye gereksinme duyulan bütün işlerde başarılı olur. Aynı zamanda çok yaratıcı olduğundan yetenekli ressamların, yönetmenlerin, oyuncuların ve tasarımcıların burcudur.

2 3 Temmuz – 23 Ağustos tarihleri arasında etkili olan Aslan burcunun yönetici gezegeni Güneş'tir. Güneş, güneş sisteminin merkezi olduğundan yıldız haritalarımızda da aynı şekilde büyük bir rol üstlenmelidir. Güneş, kim olduğumuzun ve aynı zamanda kim olabileceğimizin özü ve çekirdeğini gösterir. Güneş sizin irade gücünüzü, gururunuzu, hırsınızı ve kararlılığınızı yansıtır. Güneş egonuzu ve özgüven seviyenizi sembolize eder. Güneş vücudunuzda kalbin ve aynı zamanda omuriliğin koruyucusudur. Güneş tarafından yönetilen Aslan Zodyak'ın kralıdır. Güneş nasıl Güneş Sisteminin merkeziyse, Aslan da aynı şekilde her zaman odak noktası olmak ve tüm dikkatleri üzerine çekmek ister. Aslan burcunun bazı özellikleri şunlardır; kendinden emin, güvenli, dinamik, güçlü, otoriter, hükmedici, canlı, etkileyici, asil, onurlu, gururlu, övgü bekleyen, mert, cesur, lider, cömert, yaratıcı, abartılı, sevecen, neşeli, sıcakkanlı, mağrur, kendine dönük, inatçı, diktatör, kendini beğenmiş, büyüklük kompleksi, ukala, küstah, çocuksu, dikkat çekmek isteyen.

Aslan burcu ateş elementidir ve sabit niteliklidir. Ateş elementi özelliklerini yaratıcı ve kültürel alanlarda gösterir. İş ne olursa olsun yaptığı işe kendi damgasını vurur ve hepsinde biraz gösteriş vardır. Aslan'ın kendine olan sonsuz güveni sonucunda otoritesi her

zaman ve her yerde geçerlidir. Aslan liderlik isteyen, örgütlenmeye gereksinme duyulan bütün işlerde başarılı olur. Aynı zamanda çok yaratıcı olduğundan yetenekli ressamların, yönetmenlerin, oyuncuların ve tasarımcıların burcudur. Aslan burcu sabit nitelik taşıdığı için tutucu ve inatçıdır ve bir kere karar verdi mi bundan pek kolay vazgeçmez. Yapıcı fikirlere sahiptir ve tuttuğunu koparır. Büyük işlere kalkışır ama ayrıntılarla arası iyi değildir. Ufukları genişler, büyük düşünür bu da onun cesaretini gösterir.

Aslan insanı lider olmak için yaratıldığına inanır ve ona göre davranır. Güçlü kişiliği karşısında etrafındakiler çoğu zaman geriler. Gururludur ancak gurur duygusu başkaları üstünde baskı yaratabilir. Başkalarının yaşamını onlardan daha iyi düzenleyebileceğine inandığından, ancak karşısındaki de bunu böyle kabullendiği sürece her şey yolunda gider. Aslan, Koç gibi doğuştan liderdir ama sabit gruptan olduğu için daha iyi örgütçüdür. Yönetme ve liderlik etme isteğinde taleplerini hiçbir zaman küçük tutmaz. Kendisinin çok önemli olduğuna inanır. Bazen fazla küstah ve kibirli olabilir. Küçük dağları kendinin yarattığına canı gönülden inansa bile aslında çok iyi kalplidir. Aslan'ın hükmedici davranışlarının altında aslında çok yumuşak bir insan vardır. Merhametli ve sıcakkanlıdır. Aslan

kalbi ve aşkı yönetir. İçten, ateşli ve tutkuludur. Dramatik olaylara ve abartmaya bayılır, konuşması ve hareketleri dikkat çekicidir. Sevildiğini ve beğenildiğini bilmeye ve aynı zamanda övülmeye çok ihtiyacı vardır; ihmal edilirse morali çabuk bozulur. Onun size bağlandığı kadar, sizin de ona bağlı olduğunuzu bildiği sürece sadık kalacaktır, ama ilginizi kaybederseniz, duyguları incinir ve teselliye başkalarında arayabilir. Dürüst, açık sözlü, merttir ve asla arkadaşanurmaz ama aldatılırsa affetmez. Koç burcu gibi agresif değildir ancak gururu kırılırsa öfkesini kontrol edemeyebilir, feci şekilde patlayabilir ve saldırabilir. Bu patlamanın ardından hiçbir şey olmamış gibi davranacaktır zira Aslan insanı kin tutmaz ve bağışlayıcıdır. Aslan insanı güler yüzlü, neşeli ve eli açıktır. Geniş bir arkadaş çevresi vardır. Gezmeyi, eğlenmeyi, gösterişli davetlerde ve pahalı restoranlarda boy göstermeye bayılır. Zevk için para harcamayı sever ve çoğunlukla harcamaları hesapsızdır. Lükse düşkündür. İstediklerini almak için büyük borçlara girebilir. Gösterişli giyinebilir, gösterişli bir arabası ya da havalı bir sevgilisi olabilir. Pahalı zevkleri vardır ve para onu amacına ulaştırmanın bir aracıdır. Savurgan olduğundan parayı elinde tutamaz. Kendine güvendiğinden gelecekte korkmaz ve para biriktirmeyi düşünmez. ■

Müzik tımlarıyla dolu yaz ayları *bizi bekliyor...*

Chris Potter, Dave Holland, Lionel Loueke ve Eric Harland

Cazın hakiki yıldızları festival sahnesinde buluşuyor. Saksafonda Underground grubunun lideri Chris Potter, başta Grammy ödüllü Dave Holland, gitarda Blue Note müzisyeni Lionel Loueke ve davulda son dönemde caz sahnesinin en faal isimlerinden Eric Harland eşsiz bir caz ziyafeti vaat ediyor.

13 Temmuz Pazartesi / Cemal
Reşit Rey Konser Salonu

29 Temmuz Çarşamba / Harbiye Cemil
Topuzlu Açık hava Sahnesi

Enrique Iglesias

Sahip olduğu onlarca Grammy ile müzik-severlerin kalbini fetheden Enrique Iglesias beğenilen sahne şovlarıyla en sevilen şarkılarını Türk seyircisi ile paylaşacak.

"Rhythm Divine", "Bailamos", "Hero", "Tonight" (I'm Lovin' You), "I like It", "Dirty Dancer", "I'm a Freak" gibi hitlere imza atan Enrique Iglesias, toplamda 137 milyon satışa ulaştı. Iglesias, müzik dünyasının en prestijli ödülleri olan Grammy ve Latin Grammy de dahil olmak üzere 150'den fazla ödülü kucakladı.

19 Ağustos Çarşamba
KÜÇÜK ÇİFTLİK PARK

Candan Erçetin

Candan Erçetin, yirmi yıllık şarkıcılık kariyeri boyunca, insan hayatını konu alan şarkılar hazırlayıp seslendirmesiyle tanınıyor. 2014'te Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande tarafından Fransız-Türk ilişkilerine yaptığı katkılar sayesinde Sanat ve Edebiyat Nişanı ile ödüllendirildi. Bunun yanı sıra bugüne kadar çalışmalarıyla çok sayıda ödül kazandı. Geçtiğimiz sezon Beyaz ile yaptığı atışma ile gündemde kalan sanatçı, yeniden hayranları ile buluşuyor.

Zaz

Buğulu sesi ve sıra dışı duruşuyla "En Beğenilen Fransız Şarkıcı" unvanının sahibi genç müzisyen Zaz, İstanbul'da.

"Je Veux" parçasıyla uzun süre müzik listelerinde ilk sırada kalmayı başaran Fransız şarkıcı Zaz, 1980 yılında Fransa'da doğdu. Beş yaşından itibaren müzik teorisi, keman ve koro şarkıcılığı dersleri alan sanatçı; "Fifty Fingers" isimli blues grubuyla sahne hayatına ilk adımı attı. Paris sokaklarında verdiği canlı konserler sayesinde keşfedilen Zaz kısa süre içerisinde YouTube üzerinde rekorlar kıran videosuyla zirveye yükseldi.

3 yıl aradan sonra tekrar İstanbullu müzikseverler ile buluşmaya hazırlanan sanatçı, 2014'te çıkardığı son albümü "Paris"ten ve sevilen parçalarından oluşan repertuvarla bir müzik şöleni yaşatacak.

28 Temmuz Salı
Harbiye Cemil Topuzlu Açıkhava Sahnesi

Goran Bregovic

Balkan müziğinin efsane ismi Goran Bregovic, yeniden Türkiye'de. Yönetmen Emir Kusturica'yla yaptığı ortaklıkla birlikte, imza attığı film müzikleriyle tüm dünyada milyonlarca hayran edinen Goran Bregovic, 'Wedding and Funeral Band'le verdiği konserlerde izleyicisine son derece keyifli anlar yaşatan sanatçı, geçmişten günümüze en sevilen eserleriyle sahnede olacak.

11 Ağustos Salı
Harbiye
Cemil Topuzlu
Açıkhava
Sahnesi

Halil Sezai ve Yasmin Levy BİRLİKTE SAHNEDE

Halil Sezai, etkileyici şarkı sözleri ve kendine özgü yorumu ile Yasmin Levy ile birlikte sahne alıyor. Yasmin Levy konserlerinde el üstünde tuttuğu flamenko dünyasının tutkusunu yansıtırken, bu tutkuyu Türk müziğinin duygusal ve hisli havası ile tamamlıyor. Yasmin Levy'nin büyüleyici sesine flamenko gitar, Türk sazlarının zengin sesleri ve piyanonun da eklenmesi sanatçının canlı performanslarına bambaşka bir ruh katıyor. Farklı müzikal kültürlerin bütünleşmesine şahit olacağınız bu konserde, Yasmin Levy ve Halil Sezai sürpriz repertuvarları ile müziklerini birleştirerek yaz akşamınızı unutulmaz bir atmosfere dönüştürecek.

12 Ağustos Çarşamba / Harbiye Cemil Topuzlu
Açıkhava Sahnesi

Game of Thrones'dan bir müzisyen

14 Temmuz Salı
Zorlu PSM Turkcell
Sahnesi

Lindsey Stirling

Dünyanın en popüler keman virtüözü Lindsey Stirling, ilk kez İstanbul'da. Fütürist elektronik ve animasyon dünyasının tanıdığı ve YouTube'da yarım milyarın üzerinde izleyicisi bulunan Lindsey Stirling "Crystallize" adlı parçayı da dahil ettiği 12 orijinal şarkıdan oluşan ilk albümü sadece Amerika'da 474 bin adet sattı. Arizona'da Mormon bir topluluk içinde yetişen Lindsey Stirling, gençken titizlikle klasik müzik eğitimi aldı. Başkalarının isteklerini dikkate alması başarıyı hızlandırdı ve bu şekilde "Phantom of the Opera" ve "Game of Thrones" için benzersiz iki kayıt, "Zelda", "Pokemon" ve "Skyrim" adlı bilgisayar oyunları için müzik üretti. Michael Jackson ile Rihanna gibi ünlü sanatçıların coverlarını yaptı.

İlhan İrem VE "AŞK SENSİN"

İlhan İrem efsane şarkılarıyla kalplerinizde aşk rüzgârları estirecek. Sanatçı "Aşk Sensin" isimli konserinde büyüülü sesiyle şarkılarını seslendirecek.

Albüm çalışmalarını sürdürdüğü halde uzun yıllardır uyguladığı bir kararla popüler kültüre ait hiçbir ortamda yer almayan sanatçı, sıra dışı anlatımları ile sessiz kalabalıkları derinden etkiliyor. Düşsel bir atmosferde gerçekleşen İlhan İrem konserleri yoğun duyguların paylaşımının yaşandığı aşk ayinlerine dönüşüyor.

5 Eylül Cumartesi
Harbiye
Cemil Topuzlu
Açık hava
Sahnesi

Sezen Aksu İLE 40 YILLIK BİR YOLCULUK

40 yıla damga vuran Sezen Aksu bu sefer arkasında sadece başarılı bir orkestra değil ilginç fikirler, modern dans koreografileri, sosyal medyanın kullanıldığı, interaktif, izleyicilerin de katılacağı görsel ve müzikal sürprizlerle dolu bir şov ile seyirciyle buluşuyor. Şovun yönetmen koltuğunda gazeteci yazar Cüneyt Özdemir oturuyor.

"Sezen'li Yıllar" Türkiye'nin unutulmaz bestelerinin hikayelerini canlandırırken kimi zaman sizi hüzünlendirecek kimi zaman ise enerjisi ile koltuklarınızda oturtmayacak.

14-15 Temmuz / Harbiye Cemil Topuzlu
Açık hava Sahnesi

Bugün karar

yarın güneş!

binlerce tatil seçeneği

**son dakika
fırsatlarıyla!**

tatilsepeti
.com

444 44 20

GRAND CHEROKEE DÜNYADA EN ÇOK ÖDÜL KAZANAN SUV

Jeep®, FCA US LLC'nin tescilli markasıdır.

JEEP® GRAND CHEROKEE. 3,0L 250 HP V6 turbo dizel motoru, Quadra-Drive® 4x4 çekiş sistemi, 8 ileri tam otomatik vites, Bi-Xenon ön farlar, LED gündüz farları, Türkçe 3D Navigasyon, Selec-Terrain® Sistemi, 8,4" dokunmatik ekran, panoramik sunroof, 60'tan fazla güvenlik sistemi, Parkview™ geri görüş kamerası, Harman Kardon müzik sistemiyle Jeep® showroom'larında.*

Jeep, Grand Cherokee'nin ortalama yakıt tüketimi 7,5 lt/100 km, CO₂ emisyon değeri ise 198 g/km'dir.

*Yukarıda belirtilen özellikler versiyonlara göre farklılık gösterebilir.